

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS
EN SENAAT

5 februari 2001

**Onderzoek van de financiële verslagen
over de boekhouding van de politieke
partijen en hun componenten
(boekjaar 1999)**

VERSLAG

NAMENS DE CONTROLECOMMISSIE BETREFFENDE
DE VERKIEZINGSUITGAVEN EN DE BOEKHOUDING
VAN DE POLITIEKE PARTIJEN UITGEBRACHT
DOOR DE HEREN **Jean-François ISTASSE**
EN **Daniël VANPOUCKE**

Voorgaande documenten :

KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS
Stukken :
Doc 50 **0671/1 en 2 (1999/2000)**

SENAAT
Stukken :
2-447/1 en 2 - 1999/2000 :

Publicatie van de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke
partijen en hun componenten (boekjaar 1999)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS ET SÉNAT
DE BELGIQUE

5 février 2001

**Examen des rapports financiers sur
la comptabilité des partis politiques
et de leurs composantes
(exercice 1999)**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE CONTRÔLE DES DÉPENSES ÉLECTORALES
ET DE LA COMPTABILITÉ DES PARTIS POLITIQUES
PAR MM. **Jean-François ISTASSE**
ET **Daniël VANPOUCKE**

Documents précédents :

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
Documents :
Doc 50 **0671/1 et 2 (1999/2000)**

SÉNAT
Documents :
2-447/1 et 2 - 1999/2000 :
Publication des rapports financiers sur la comptabilité des partis politiques
et de leurs composantes (exercice 1999)

Samenstelling van de Controlecommissie op datum van goedkeuring van het verslag/ Composition de la Commission de contrôle à la date de l'approbation du rapport :

Voorzitters / Présidents : Herman De Croo
Armand De Decker

Kamer van volksvertegenwoordigers / Chambre des représentants

A. — Vaste leden / Membres titulaires

VLD Geert Versnick
CVP Yves Leterme, Daniël Vanpoucke.
AGALEV-ECOLO Zoé Genot, Jef Tavernier.
PS Claude Eerdekens.
PRL FDF MCC Daniel Bacquelaine.
Vlaams Blok Gerolf Annemans.
SP Dalila Douifi.
VU&ID Alfons Borginon.

B. — Plaatsvervangers / Suppléants

Hugo Coveliers.
Herman Van Rompuy, Servais Verherstraeten.
Marie-Thérèse Coenen, Claudine Drion.
Thierry Giet.
Jacques Simonet.
Jan Mortelmans.
Dirk Van der Maelen.
Els Van Weert.

Senaat / Sénat

A. — Vaste leden / Titulaires

VLD Jacques Devolder, Paul Wille.
CVP Ludwig Caluwé.
PS Jean-François Istasse, Marie-José Laloy.
PRL FDF MCC Philippe Monfils.
Vlaams Blok Joris Van Hauthem.
SP Guy Moens.
ECOLO Jacky Morael.
PSC René Thissen.

B. — Plaatsvervangers / Suppléants

André Geens, Didier Ramoudt.
Erika Thijs.
Philippe Mahoux, Jacques Santkin.
François Roelants du Vivier.
Jurgen Ceder.
Myriam Vanlerberghe.
Marcel Cheron.
Magdeleine Willame-Boonen.

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CVP	:	Christelijke Volkspartij
FN	:	Front National
PRL FDF MCC	:	Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	:	Parti socialiste
PSC	:	Parti social-chrétien
SP	:	Socialistische Partij
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		Abréviations dans la numérotation des publications :	
DOC 50 0000/000 :	Parlementair document van de 50e zittingsperiode + nummer en volgnummer	DOC 50 0000/000 :	Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° et du n° consécutif
QRVA :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA :	Questions et Réponses écrites
CRIV :	Integraal Verslag (op wit papier, bevat de bijlagen en het Beknopt Verslag, met kruisverwijzingen tussen Integraal en Beknopt Verslag)	CRIV :	Compte Rendu Intégral (sur papier blanc, avec annexes et CRA, avec renvois entre le CRI et le CRA)
CRIV :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)	CRIV :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (sur papier vert)
CRABV :	Beknopt Verslag (op blauw papier)	CRABV :	Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)
PLEN :	Plenum (witte kaft)	PLEN :	Séance plénière (couverture blanche)
COM :	Commissievergadering (beige kaft)	COM :	Réunion de commission (couverture beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : alg.zaken@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : aff.generales@laChambre.be

INHOUDSOPGAVE

I. Situering	4
II. Procedure	7
III. Het nieuwe schema van financieel verslag	9
IV. De omvang van de consolidatiekringen van de politieke partijen	11
A. Lijsten van alle componenten van de politieke partijen, die tot de in artikel 23 van de wet van 4 juli 1989 bedoelde consolidatiekring behoren	11
B. Bespreking	19
V. Kennisgeving van de genomen beslissingen aan de politieke partijen en aan het Instituut der Bedrijfsrevisoren	31
VI. Voorafgaand onderzoek door de rapporteurs	34
1. Formele aspecten	34
2. Ten gronde	34
a. Voorbehoud	34
b. Overeenstemming met de door de politieke partijen opgegeven consolidatiekringen	36
c. Belgische overheidsbijdragen en personeelskosten	36
1. Belgische overheidsbijdragen (rubriek VI. van de toelichting bij de resultatenrekening) ...	36
2. Personeelskosten	37
VII. Bespreking en stemmingen	38
A. Vergadering van 21 juni 2000	38
1. Het voorbehoud van de bedrijfsrevisor over de geconsolideerde jaarrekening van de VLD	38
2. De consolidatiekring van de VLD	39
3. Detail van de verkiezingskosten volgens bestemming (rubriek XI.B van de toelichting bij de resultatenrekening)	40
4. Beslissingen van de Controlecommissie	40
B. Vergadering van 4 juli 2000	41
C. Vergadering van 13 juli 2000	43
1. Het financieel verslag van de VLD en haar componenten	43
2. Stemmingen	45
Bijlagen	
I. Samenvattingen van de financiële verslagen over het boekjaar 1999	47
II. Het aangepaste financieel verslag van de VLD, ingediend op 30 juni 2000	57

TABLE DES MATIÈRES

I. Contexte	4
II. Procédure	7
III. Le nouveau schéma du rapport financier	9
IV. L'étendue des périmètres de consolidation des partis politiques	11
A. Listes de toutes les composantes des partis politiques, faisant partie du périmètre de consolidation visé à l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989	11
B. Discussion	19
V. Notification des décisions prises aux partis politiques et à l'Institut des réviseurs d'entreprises	31
VI. Examen préliminaire par les rapporteurs	34
1. Aspects formels	34
2. Quant au fond	34
a. Réserve	34
b. Conformité avec les périmètres de consolidation indiqués par les partis politiques	36
c. Contributions publiques belges et charges de personnel	36
1. Contributions publiques belges (rubrique VI. de l'annexe du compte de résultats)	36
2. Charges de personnel	37
VII. Discussion et votes	38
A. Réunion du 21 juin 2000	38
1. La réserve du réviseur d'entreprises sur les comptes annuels consolidés du VLD	38
2. Le périmètre de consolidation du VLD	39
3. Détail des charges électorales par destination (rubrique XI.B de l'annexe du compte de résultats)	40
4. Décisions de la Commission de contrôle	40
B. Réunion du 4 juillet 2000	41
C. Réunion du 13 juillet 2000	43
1. Le rapport financier du VLD et de ses composantes	43
2. Votes	45
Annexes	
I. Résumés des rapports financiers relatifs à l'exercice 1999	47
II. Le rapport financier adapté du VLD, déposé le 30 juin 2000	57

I. — SITUERING

Krachtens de artikelen 15 en 22 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, verleent de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat, ieder wat hem betreft, per politieke partij die in beide Kamers door ten minste één rechtstreeks verkozen parlements lid vertegenwoordigd is, een dotatie aan de VZW die daartoe door de betrokken partij wordt aangewezen.

Om op deze dotatie aanspraak te kunnen maken, dienen de partijen daarenboven te voldoen aan de voorwaarde gesteld door artikel 15*bis*, ingevoegd door de wet van 10 april 1995.

Dit artikel luidt als volgt :

«Om aanspraak te kunnen maken op de dotatie waarin is voorzien bij artikel 15, moet elke partij, tegen uiterlijk 31 december 1995, in haar statuten of in haar programma een bepaling opnemen waarbij zij zich ertoe verbindt om in haar politieke actie ten minste de rechten en vrijheden, zoals gewaarborgd door het bij de wet van 13 mei 1955 bekrachtigde Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950 en door de in België van kracht zijnde aanvullende protocollen bij dit Verdrag, in acht te nemen en door haar diverse geledingen en verkozen mandatarissen te doen in acht nemen.»

Luidens de artikelen 16 en 18 van de wet van 4 juli 1989 is de totale jaarlijkse dotatie voor elke politieke partij die aan de hiervoor gestelde voorwaarden voldoet, samengesteld uit de volgende bedragen :

1° een forfaitair bedrag van vijf miljoen frank dat wordt aangepast aan de schommelingen van het indexcijfer der consumptieprijzen en, ingevolge artikel 19 van dezelfde wet, gelijk wordt verdeeld over de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat;

2° een aanvullend bedrag van vijftig frank per geldig uitgebrachte stem, ongeacht of het een lijststem dan wel een naamstem is, op de door de politieke partij erkende kandidatenlijsten bij de laatste wetgevende verkiezingen tot de gehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat.

Iedere partij kan echter afstand doen van het voordeel van de haar verleende dotatie (artikel 16, laatste lid).

Overeenkomstig artikel 23, zoals laatst gewijzigd bij de wetten van 19 november 1998 en 23 juni 1999, impliceert het verkrijgen van deze dotatie voor de beheerraad van de betrokken VZW om jaarlijks een financieel

I. — CONTEXTE

En vertu des articles 15 et 22 de la loi du 14 juillet 1989 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des Chambres fédérales, ainsi qu'au financement et à la comptabilité ouverte des partis politiques, la Chambre des représentants et le Sénat, chacun en ce qui le concerne, accordent pour chaque parti politique qui est représenté dans les deux assemblées par au moins un parlementaire élu directement, une dotation à l'ASBL désignée à cet effet par le parti concerné.

Pour pouvoir prétendre à cette dotation, les partis doivent en outre satisfaire à la condition posée par l'article 15*bis*, inséré par la loi du 10 avril 1995.

Cet article est libellé comme suit :

«Pour pouvoir bénéficier de la dotation prévue à l'article 15, chaque parti doit, pour le 31 décembre 1995 au plus tard, inclure dans ses statuts ou dans son programme une disposition par laquelle il s'engage à respecter dans l'action politique qu'il entend mener, et à faire respecter par ses différentes composantes et par ses mandataires élus, au moins les droits et les libertés garantis par la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales du 4 novembre 1950 et approuvée par la loi du 13 mai 1955, et par les protocoles additionnels à cette convention en vigueur en Belgique.»

En vertu des articles 16 et 18 de la loi du 4 juillet 1989, la dotation annuelle totale octroyée à chaque parti qui satisfait aux conditions susmentionnées est composée des montants suivants :

1° un montant forfaitaire de cinq millions de francs, adapté en fonction des variations de l'indice des prix à la consommation et, conformément à l'article 19 de la même loi, réparti de manière égale entre la Chambre des représentants et le Sénat;

2° un montant supplémentaire de cinquante francs par vote valable, qu'il s'agisse d'un vote de liste ou d'un vote nominatif, émis sur les listes de candidats reconues par le parti politique lors des dernières élections législatives en vue du renouvellement intégral de la Chambre des représentants et du Sénat.

Chaque parti peut toutefois renoncer au bénéfice de la dotation qui lui est octroyée (article 16, dernier alinéa).

Conformément à l'article 23, modifié par les lois du 19 novembre 1998 et du 23 juin 1999, l'octroi de cette dotation implique pour le conseil d'administration de l'ASBL concernée l'obligation d'établir annuellement un

verslag op te stellen van de jaarrekeningen van de politieke partij en haar componenten. Dit verslag dat ten minste de als bijlage bij de wet van 4 juli 1989 opgesomde documenten bevat, wordt opgemaakt met inachtneming van de bepalingen vervat in de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen en de uitvoeringsbesluiten ervan.

De documenten waarvan sprake in de bijlage van de wet van 4 juli 1989, zoals ingevoegd bij wet van 19 november 1998, zijn :

1. Een document met de identificatie van de partij en haar componenten, zoals omschreven in artikel 1, 1°, tweede lid. De identificatie omvat minstens de benaming, de zetel, de rechtsvorm, het maatschappelijk doel en de samenstelling (naam, woonplaats, beroep) van de beheers- en controleorganen van elk van de partij-componenten.

2. De samenvattende rekening (balans en resultatenrekening) van elke component van de politieke partij, volgens de definitie ervan in artikel 1, 1°, tweede lid. Deze rekeningen mogen worden opgesteld in de vorm van een synoptische tabel met een minimale aanduiding per component van :

- a) het totaal van de activa, het totaal van de voorzieningen en schulden en het bedrag van het patrimonium;
- b) de opbrengsten en kosten uit courante werking, het resultaat uit courante werking vóór financiële resultaten, het financieel resultaat, het uitzonderlijk resultaat, het resultaat van het boekjaar;
- c) het aantal tewerkgestelde personen uitgedrukt in voltijdse equivalenten, waarvan de kost door de partij-component wordt gedragen.

3. De geconsolideerde rekening van de politieke partij en haar componenten bestaande uit een geconsolideerde balans, een geconsolideerde resultatenrekening, alsook een verklarende toelichting van de rubrieken van de geconsolideerde balans en van de geconsolideerde resultatenrekening, volgens het schema vastgelegd door de Controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen.

4. Een verslag van de bedrijfsrevisor waarin deze :

- a) bevestigt dat de geconsolideerde rekening opgesteld is overeenkomstig de reglementaire bepalingen. Dit verslag geldt als een verklaring overeenkomstig de algemene controlenormen van het Instituut der Bedrijfs-revisoren;
- b) toelicht of de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de partij en haar componenten voldoende is om geconsolideerde rekeningen op te maken;

rapport financier sur les comptes annuels du parti politique et de ses composantes. Ce rapport, qui comprend au moins les documents énumérés en annexe de la loi du 14 juillet 1989, est établi dans le respect des dispositions de la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises et des arrêtés d'exécution de celle-ci.

Les documents dont il est question à l'annexe de la loi du 4 juillet 1989, insérée par la loi du 19 novembre 1998, sont les suivants :

1. Un document identifiant le parti et ses composantes telles que définies à l'article 1er, 1°, alinéa 2. L'identification comprend au moins le nom, le siège, la forme juridique, l'objet social et la composition (nom, domicile, profession) des organes de gestion et de contrôle de chacune des composantes du parti.

2. Les comptes synthétiques (bilan et compte de résultats) de chaque composante du parti politique selon la définition qui en est donnée par l'article 1er, 1°, alinéa 2. Ces comptes peuvent être établis sous la forme d'un tableau synoptique faisant apparaître par composante au moins :

- a) le total des actifs, le total des provisions et des dettes et le montant du patrimoine;
- b) les produits et les charges courantes, le résultat courant avant résultat financier, le résultat financier, le résultat exceptionnel, le résultat de l'exercice;
- c) le nombre de personnes occupées exprimé en équivalents temps plein dont la charge est supportée par la composante du parti.

3. Les comptes annuels consolidés du parti politique et de ses composantes comprenant un bilan consolidé, un compte de résultats consolidé, ainsi qu'une annexe explicative des rubriques du bilan consolidé et du compte de résultats consolidé selon le schéma arrêté par la Commission de contrôle des dépenses électorales et de la comptabilité des partis politiques.

4. Un rapport du réviseur d'entreprises dans lequel celui-ci :

- a) confirme que les comptes consolidés sont établis conformément aux dispositions réglementaires. Ce rapport constitue une attestation au sens des normes générales de révision établies par l'Institut des Réviseurs d'entreprises;
- b) expose si l'organisation administrative et comptable du parti et de ses composantes est suffisante pour permettre d'établir des comptes consolidés;

c) de gegevens van de geconsolideerde rekening ontleedt, waarbij hij de aandacht vestigt op de aspecten die het begrip van de financiële toestand en resultaten, alsook de vergelijkbaarheid kunnen bevorderen.

De algemene vergadering van de VZW wijst bijgevolg een bedrijfsrevisor aan, die jaarlijks een verslag opstelt over het voormelde door de beheerraad opgesteld financieel verslag.

Met ingang van het boekjaar 1999 betreft het financieel verslag derhalve niet alleen de politieke partij *sensu stricto*, maar eveneens haar componenten, omschreven in artikel 1, eerste lid, 1°, van de wet van 4 juli 1989, zoals gewijzigd bij de wet van 19 november 1998. Het omvat de jaarrekening in haar geheel, dat wil zeggen de balans, de resultatenrekening en de toelichting.

Het nieuwe schema van financieel verslag, aangepast aan het voormelde artikel 23 en opgenomen als bijlage bij het huishoudelijk reglement van de Controlecommissie, werd door de commissie goedgekeurd op 15 februari 2000 (zie *Belgisch Staatsblad* van 24 mei 2000 – Ed. 2).

Krachtens artikel 24 van de wet van 4 juli 1989, artikel 7, 2°, van haar statuten en artikel 31 van haar huishoudelijk reglement (zie *Belgisch Staatsblad* van 8 oktober 1994), onderwerpt de Controlecommissie deze verslagen aan een onderzoek teneinde de conformiteit ervan met de vigerende wetten en besluiten na te gaan. Beslissingen inzake de goedkeuring van de financiële verslagen kunnen enkel worden genomen wanneer ze ten minste twee derden van de stemmen hebben verkregen, op voorwaarde dat ten minste twee derden van de commissieleden aanwezig zijn (artikel 13, tweede lid, van de statuten).

Gelet op de wettelijk vastgestelde termijnen voor de indiening en het onderzoek van de financiële verslagen, neemt de Controlecommissie een eindbeslissing vóór 15 juli van het jaar volgend op het gecontroleerde boekjaar (cf. artikel 24, eerste tot en met derde lid, van de wet van 4 juli 1989, zoals gewijzigd door de wet van 19 november 1998, en artikel 32 van het huishoudelijk reglement, zoals gewijzigd op 31 mei 2000 en gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 20 juni 2000).

Luidens artikel 25 van de voormelde wet van 4 juli 1989, zoals gewijzigd door de wet van 18 juni 1993, hebben het niet-goedkeuren van het financieel verslag door de Controlecommissie en het niet- of het laattijdig indienen van het financieel verslag het verlies tot gevolg van de dotatie die krachtens hoofdstuk III van deze wet, zijnde de artikelen 15 tot en met 21, aan de in artikel 22 be-

c) analyse les données des comptes consolidés en mettant en évidence les aspects qui sont susceptibles de favoriser la compréhension de la situation financière et des résultats ainsi que la comparabilité.

L'assemblée générale de l'asbl désigne par conséquent un réviseur d'entreprises, qui rédige chaque année un rapport sur le rapport financier susvisé établi par le conseil d'administration.

À partir de l'exercice 1999, le rapport financier ne porte dès lors plus uniquement sur le parti politique *sensu stricto*, mais aussi sur ses composantes, définies à l'article 1er, alinéa 1er, 1°, de la loi du 4 juillet 1989, modifié par la loi du 19 novembre 1998. Il comporte l'ensemble des comptes annuels, c'est-à-dire le bilan, les comptes de résultats et l'annexe.

Le nouveau schéma de rapport financier, adapté à l'article 23 susvisé et figurant en annexe au règlement d'ordre intérieur de la commission de contrôle, a été approuvé par la commission le 15 février 2000 (voir le *Moniteur belge* du 24 mai 2000, Éd. 2).

Conformément à l'article 24 de la loi du 4 juillet 1989, à l'article 7, 2°, de ses statuts et à l'article 31 de son règlement d'ordre intérieur (voir le *Moniteur belge* du 8 octobre 1994), la Commission de contrôle examine ces rapports en vue d'en contrôler la conformité avec les lois et arrêtés en vigueur. Les décisions relatives à l'approbation des rapports financiers ne peuvent être prises que si elles réunissent deux tiers au moins des suffrages, à condition que deux tiers au moins des membres de la commission soient présents (article 13, alinéa 2, des statuts).

Eu égard aux délais fixés par la loi pour le dépôt et l'examen des rapports financiers, la Commission de contrôle se prononce de façon définitive avant le 15 juillet de l'année qui suit l'exercice contrôlé (cf. l'article 24, alinéas 1er à 3, de la loi du 4 juillet 1989, modifié par la loi du 19 novembre 1998, et l'article 32 du règlement d'ordre intérieur, modifié le 31 mai 2000 et publié au *Moniteur belge* du 20 juin 2000).

Aux termes de l'article 25 de la loi du 4 juillet 1989 précitée, tel qu'il a été modifié par la loi du 18 juin 1993, le défaut d'approbation du rapport financier par la Commission de contrôle ainsi que le défaut de dépôt ou le dépôt tardif de ce rapport entraînent la perte de la dotation qui serait octroyée à l'institution visée à l'article 22 (l'ASBL) en vertu du chapitre III de cette loi, c'est-à-dire

paalde instelling (de VZW) zou worden toegekend gedurende de daaropvolgende periode die de Controlecommissie bepaalt en ten minste één en ten hoogste vier maanden duurt.

Volledigheidshalve dient hier tevens artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 te worden vermeld, ingevoegd bij de wet van 12 februari 1999, krachtens hetwelk de dotatie door de Controlecommissie ten belope van een bedrag of gedurende een welbepaalde termijn, binnen de wettelijke grenzen vastgesteld door de Raad van State, dient te worden ingetrokken wanneer laatstgenoemde instantie daartoe bij arrest heeft beslist omdat een politieke partij duidelijk en door middel van verscheidene, met elkaar overeenstemmende tekenen heeft aangetoond dat ze vijandig staat tegenover de rechten en vrijheden, gewaarborgd door het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en door de aanvullende protocollen bij dat verdrag.

II. — PROCEDURE

Ingevolge de wijziging van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, voor de eerste maal van toepassing op de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten m.b.t. het boekjaar 1999, heeft de Controlecommissie – voorafgaandelijk aan de controle van deze verslagen – twee vergaderingen gehouden :

a) op 15 februari 2000 werd, na een gedachte-wisseling met vertegenwoordigers van het Instituut der Bedrijfsrevisoren, door de commissie een nieuw schema van financieel verslag goedgekeurd (zie infra-III).

b) op 28 maart 2000 wisselde de commissie van gedachten over de voorstellen van de partijvoorzitters m.b.t. de lijsten van alle componenten van de politieke partijen, die tot de in artikel 23 van de wet van 4 juli 1989 bedoelde consolidatiekring behoren (zie infra-IV).

De op deze vergaderingen genomen beslissingen werden door de voorzitters van de Controlecommissie bij brief van 5 april 2000 ter kennis gebracht van de 10 betrokken partijvoorzitters, evenals van het Instituut der Bedrijfsrevisoren (zie infra-V).

*
* *

Op 4 mei 2000 hebben de voorzitters van de Controlecommissie, in afwachting van de publicatie van het parlementair stuk met de tien ingediende financiële verslagen ²

² Op 19 april 1993 besliste de Controlecommissie voortaan alle financiële verslagen jaarlijks in een parlementair stuk te publiceren.

en vertu des articles 15 à 21, au cours de la période subséquente déterminée par la Commission de contrôle et qui ne peut être inférieure à un mois ni supérieure à quatre mois.

Pour être complet, il y a lieu de mentionner également l'article 15ter de la loi du 4 juillet 1989, inséré par la loi du 12 février 1999, qui prévoit que la dotation doit être supprimée par la Commission de contrôle à concurrence d'un montant ou pendant une période fixés, dans les limites légales, par le Conseil d'État, lorsque celui-ci le décide par voie d'arrêt au motif qu'un parti politique a montré de manière manifeste et à travers plusieurs indices concordants son hostilité envers les droits et libertés garantis par la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et par les protocoles additionnels à cette Convention.

II. — PROCÉDURE

Suite à la modification de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, applicable pour la première fois aux rapports financiers sur la comptabilité des partis politiques et de leurs composantes pour l'exercice 1999, la Commission de contrôle a tenu deux réunions préalablement au contrôle desdits rapports :

a) le 15 février 2000, après un échange de vues avec des représentants de l'Institut des réviseurs d'entreprises, la commission a approuvé un nouveau schéma de rapport financier (cf. Infra – III).

b) le 28 mars 2000, la commission a procédé à un échange de vues sur les propositions des présidents des partis relatives aux listes de toutes les composantes des partis politiques appartenant au périmètre de consolidation visé à l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989 (cf. Infra – IV).

Par lettre du 5 avril 2000, les présidents de la Commission de contrôle ont informé les 10 présidents de parti concernés ainsi que l'Institut des réviseurs d'entreprises des décisions prises lors de ces réunions (cf. Infra – V) .

*
* *

Le 4 mai 2000 en attendant de la publication du document parlementaire contenant les dix rapports financiers déposés ², les présidents de la Commission de contrôle

² Le 19 avril 1993, la Commission de contrôle a décidé de publier désormais annuellement tous les rapports financiers dans un document parlementaire.

kopieën van deze verslagen toegezonden aan de twintig vaste leden van de commissie. Het parlementair stuk waarvan sprake, verscheen op 24 mei 2000 (Stuk Kamer, DOC 50 0671/1 en 2, en Senaat, nrs 2-447/1 en 2).

Op 31 mei 2000 wees de Controlemcommissie de heren *Jean-François Istasse (PS – S)* en *Daniël Vanpoucke (CVP – K)* aan als rapporteurs. Bij hun aanwijzing werd, naar vaste gewoonte, een driedelige pariteit in acht genomen tussen de regeringsmeerderheid en de oppositie, tussen de Nederlandse en de Franse taalgroep, en ten slotte tussen Kamer en Senaat.

Hun opdracht bestond erin de financiële verslagen te toetsen aan de wettelijke criteria en de richtlijnen die de Controlemcommissie terzake – onder meer op 15 februari 2000 – ten behoeve van de politieke partijen en de bedrijfsrevisoren heeft goedgekeurd (zie infra).

Bij het begin van de vergadering van 21 juni 2000, verklaarde de Kamervoorzitter dat hij, om deontologische redenen, :

- bij brief van 20 juni 2000, gericht aan de VLD-partijvoorzitter, ontslag had genomen uit de beheersorganen van de VZW «Libera», de VZW «Centrum voor Maatschappelijke Informatie» en de VZW «Liberaal Studiecentrum (L.S.C.)», waarin hij zetelde sedert zijn voorzitterschap van de VLD;

- het voorzitterschap van de aan de goedkeuring van de financiële verslagen over het boekjaar 1999 gewijde vergaderingen van de Controlemcommissie zou overlaten aan de Senaatsvoorzitter.

Vervolgens besliste de commissie om medewerkers van de leden de mogelijkheid te verlenen om, tijdens de vergaderingen over de goedkeuring van de financiële verslagen, het woord te nemen, doch enkel ten einde technische inlichtingen te verstrekken over het financieel verslag van de eigen partij.

Tijdens dezelfde vergadering brachten de beide rapporteurs een tussentijds verslag uit (zie infra-VI).

Na de bespreking hiervan, besliste de commissie bepaalde politieke partijen om bijkomende inlichtingen te verzoeken.

Nadat de Controlemcommissie, tijdens haar vergadering van 4 juli 2000, had beslist om de stemmingen uit te stellen, nam ze op 13 juli 2000, na een laatste bespreking, een definitieve beslissing over de goedkeuring van de tien ingediende financiële verslagen (zie infra-VII).

Op 21 december 2000 werd dit verslag ter goedkeuring aan de commissie voorgelegd.

en ont transmis des copies des rapports en question aux vingt membres permanents de la commission. Le document parlementaire en question a été publié le 24 mai 2000 (doc. Chambre, 50-0671/1 et 2, et Sénat, n°s 2-447/1 et 2).

Le 31 mai 2000, la Commission de contrôle a désigné comme rapporteurs MM. *Jean-François Istasse (PS-S)* et *Daniël Vanpoucke (CVP-Ch)*. Pour leur désignation, une triple parité a, comme à l'accoutumé, été respectée, à savoir entre la majorité et l'opposition, entre les groupes linguistiques français et néerlandais, et entre la Chambre et le Sénat.

Leur mission consistait à vérifier si les rapports financiers répondent aux critères légaux et aux directives que la Commission de contrôle a adoptées en la matière – notamment le 15 février 2000 – à l'intention des réviseurs d'entreprises (cf. infra).

A l'ouverture de la réunion du 21 juin 2000, le président de la Chambre a déclaré que, pour des raisons déontologiques, :

- il avait, par lettre du 20 juin 2000 adressée au président du VLD, démissionné des organes de gestion de la VZW « Libera », de la VZW « Centrum voor Maatschappelijke Informatie » ainsi que de la VZW « Liberaal Studiecentrum (L.S.C.) » dans lesquelles il siégeait depuis sa présidence du VLD ;

- il laisserait au président du Sénat la présidence des réunions de la Commission de contrôle consacrées à l'approbation des rapports financiers relatifs à l'exercice 1999.

La commission a ensuite décidé de donner aux collaborateurs des membres la possibilité de prendre la parole lors des réunions consacrées à l'approbation des rapports financiers, mais uniquement pour fournir des informations techniques sur le rapport financier de leur propre parti.

Au cours de la même réunion, les deux rapporteurs ont déposé un rapport intermédiaire (cf. infra- VI).

Après discussion de ce rapport, la commission a décidé de demander à certains partis politiques de fournir des informations complémentaires.

Après avoir décidé, lors de sa réunion du 4 juillet 2000, de reporter les votes, la Commission de contrôle s'est prononcée définitivement le 13 juin 2000, après un dernier examen sur l'approbation des dix rapports financiers déposés (cf. infra-VII).

Le présent rapport a été soumis à l'approbation de la commission le 21 décembre 2000.

III. — HET NIEUWE SCHEMA VAN FINANCIEEL VERSLAG

Het ontwerp van het door het Instituut der Bedrijfsrevisoren voorbereide schema van financieel verslag, zoals aangepast aan de wetwijzigingen van 19 november 1998 en 23 juni 1999, is op 15 februari 2000 aan de Controlecommissie voorgesteld door de heren J.-F. Cats en H. Olivier, respectievelijk voorzitter en directeur-generaal van het Instituut der Bedrijfsrevisoren.

Het nieuwe model omvat :

- de identificatie van de verschillende tot de consolidatiekring van de politieke partij behorende entiteiten;
- de samenvattende balans van elke component;
- de geconsolideerde rekening van de politieke partij;
- het rapport van de bedrijfsrevisor;
- de toelichting verschaffende bijlagen.

Daarnaast is ook een model m.b.t. de samenvatting van het financieel verslag voorzien.

De vertegenwoordigers van het Instituut der Bedrijfsrevisoren stellen onmiddellijk voor om, teneinde mogelijke verwarring te vermijden, de laatste bijlage, zijnde rubriek XVII – «Eliminatie van interne transacties» – «Élimination des opérations internes» weg te laten.

Het betreft immers een rubriek die ertoe strekt een gedetailleerde opgave te geven van de tussen alle componenten van een politieke partij voorkomende interne transacties die elkaar neutraliseren bij het opstellen van de geconsolideerde balans.

De wet voorziet namelijk in de neerlegging van de samenvattende rekening (balans en resultatenrekening) van elke tot de consolidatiekring van een politieke partij behorende component. Daarnaast dient ook een geconsolideerde rekening van de politieke partij en haar componenten te worden ingediend. Om deze op te stellen zal men overgaan tot de eliminatie van financiële operaties en transacties tussen de verschillende componenten. Deze eliminatie heeft evenwel een louter technisch karakter en geen enkele informatieve waarde voor derden.

De commissie is het eens met het voorstel om rubriek XVII in het definitief goed te keuren model dat aan de partijen zal worden overgezonden, weg te laten.

*
* *

Vervolgens spreekt de Controlecommissie zich uit over drie door het Instituut der Bedrijfsrevisoren opgeworpen punten die betrekking hebben op de vergelijking van de cijfers van het gecontroleerde boekjaar 1999 met deze

III. — LE NOUVEAU SCHÉMA DU RAPPORT FINANCIER

Le projet de schéma de rapport financier préparé par l'Institut des réviseurs d'entreprises tel qu'il a été adapté aux modifications de la législation des 19 novembre 1998 et 23 juin 1999, a été présenté à la Commission de contrôle le 15 février 2000 par MM. J.-F. Cats et H. Olivier, respectivement président et directeur général de l'Institut des réviseurs d'entreprises.

Le nouveau modèle comprend :

- l'identification des différentes entités appartenant au périmètre de consolidation du parti politique ;
- le bilan de synthèse de chaque composante ;
- les comptes consolidés du parti politique ;
- le rapport du réviseur d'entreprises ;
- les annexes contenant les commentaires.

Un modèle de synthèse du rapport financier est également prévu.

Afin d'éviter toute possibilité de confusion, les représentants de l'Institut des réviseurs d'entreprises proposent d'emblée de supprimer la dernière annexe, à savoir la rubrique XVII – « Élimination des opérations internes » - « *Eliminatie van interne transacties* ».

Le but de cette rubrique est, en effet, de présenter le relevé détaillé des transactions internes effectuées entre toutes les composantes d'un parti politique qui s'annulent mutuellement lors de la confection du bilan consolidé.

La loi prévoit le dépôt du compte synthétique (bilan et compte de résultats) de chaque composante du périmètre de consolidation d'un parti politique. Il y a lieu en outre de déposer des comptes consolidés du parti politique et de ses composantes. Pour établir ces comptes, on éliminera les opérations et transactions financières réalisées entre les composantes. Cette élimination est toutefois purement technique et n'a aucune valeur d'information pour les tiers.

La commission marque son accord sur la proposition de supprimer la rubrique XVII du modèle à approuver définitivement qui sera envoyé aux partis.

*
* *

La Commission de contrôle examine ensuite les trois points évoqués par l'Institut des réviseurs d'entreprises concernant la comparaison des chiffres de l'exercice contrôlé de 1999 avec ceux de l'exercice précédent, la

van het vorige boekjaar, op het in rekening brengen van de loonkosten van de parlementaire medewerkers, alsmede op de omvang van de consolidatiekring van de partijen.

De door de Controlemcommissie genomen beslissingen kunnen als volgt worden samengevat:

1. De vergelijking van de cijfers van het boekjaar 1999 met deze van het vorige boekjaar

Aangezien het financieel verslag over het boekjaar 1999 voor de eerste maal een geconsolideerde jaarrekening zal bevatten, die zowel de partij als haar componenten betreft, heeft een vergelijking met het boekjaar 1998 weinig zin. Bijgevolg hoeven de op dat jaar betrekking hebbende gegevens niet in de kolom n-1 te worden vermeld. Het verslag over het boekjaar 2000 zal natuurlijk wel de gegevens van het boekjaar 1999 moeten inhouden.

2. De loonkosten van de parlementaire medewerkers

De loonkosten van de parlementaire medewerkers hoeven niet in rekening te worden gebracht voor zover deze medewerkers rechtstreeks door de parlementaire assemblees worden betaald.

Weddesupplementen van de partij of betalingen via de fracties dienen m.a.w. wel te worden gecompabiliseerd.

Aangezien de Controlemcommissie heeft vastgesteld dat het statuut van de parlementaire medewerkers in de 7 Assemblees verschillend is geregeld, dringt ze erop aan zo vlug mogelijk een eenvormige regeling uit te werken, zodat ook op dit domein de vergelijkbaarheid wordt bevorderd.

3. De omvang van de in artikel 23 van de wet bedoelde consolidatiekring

Op verzoek van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en teneinde achteraf elke betwisting te voorkomen, zal aan de politieke partijen een lijst gevraagd worden van alle componenten van de partij, die tot de in artikel 23 van de wet bedoelde consolidatiekring behoren. Bij het vaststellen van deze lijst worden de partijen verzocht tevens rekening te houden met de voorbereidende werken van artikel 1, 1°, tweede lid, van de wet van 4 juli 1989.

Na verificatie zal de Controlemcommissie deze lijst aan het Instituut der Bedrijfsrevisoren bezorgen.

prise en compte des coûts salariaux des collaborateurs parlementaires ainsi que l'étendre du périmètre de consolidation des partis.

Les décisions prises par la Commission de contrôle peuvent se résumer comme suit :

1. La comparaison des chiffres de l'exercice 1999 avec ceux de l'exercice précédent

Étant donné que le rapport financier relatif à l'exercice 1999 comportera pour la première fois des comptes annuels consolidés, portant à la fois sur le parti et ses composantes, une comparaison avec l'exercice 1998 n'a guère de sens. Par conséquent, les données relatives à cet exercice ne devront pas être mentionnées dans la colonne n-1. Le rapport relatif à l'exercice 2000 devra naturellement contenir les données de l'exercice 1999.

2. Les coûts salariaux des collaborateurs parlementaires

Les coûts salariaux des collaborateurs parlementaires ne doivent pas être portés en compte pour autant que ces collaborateurs sont rémunérés directement par les assemblees parlementaires.

Autrement dit, les suppléments de traitement provenant du parti ou les versements effectués par l'intermédiaire des groupes doivent, eux, être comptabilisés.

La Commission de contrôle ayant constaté que le statut des collaborateurs parlementaires était réglé différemment dans les 7 assemblees, elle insiste pour que l'on adopte le plus rapidement possible un régime uniforme qui faciliterait les comparaisons dans ce domaine également.

3. L'étendue du périmètre de consolidation visé à l'article 23 de la loi

À la demande de l'Institut des réviseurs d'entreprises et afin d'éviter toute contestation ultérieure, on demandera à tous les partis politiques de fournir une liste de toutes les composantes du parti qui font partie du périmètre de consolidation visé à l'article 23 de la loi. Pour l'élaboration de cette liste, il est demandé aux partis de tenir compte également des travaux parlementaires relatifs à l'article 1er, 1°, alinéa 2, de la loi du 4 juillet 1989.

Après vérification, la Commission de contrôle transmettra cette liste à l'Institut des réviseurs d'entreprises.

*
* *

Gelet op het voorgaande, keurt de Controlegecommissie eenparig het nieuwe schema van financieel verslag goed.

Het werd aan de politieke partijen overgezonden bij brief van 21 februari 2000 en nadien in het *Belgisch Staatsblad* van 24 mei 2000 – ed. 2 gepubliceerd. In het voormelde schrijven werd gevraagd de sub 3 vermelde lijst uiterlijk op 3 maart 2000 aan de Controlegecommissie te bezorgen.

IV. — DE OMVANG VAN DE CONSOLIDATIEKRINGEN VAN DE POLITIEKE PARTIJEN

A. Lijsten van alle componenten van de politieke partijen, die tot de in artikel 23 van de wet van 4 juli 1989 bedoelde consolidatiekring behoren

De ingevolge de brief dd. 21 februari 2000 van de voorzitters van de Controlegecommissie door de partijen overgezonden lijsten, zijn de volgende :

*
* *

Compte tenu de ce qui précède, la Commission de contrôle approuve à l'unanimité le nouveau schéma de rapport financier.

Ce schéma a été envoyé aux partis politiques par lettre du 21 février 2000 et publié ensuite au *Moniteur belge* du 24 mai 2000 – 2e édition. Dans cette lettre, il a été demandé que la liste visée en sub 3 soit transmise à la Commission de contrôle au plus tard le 3 mars 2000.

IV. — L'ÉTENDUE DES PÉRIMÈTRES DE CONSOLIDATION DES PARTIS POLITIQUES

A. Listes de toutes les composantes des partis politiques faisant partie du périmètre de consolidation visé à l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989

En réponse à la lettre des présidents de la Commission de contrôle du 21 février 2000, les partis ont transmis les listes suivantes :

VLD

- I.V.K. (Instituut voor Kadervorming)
- Librado
- P. Hymanscentrum
- Fracties van : Kamer, Senaat, Vlaams Parlement en Brusselse Hoofdstedelijke Raad
- Elf arrondissementele besturen
- Libera vzw (art. 22)

CVP

de studiedienst	CEPESS v.z.w. (studiedienst van CVP en PSC)
de wetenschappelijke instellingen	Nihil
de politieke vormingsinstellingen	IPOVO v.z.w. IPOVO Limburg v.z.w. Brabantse Politieke Kaderschool v.z.w., <u>vereffend op 27.09.1999</u> Kempense Politieke Kaderschool v.z.w., <u>vereffend op 27.09.1999</u> Vlaamse Politieke Kaderschool v.z.w., <u>vereffend op 27.09.1999</u>
de politieke omroepverenigingen	KRIDEMO v.z.w.
de instelling bedoeld in art. 22	AGORA v.z.w.
de entiteiten ingericht op het niveau van de arrondissementen of van de kieskringen voor de verkiezingen van de wetgevende Belgische instellingen	Unitas v.z.w. Unitas Arrondissement Antwerpen v.z.w. Unitas Arrondissement Mechelen-Turnhout v.z.w. Unitas Brussel-Halle-Vilvoorde v.z.w. Unitas Arrondissement Leuven v.z.w. Unitas Arrondissement Limburg v.z.w. Unitas Arrondissement Aalst-Oudenaarde v.z.w. Unitas Arrondissement Dendermonde-St-Niklaas Unitas Gent-Eeklo v.z.w. Christen-Democratisch Trefpunt v.z.w. Unitas Arrondissement Veurne-Diksmuide-Ieper-Oostende v.z.w. Unitas Arrondissement Kortrijk-Roeselare-Tielt v.z.w.
de politieke fracties van de Belgische wetgevende Instellingen	CVP-fractie in de Senaat CVP-fractie in de Kamer van volksvertegenwoordigers CVP-fractie in het Vlaams Parlement CVP-fractie in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad

PS

1. FONSOC ASBL
2. Fédération du Brabant wallon
3. Fédération Bruxelloise (GEFEBRU)
4. Fédération de Charleroi (GEFI)
5. Fédération de Dinant-Philippeville
6. Fédération du Hainaut occidental
7. Fédération de Huy-Waremme
8. Fédération de Liège
9. Fédération du Luxembourg
10. Fédération de Mons

11. Fédération de Namur (FESONAM)
12. Fédération de Soignies
13. Fédération de Thuin
14. Fédération de Verviers
15. Fédération Germanophone
16. Groupe PS de la Communauté française
17. Groupe PS du Conseil Régional Bruxellois
18. Groupe PS du Sénat
19. Groupe PS de la Chambre
20. Groupe PS du Parlement wallon
21. Groupe PS du Conseil de la Communauté germanophone
22. L'Institut Emile Vandervelde ASBL
23. La Fondation Louis de Brouckère ASBL
24. Centre Freddy Terwagne ASBL

PRL-FDF-MCC

ENTITÉ CONSOLIDANTE

1. A.S.B.L. GESTION ET ACTION LIBERALE, en abrégé : «G.A.L.»

ENTITÉS CONSOLIDÉES

A. Composantes du parti

2. ASSOCIATION DE FAIT – FDF
3. ASSOCIATION DE FAIT – PFF
4. ASBL SOUTIEN AU MCC

B. Services d'études

5. A.S.B.L. CENTRE PAUL HYMANS, en abrégé «C.P.H.» (50 % pour le PRL)
6. A.S.B.L. CENTRE ETUDES GEORGIN, en abrégé «C.E.G.»
7. A.S.B.L. FONDATION JEAN REY
8. A.S.B.L. CENTRE D'ETUDES LIBERALES FRANCOPHONES

C. Organismes scientifiques

9. A.S.B.L. ARCHIVES LIBERALES FRANCOPHONES DU CENTRE PAUL HYMANS

D. Instituts de formation politique

10. A.S.B.L. INSTITUT LIBERAL DE FORMATION ET D'ANIMATION CULTURELLES, EDUCATION PERMANENTE, en abrégé «I.L.F.A.C.»

E. Producteurs d'émissions politiques concédées

11. A.S.B.L. LA PENSEE LIBERALE

F. Institution visée à l'article 22 de la loi du 04.07.99

Il s'agit de l'entité consolidante mentionnée sub 1.

12. A.S.B.L. ACTION BRUXELLOISE, en abrégé «A.B.X.»

G. Groupes politiques des Chambres fédérales et des Conseils de communauté et de région

- 13. A.S.B.L. SECRÉTARIAT DES DÉPUTÉS PRL-FDF
- 14. A.S.B.L. GROUPE P.R.L. DU SÉNAT
- 15. A.S.B.L. INTERGROUPE PARLEMENTAIRE PRL FDF
- 16. A.S.B.L. GROUPE P.R.L.-F.D.F. DU PARLEMENT WALLON
- 17. A.S.B.L. GROUPE P.R.L.-F.D.F. DU PARLEMENT DE LA COMMUNAUTÉ FRANÇAISE
- 18. A.S.B.L. GROUPE P.R.L.-F.D.F. DU PARLEMENT BRUXELLOIS
- 19. A.S.B.L. SECRÉTARIAT DES DÉPUTÉS PRL DU PARLEMENT BRUXELLOIS
- 20. A.S.B.L. SECRÉTARIAT DES DÉPUTÉS FDF DU PARLEMENT BRUXELLOIS
- 21. A.S.B.L. GROUPE P.R.L.-F.D.F. GERMANOPHONE

H. Entités constituées au niveau des arrondissements et/ou circonscriptions électorales pour les élections des Chambres fédérales et des conseils de communauté et de région

- 22. A.S.B.L. FÉDÉRATION DES MANDATAIRES COMMUNAUX ET PROVINCIAUX DU P.R.L., en abrégé «F.M.P.C. P.R.L.»
- 23. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE FÉDÉRATION D'ARRONDISSEMENT D'ARLON, en abrégé «A.L.F.A.A.»
- 24. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE DE L'ARRONDISSEMENT D'ATH, en abrégé «A.L.A.A.»
- 25. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE DE BASTOGNE, en abrégé «A.L.B.»
- 26. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE BRABANÇONNE WALLONNE, en abrégé «A.L.B.W.»
- 27. A.S.B.L. GESTION ET ACTION LIBÉRALE DE BRUXELLES, en abrégé «G.A.L.B.»
- 28. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE DE LA FÉDÉRATION D'ARRONDISSEMENT DE CHARLEROI, en abrégé «A.L.F.A.C.»
- 29. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE DE LA FÉDÉRATION DE L'ARRONDISSEMENT DE DINANT, en abrégé «A.L.F.A.DI.»
- 30. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE DE LA FÉDÉRATION DE HUY, en abrégé «A.L. HUY»
- 31. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE LIÉGEOISE, en abrégé «A.L.L.»
- 32. A.S.B.L. PROMOTION ET ACTION DU LIBÉRALISME, en abrégé «P.A.L.»
- 33. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE DE LA FÉDÉRATION DE MONS, en abrégé «A.L.»
- 34. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE DE MOUSCRON-COMINES, en abrégé «A.L.M.C.»
- 35. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE NAMUROISE, en abrégé «A.L.N.»
- 36. A.S.B.L. ASSOCIATION DE GESTION FINANCIÈRE PRL NEUFCHATEAU, en abrégé «AGF PRL Neuf»
- 37. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE OUTRE-MER, en abrégé «A.L.O.M.»
- 38. A.S.B.L. GESTION LIBÉRALE PHILIPPEVILLE, en abrégé «G.L. Philippeville»
- 39. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE DE L'ARRONDISSEMENT DE SOIGNIES
- 40. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE DE L'ARRONDISSEMENT DE THUIN
- 41. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE DU TOURNAISIS, en abrégé «A.L.T.»
- 42. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE DE LA FÉDÉRATION D'ARRONDISSEMENT DE VIRTON, en abrégé «A.L.F.A.V.»
- 43. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE ARRONDISSEMENT DE VERVIERS, en abrégé «A.L.A.V.»
- 44. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE DE LA FÉDÉRATION DE WAREMME, en abrégé «A.L.F.A.W.»
- 45. A.S.B.L. ACTION LIBÉRALE PROVINCE DE LUXEMBOURG, en abrégé «A.L.P.L.»
- 46. FÉDÉRATION PROVINCE LIÈGE
- 47. FÉDÉRATION PROVINCE HAINAUT
- 48. FÉDÉRATION PROVINCE NAMUR

I. Divers

49. A.S.B.L. SOLIDARITÉ BRUXELLOISE ET FRANCOPHONE, en abrégé «S.B.F.»

VLAAMS BLOK

- Politieke partij : Vlaams Blok (feitelijke vereniging)
- Dotatie v.z.w. (art. 22) : Vlaamse Concentratie v.z.w.
- Vormingsinstellingen :
  - Nationalistisch Vormingsinstituut (N.V.I.) v.z.w.
  - Nationalistisch Vormingsinstituut Limburg (N.V.L.) v.z.w.
  - Frank Goovaerts Vormingsinstituut v.z.w.
- Omroepvereniging : Nationalistische Omroepstichting (N.O.S.) v.z.w.
- Arrondissementen : 13
- Andere : Egmont v.z.w.

SP

- Socialistische Partij
- Socfin VZW (Socialistische Stichting voor Beheer en Financiën) : instelling bedoeld in artikel 22
- S.E.V.I. VZW (Studie- en documentatiecentrum Emile Vandervelde Instituut) : Studiedienst
- Vormingscentrum Herman Vos VZW : Politieke Vormingsinstelling
- Socialistische Omroepvereniging VZW : Politieke omroepvereniging
- SP fractie Brusselse Hoofdstedelijke Raad
- SP fractie Vlaams Parlement
- SP fractie Kamer van Volksvertegenwoordigers
- SP fractie Senaat
- SP federatie Aalst-Oudenaarde-Ronse
- SP federatie Antwerpen
  - VZW STUVO (Studiecentrum verbonden aan de federatie Antwerpen)
  - VZW PATRIMO (Patrimonium VZW verbonden aan de federatie Antwerpen)
  - VZW SOPRAN (verbonden aan de federatie Antwerpen)
- SP federatie Brugge
  - VZW Mostaert (Patrimonium VZW verbonden aan de federatie Brugge)
- SP federatie Brussel
- SP federatie Gent-Eeklo
- SP federatie Halle-Vilvoorde
  - VZW HAVIBRU (Studiecentrum verbonden aan de federatie Halle-Vilvoorde)
- SP federatie Kortrijk-Roeselare-Tielt
- SP federatie Leuven
- SP federatie Limburg
  - VZW Studiecentrum Willy Claes (Studiecentrum verbonden aan de federatie Limburg)
- SP federatie Mechelen-Turnhout
- SP federatie Oostende-Westhoek
- SP federatie Waas en Dender
  - VZW SOPDEN (verbonden aan de federatie Waas en Dender)

ECOLO

- A. Secrétariat Fédéral : Mouvement Ecolo (association de fait) (Rue du Séminaire 8 à 5000 Namur);
- B. Institution article 22 : Ecodota A.S.B.L. (Rue du Séminaire 8 à 5000 Namur);
- C. Service d'études : Centre d'Études et de Formation en Écologie (C.E.F.E.) A.S.B.L. (Rue Basse Marcelle 28 à 5000 Namur);

D. Composantes au niveau des arrondissements électoraux :

1. *Coordinations provinciales : elles regroupent les régionales d'une province et sont des associations de fait; il n'existe que trois coordinations ayant des opérations financières autonomes relatives à leur fonctionnement :*
  - a. *Province de Liège*
  - b. *Province de Namur*
  - c. *Province du Hainaut*
2. *Régionales : il s'agit des 15 entités régionales existantes, toutes en association de fait, instituées au niveau des arrondissements électoraux :*
  - a. *Régionale de Arlon-Marche-Bastogne;*
  - b. *Régionale du Brabant Wallon;*
  - c. *Régionale de Bruxelles ;*
  - d. *Régionale de Charleroi;*
  - e. *Régionale de Dinant-Philippeville ;*
  - f. *Régionale de Huy-Waremme;*
  - g. *Régionale de Liège;*
  - h. *Régionale de Mons Borinage;*
  - i. *Régionale de Namur;*
  - j. *Régionale de Neufchâteau-Virton;*
  - k. *Régionale Ost Belgien (Eupen);*
  - l. *Régionale de Picardie;*
  - m. *Régionale de Soignies-Centre-Lessines;*
  - n. *Régionale de Thuin;*
  - o. *Régionale de Verviers.*

E. Groupes politiques :

1. *Groupe parlementaire de la Chambre : il s'agit d'un groupe parlementaire commun Ecolo/Agalev; les comptes de ce groupe seront repris dans le périmètre de consolidation au prorata de la participation du parti Ecolo dans ce groupe parlementaire;*
2. *Groupe parlementaire du Sénat;*
3. *Groupe parlementaire du Conseil Régional Wallon;*
4. *Groupe parlementaire du Conseil Régional Bruxellois;*
5. *Groupe parlementaire de la Communauté Française;*
6. *Groupe parlementaire de la Commission Communautaire Francophone (COCOF).*

Cela donne un total de 27 composantes à consolider.

Le parti Ecolo signale qu'il ne compte pas intégrer dans le périmètre de consolidation les entités ci-après, car elles ne semblent pas entrer dans la liste exhaustive de l'article 23 de la loi :

1. *Imagine ASBL : cette association édite un magazine trimestriel ; elle bénéficie de ressources propres (abonnements, vente d'espaces publicitaires dans le magazine) ainsi que d'une dotation du parti Ecolo, mais a une autonomie de gestion par rapport au parti.*
2. *Les ASBL créées au niveau local ou régional : ces associations dépendent soit d'une section régionale soit d'une section locale. Elles gèrent uniquement un patrimoine immobilier local, par la location partielle d'un immeuble à la section régionale ou locale, et la location du restant de l'immeuble à des tiers.*

PSC**1. ASBL de gestion**

Dénomination

Action Solidaire asbl

2. ASBL de formation

Dénomination

CPCP asbl

3. Centre d'étude

Dénomination

CEPESS asbl

4. Gestion de Patrimoine

Unio asbl

5. Groupes d'assemblées

Groupe PSC de la Chambre

Groupe PSC du Sénat

Groupe PSC de la Communauté française

Groupe PSC du Parlement wallon

Groupe PSC du Parlement bruxellois

Groupe PSC de la Communauté germanophone

6. Arrondissements et fédérations

Arrondissements - Dénomination et ASBL

Arlon - P.S.C. Arrondissement d'Arlon

Ath – P.S.C. de l'arrondissement d'Ath

Bastogne – ASBL Solidaire Bastogne

Bruxelles – Bruxelles Action

Charleroi – Les Chantiers sont ouverts

Dinant – P.S.C. de l'arrondissement de Dinant

Huy – Arrondissement P.S.C. de Huy

Liège – Action Sociale Chrétienne de l'Arrondissement de Liège

Marche – ASBL Action Solidaire Marche

Mons – P.S.C. du pays de Mons

Mouscron – P.S.C. – Arrondissement de Mouscron

Namur – P.S.C. – Arrondissement de Namur

Neufchâteau – P.S.C. NEUFCHATEAU

Nivelles – Parti Social Chrétien du Brabant wallon

Philippeville – LA MAISON DU PSC

Soignies – PSC SOIGNIES

Thuin – PROFIL D'AVENIR

Tournai – A.S.B.L. Financière de l'Arrondissement PSC de Tournai

Verviers – Parti social chrétien – Arrondissement de Verviers

Virton – A.S.B.L. Financière de l'Arrondissement P.S.C. de Virton

Waremmes – Action Sociale Chrétienne Waremmes

Eupen

Province du Luxembourg

Fédération d'Ath-Tournai-Mouscron

AGALEV

Agalev landelijk secretariaat F.V.

Ploeg vzw

Groen Fonds vzw

Groenhuis vzw

De Groene Omroep vzw

Agalev provincie Antwerpen F.V.

Graan vzw

Agalev regio Antwerpen F.V.

Agalev regio Mechelen-Turnhout

Agalev Limburg F.V.
Web vzw
Agalev Vlaams Brabant F.V.
Agalev Oost-Vlaanderen F.V.
Agalev West-Vlaanderen F.V.
Agalev regio Brussel F.V.
Agalev-Ecolo Kamerfractie, aandeel Agalev
Agalev Senaatsfractie
Agalev fractie Vlaams Parlement
SP!Agafactie Brusselse Hoofdstedelijke Raad, aandeel Agalev

VOLKSUNIE

1. *Vlaams Nationaal Studiecentrum vzw (VNS vzw)*
2. *Vlaams Pers, Radio- en TV-Instituut vzw (VPRTI vzw)*
Uitgever van het Weekblad WIJ en het ledenblad De Toekomst
3. *Vlaams Nationale Omroepstichting vzw (VNOS vzw)*
Productie van TV-uitzendingen voor derden en radio-uitzendingen
4. *Volksunie vzw*
Vzw van de politieke partij
5. *Alle 15 VU-arrondissementen*
Arrondissementele werking van de partij
6. *VU-fracties – Kamer, Senaat, Vlaams Parlement*
De toelagen van Kamer en Senaat worden rechtstreeks aan de VUvzw overgemaakt.
Hun kosten en opbrengsten zitten vervat in de VUvzw
De toelagen van het Vlaams Parlement worden vanuit de fractie, min afhouding van de werkingskosten, doorgestort aan de VUvzw
7. *Vereniging Vlaamse Mandatarissen vzw (VVM vzw)*
VZW die de werking van de mandatarissen steunt
8. *Vormingscentrum Lodewijk Dosfel vzw*
Politiek vormingsinstituut
9. *ID 21 vzw*
Partner naar de werking en verkiezingen toe.

B. Bespreking

De voorzitter van de Kamer wijst erop dat de verschillen tussen de respectieve consolidatiekringen sterk in het oog springen. Zo omvat de consolidatiekring van de PRL 49 componenten, terwijl die van de CVP en de PS er elk maar 24 tellen.

Hoewel het elke partij vrij staat om, met inachtneming van de wettelijke bepalingen, de perimeter van haar consolidatiekring te bepalen, zou er toch moeten worden gepoogd hierin een lijn te trekken zodat er tussen de verschillende kringen enige overeenstemming te bespeuren valt en onderlinge vergelijking mogelijk wordt.

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo – K) verklaart dat het er bij de vaststelling van de consolidatiekring niet alleen op aankomt (a) tussen de partijen enige overeenstemming tot stand te brengen maar ook (b) tussen de opeenvolgende financiële verslagen van een zelfde partij.

a. Sommige partijen vatten hun consolidatiekring veel-
eer limitatief op. Andere exhaustief zoals AGALEV dat,
voordat de wettelijke verplichting daartoe werd ingevoerd,
jarenlang een geconsolideerde jaarrekening heeft voor-
gelegd, hoewel dat volgens sommigen niet toegestaan
was.

b. De consolidatiekring van een partij kan over de ja-
ren heen aanzienlijk krimpen of verruimen.

Zonder de VLD als zodanig te willen viseren, verge-
lijkt hij de door deze partij opgestelde componentenlijst
met de opsomming van de componenten in haar finan-
cieel verslag over het boekjaar 1998 (Stuk Kamer, 1998-
1999, nr. 2171/1 en Senaat, nr. 1-1406/1, blz. 33 en 39).
Daarin worden onder meer vermeld, als entiteit (o.c., blz.
33), het Centrum voor maatschappelijke informatie VZW,
d.i. de VZW die giften verzamelt (artikel 71 WIB), en, als
verenigingen en groeperingen verbonden met de partij
(o.c., blz. 39), Europese Liberalen en Democraten, Liberal
International, VLD-Jongeren en Jong VLD. Deze organi-
saties worden voortaan blijkbaar niet meer als compo-
nenten van de VLD beschouwd. Om welke reden ?

*De heer Hedwig De Koker (adjunct-penningmeester -
VLD)* verklaart dat de door hem meegedeelde lijst van
de componenten volledig beantwoordt aan de in de wet
bepaalde criteria.

Volgens *de heer Guy Moens (SP – S)* is de
disparaatheid van de lijsten eerder schijn dan werkelijk-
heid. Alle partijen vermelden de VZW bedoeld in artikel
22 van de wet van 4 juli 1989, de arrondissementele

B. Discussion

Le président de la Chambre souligne que les diffé-
rences entre les divers périmètres de consolidation sau-
tent aux yeux. Celui du PRL contient 49 composantes,
tandis que ceux du CVP et du PS n'en comptent chacun
que 24.

Bien que chaque parti soit libre, dans le respect des
dispositions légales, de déterminer son périmètre de
consolidation, il faudrait malgré tout tenter de fixer en
l'espèce une norme, de manière à pouvoir distinguer une
certaine concordance entre les différents périmètres et
faire des comparaisons.

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo – Ch) déclare que lors
de la détermination du périmètre de consolidation, il faut
veiller à réaliser une certaine concordance non seule-
ment entre les partis (a) , mais aussi entre les rapports
financiers successifs d'un même parti (b).

a. Certains partis conçoivent leur périmètre de con-
solidation d'une manière plutôt limitative. D'autres le fixent
exhaustivement, comme AGALEV qui, pendant des an-
nées, a présenté des comptes annuels consolidés avant
que la loi n'impose de le faire, et bien que d'après cer-
tains, ce ne fût pas permis.

b. Le périmètre de consolidation d'un parti peut se
resserrer ou s'étendre considérablement au fil des an-
nées.

Sans vouloir viser le VLD en tant que tel, il compare
la liste de composantes dressée par ce parti à l'énumé-
ration figurant dans son rapport financier relatif à l'exer-
cice 1998 (doc. Chambre, 1998-1999, n° 2171/1 et Sé-
nat, n° 1-1406/1, pp. 33 et 39). Y sont notamment
mentionnés, comme entité, le *Centrum voor
maatschappelijke informatie VZW*, c'est-à-dire l'asbl qui
récolte des dons (article 71 du CIR) et, comme associa-
tions et groupements liés au parti, (o.c., p. 39), *Europese
Liberalen en Democraten*, *Liberal international*, les *VLD-
Jongeren* et *Jong VLD*. Ces organisations ne sont donc
apparemment plus considérées désormais comme des
composantes du VLD. Pour quelle raison ?

M. Hedwig De Koker (trésorier adjoint – VLD) déclare
que la liste des composantes qu'il a communiquée ré-
pond entièrement aux critères fixés par la loi.

Selon M. Guy Moens (SP – S), la disparité des listes
est plus apparente que réelle. Tous les partis mention-
nent l'asbl visée à l'article 22 de la loi du 4 juillet 1989,
les fédérations d'arrondissement, les groupes politique

federaties, de fracties van de federale Kamers en de Raden, de omroepstichting, de studiedienst en het vormingsinstituut. Aldus voldoen zij aan de door de artikelen 1 en 23 van de wet van 4 juli 1989 gestelde eisen. Sommige partijen geven evenwel nog andere organisaties op, bijvoorbeeld wetenschappelijke instellingen of patrimoniumvennootschappen zonder hun band met de partij te preciseren.

Hierbij rijst de vraag of een patrimoniumvennootschap of -VZW die eigenaar is van het gebouw waarin het nationaal secretariaat van de partij of een federatie gehuisvest is, als component van de partij moet worden beschouwd. SP en PSC antwoorden bevestigend, Ecolo ontkennend.

Stel dat de betrokken partij of federatie voor het gebruik van het onroerend goed geen huur betaalt, moet dit dan als een verboden gift van een rechtspersoon aan de partij worden aangemerkt ?

De commissie moet derhalve nagaan of het verbod van giften door rechtspersonen niet wordt uitgehold door in de consolidatiekring entiteiten op te nemen, die volgens de letter van de wet niet als partijcomponenten kunnen beschouwd worden.

De Kamervoorzitter beaamt dat de door sommige partijen in hun brief gekozen voorstellingswijze de onachtzame lezer op het verkeerde been kan zetten. Zo kan een partij al haar federaties en fracties *nominatim* opsommen, terwijl een andere partij genoegen neemt met het louter vermelden van het aantal federaties en fracties.

De heren Ludwig Caluwé (CVP – S), Jef Tavernier (Agalev-Ecolo – K) en Yves Leterme (CVP – K) stellen voor dat elke partij zich bij de vaststelling van haar consolidatiekring houdt aan de opsomming van de verschillende categorieën componenten in artikel 1, 1°, tweede lid, van de wet van 4 juli 1989 en aangeeft welke instellingen of verenigingen beantwoorden aan de in de voormelde bepaling vervatte onderverdeling, met dien verstande dat als er verschillende VZW's aan een van de omschrijvingen beantwoorden, ze afzonderlijk worden vernoemd, zoals de CVP dat doet voor haar twee bestaande politieke vormingsinstellingen. Per categorie kan er nog een onderverdeling worden gemaakt naargelang de instellingen al of niet rechtspersoonlijkheid bezitten. De schemata van de CVP en de PRL beantwoorden aan deze criteria.

De heer Ludwig Caluwé (CVP – S) wijst erop dat de CVP twee vormingsinstellingen heeft, namelijk IPOVO met zetel te Brussel en IPOVO Limburg met zetel te

des Chambres fédérales et des Conseils, le producteur d'émissions, le service d'études et l'institut de formation. Ils satisfont ainsi aux exigences des articles 1er et 23 de la loi du 4 juillet 1989. Certains partis indiquent toutefois encore d'autres organisations, telles que des organismes scientifiques ou des sociétés de patrimoniale, sans préciser leur lien avec le parti.

Ici se pose la question de savoir si une société ou une asbl de patrimoine propriétaire de l'immeuble dans lequel est établi le secrétariat national du parti ou une fédération doit être considérée comme une composante du parti. Le SP et le PSC répondent par l'affirmative, Ecolo par la négative.

Si le parti ou la fédération en question ne paie pas de loyer pour l'usage de l'immeuble, faut-il considérer qu'il y a don interdit d'une personne morale au parti ?

La commission doit donc examiner si l'interdiction pour les personnes morales de faire des dons n'est pas vidée de sa substance en reprenant dans le périmètre de consolidation des entités qui, d'après la lettre de la loi, ne peuvent pas être considérées comme des composantes de parti.

Le président de la Chambre reconnaît que le mode de présentation choisi par certains partis dans leur lettre peut induire en erreur le lecteur inattentif. Ainsi, un parti peut énumérer nominativement toutes ses fédérations et tous ses groupes, tandis qu'un autre parti peut se contenter de mentionner simplement le nombre de fédérations et de groupes.

MM. Ludwig Caluwé (CVP – S), Jef Tavernier (Agalev-Ecolo – Ch) et Yves Leterme (CVP – Ch) proposent que, pour la détermination de son périmètre de consolidation, chaque parti s'en tienne à l'énumération des différentes catégories de composantes visée à l'article 1er, 1°, alinéa 2, de la loi du 4 juillet 1989 et indique quels organismes ou associations répondent à la subdivision figurant dans la disposition susvisée, étant entendu que si différentes ASBL répondent à l'une des définitions, elles seront citées séparément, comme le CVP le fait pour ses deux instituts de formation politique existants. On peut encore subdiviser les catégories entre les organismes qui possèdent la personnalité juridique et ceux qui ne la possèdent pas. Les schémas du CVP et du PRL répondent à ces critères.

M. Ludwig Caluwé (CVP – S) souligne que le CVP a deux instituts de formation, à savoir l'IPOVO dont le siège est à Bruxelles et l'IPOVO Limbourg, dont le siège est à

Hasselt. Dat is niet uitzonderlijk. De Limburgse federaties van de SP en het Vlaams Blok verkeren in hetzelfde geval, de VLD, AGALEV en de VU niet. Wat is hiervan de juiste toedracht ?

Op de vraag van de heer *Alfons Borginon (VU&ID - K)* of de in artikel 1, 1°, tweede lid, vervatte opsomming exemplatief dan wel exhaustief is, bevestigt een brede meerderheid van de commissie op grond van de voorbereidende werken dat zij limitatief is (cf. de termen «à savoir/met name» – hoewel het woord «namelijk» hier beter op zijn plaats zou zijn geweest). Dat betekent dat de jongeren- en de vrouwenbewegingen erbuiten vallen.

De heren *Alfons Borginon (VU&ID - K)* en *Guy Moens (SP – S)* zijn het niet eens met deze interpretatie. De opsomming van de verschillende componenten is enkel een illustratie van de ruimere in artikel 1, 1°, tweede lid, gegeven definitie van het begrip component.

De Kamervoorzitter verklaart dat de voorbereidende werken geen twijfel laten bestaan over het limitatief en exhaustief karakter van de in artikel 1, 1°, tweede lid, van de wet van 4 juli 1989 vervatte opsomming. Hij citeert :

«Een eerste reeks amendementen betreft het toepassingsgebied van de wet en de definitie van het begrip «politieke partij en haar componenten».

Bij amendement nr. 1 (Stuk nr. 1158/2) stellen de heren *Deleuze* en *Tavernier* voor om het begrip «component» van een politieke partij te definiëren als zijnde :

- hetzij een orgaan van de interne structuur van een politieke partij, zoals bepaald in haar statuten;
- hetzij de vereniging van natuurlijke personen, al dan niet met rechtspersoonlijkheid, waarvan het bestuur geheel of ten dele bestaat uit vertegenwoordigers van één politieke partij die zijn aangewezen door één van haar organen, of waarvan de meerderheid van het bestuur bestaat uit politieke mandatarissen van één enkele partij.

Het tweede element van deze definitie gaat uit van een andere benaderingswijze van het begrip «component» door er instellingen of verenigingen onder te verstaan, die met een politieke partij verbonden zijn door de wijze van samenstelling van hun bestuursorgaan.

Deze omschrijving is niet enkel preciezer en veel omvattender dan de in het wetsvoorstel opgenomen limitatieve lijst, maar zal ook de vorming van nep-componenten onmogelijk maken.

Hasselt. Ce n'est pas exceptionnel. Les fédérations limbourgeoises du SP et du Vlaams Blok se trouvent dans le même cas, le VLD, AGALEV et la VU pas. Qu'en est-il exactement ?

M. Alfons Borginon (VU&ID – Ch) ayant demandé si l'énumération de l'article 1er, 1°, alinéa 2, est donnée à titre exemplatif ou exhaustif, une large majorité de la commission confirme, en se basant sur les travaux parlementaires, qu'elle est limitative (cf. les termes «à savoir/met name» - bien qu'il eût mieux valu utiliser ici le mot «namelijk»). Cela signifie que les mouvements des jeunes et des femmes sont exclus.

MM. Alfons Borginon (VU&ID – Ch) et *Guy Moens (SP – S)* ne partagent pas cette interprétation. L'énumération des différentes composantes n'est qu'une illustration de la définition plus large, donnée à l'article 1er, 1°, alinéa 2, de la notion de composante.

Le président de la Chambre déclare que les travaux parlementaires ne laissent subsister aucun doute quant au caractère limitatif et exhaustif de l'énumération de l'article 1er, 1°, alinéa 2, de la loi du 4 juillet 1989. Il cite :

«Une première série d'amendements concerne le champ d'application de la loi et la définition d'un parti politique et de ses composantes.

MM. Deleuze et *Tavernier* présentent un amendement (n° 1, Doc. N° 1158/2) visant à définir la composante d'un parti politique comme étant :

- soit un organe de la structure interne d'un parti politique telle que définie dans ses statuts;
- soit l'association de personnes physiques, dotée ou non de la personnalité juridique, dont les organes de direction sont composés, en tout ou en partie, de représentants d'un seul parti politique désignés par un de ses organes, ou, en majorité, de mandataires politiques d'un seul parti.

Le deuxième élément de cette définition part d'une autre approche de la notion de «composante», en y incluant des organismes ou associations qui sont liés à un parti politique de par la composition de leur organe de direction.

Non seulement cette définition est plus précise et plus englobante que la liste limitative figurant dans la proposition de loi, mais en outre elle permettra d'éviter la création de composantes masquées.

De heer Tavernier benadrukt het belang van een sluitende definitie. Sedert de invoering van het verbod op bedrijfsgiften aan politieke partijen en de afschaffing van de fiscale aftrekbaarheid van giften van natuurlijke personen aan deze partijen, heeft men inderdaad de praktijk zien ontstaan waarbij giften (ook van ondernemingen) gaan naar instellingen en VZW's die feitelijk met een politieke partij verbonden zijn, zoals onder meer studiediensten (cf. algemene bespreking — zie supra). Waar ten tijde van de bedrijfs- en andere giften aan de zogenaamde fiscale VZW's — hoe verwerpelijk ook — tenminste nog enige duidelijkheid heerste, stijgt thans de hypocrisie ten top.

Bedrijven kunnen niet enkel via deze instellingen verder ongemerkt politieke partijen financieren, maar niet zelden ontvangen zij daar fiscaal aftrekbare attesten voor (zoals van VZW's die als wetenschappelijke instelling erkend zijn). Op die manier zet men de poort voor de vormen van partijfinanciering die men wenste te bestrijden, uiteraard weer open.

Begin 1997 kwam men dan in het kader van de zogenaamde « Assisen van de Democratie » overeen om de studiediensten van de partijen in de toekomst niet langer toe te staan fiscaal aftrekbare attesten af te leveren. Toch werden nog machtigingen toegestaan door het ministerie van Financiën, zelfs voor het boekjaar 1998 (bijvoorbeeld voor CEPESS). Pas bij brief van 28 november 1997, gericht aan de minister van Financiën, zag deze studiedienst af van de erkenning.

In de controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen zal, ter gelegenheid van het onderzoek van de financiële verslagen over het boekjaar 1997, dan ook de vraag aan de orde komen hoeveel giften de VZW's, die zich in de rand van een politieke partij bewegen, tijdens dat jaar nog ontvangen hebben.

Het belang van een substantiële uitbreiding van het begrip « component van een politieke partij », zoals voorgesteld in amendement nr. 1, is dus onmiskenbaar.

Subsidiair wordt bij amendement nr. 2 (Stuk nr. 1158/3) voorgesteld er minstens voor te zorgen dat de culturele instellingen, de instellingen voor permanente opleiding en de politieke fracties van de provincieraden eveneens tot de componenten van de politieke partijen worden gerekend.

M. Tavernier souligne l'importance d'une définition sans faille. Depuis l'interdiction faite aux entreprises de faire des dons aux partis politiques et la suppression de la déductibilité fiscale des dons faits aux partis par des personnes physiques, on a vu se développer une pratique consistant à destiner les dons (émanant aussi d'entreprises) aux organismes et aux ASBL qui sont en fait liés à un parti politique, tels que les services d'étude (cf. la discussion générale — voir ci-avant). Alors que les choses étaient encore tant soit peu claires à l'époque où les entreprises et d'autres pouvaient faire des dons — aussi condamnables soient-ils — aux ASBL dites « fiscales », actuellement, l'hypocrisie est à son comble.

Non seulement les entreprises peuvent continuer à financer discrètement des partis politiques par le biais de ces organismes, il n'est pas rare, en outre, qu'elles obtiennent des attestations en vue de la déduction fiscale des montants versés (comme celles délivrées par les ASBL agréées en tant qu'organisme scientifique). Ce faisant, on ouvre à nouveau la voie aux formes de financement des partis auxquelles on entendait mettre fin.

Début 1997, dans le cadre des « Assises de la démocratie », il a été convenu de ne plus autoriser à l'avenir les services d'étude des partis à délivrer des attestations donnant droit à des déductions fiscales. Des autorisations ont néanmoins encore été accordées par le ministère des Finances, et ce, même pour l'exercice 1998 (par exemple, pour le CEPESS). Ce n'est que par lettre du 28 novembre 1997, adressée au ministre des Finances, que ce service d'étude a renoncé à la reconnaissance.

À l'occasion de l'examen des rapports financiers pour l'exercice 1997, la commission de contrôle des dépenses électorales et de la comptabilité des partis politiques, abordera dès lors la question de savoir combien de dons les ASBL qui se situent à la lisière des partis politiques ont encore reçus pendant cette période.

L'importance d'élargir de manière substantielle la portée de la notion de « composante de parti politique », comme le propose l'amendement n° 1, est dès lors indéniable.

En ordre subsidiaire, l'amendement n° 2 (Doc. n° 1158/3) tend à inclure au moins parmi les composantes des partis politiques les organismes culturels, les instituts d'éducation permanente et les groupes politiques des conseils provinciaux.

De lijst van componenten kan, volgens de heer Tavernier, niet voorbijgaan aan deze drie types van organisaties. Gebeurt dat toch, dan ontsnappen heel wat belangrijke randactiviteiten van de meeste politieke partijen grotendeels aan de verplichting tot openheid en toezicht die het voorliggende wetsvoorstel aan de partijgebonden instellingen oplegt.

Ingaande op deze tussenkomst, wijst de heer Vanvelthoven ter informatie op het wetsvoorstel nr. 1159/1 tot wijziging van artikel 104, eerste lid, 3°, b), van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992, dat ertoe strekt de fiscaal aftrekbare giften aan met politieke partijen verbonden wetenschappelijke instellingen (inzonderheid de studiediensten) af te schaffen. Dit voorstel dient in samenhang met de voorliggende teksten te worden gelezen.

Voor het overige betoont hij zich allerminst voorstander van de beide amendementen en wel om een aantal redenen :

— de politieke partijen kunnen geen verantwoordelijkheid dragen voor de handelingen van allerlei VZW's of van de fracties van provincieraden;

— culturele instellingen die men in een bepaalde ideologische zuil kan situeren, zijn daarom niet noodzakelijk partijpolitiek ondersteunend;

— in Vlaanderen althans zijn geen instellingen voor permanente opleiding bekend die men als component van een politieke partij zou kunnen beschouwen» (cf. het verslag uitgebracht door de heer Van Gheluwe namens de Kamercommissie voor de Binnenlandse Zaken, Stuk Kamer, nr. 1158/10-96/97, blz. 13-15 en 45).

Uit de verwerping van deze twee amendementen kan volgens de Kamervoorzitter tevens worden afgeleid dat de functioneel op arrondissementeel niveau georganiseerde componenten niet als component mogen worden aangerekend (op. cit., blz. 45 – zie tevens het verslag uitgebracht door mevrouw Van Der Wildt namens de Senaatscommissie voor de Binnenlandse Zaken, Stuk Senaat, nr. 1-944/6-1997/1998, blz. 7-8).

Mevrouw Zoë Genot (Agalev-Ecolo – K) wijst erop dat het limitatieve karakter van de opsomming niet het doel van de kwestieuze bepaling mag doen vergeten, namelijk het geven van een overzicht van alle organisaties die met een politieke partij verbonden zijn. In dat verband wenst zij te weten of patrimoniumvennootschappen al dan niet in de consolidatiekring moeten worden opgenomen.

Volgens mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC – S) bestaat er een verschil tussen de jongeren- en de

M. Tavernier estime que la liste des composantes des partis politiques ne peut exclure ces trois types d'entités, sans quoi des pans entiers et importants d'activités périphériques de la plupart des partis politiques échapperaient à l'obligation de transparence et de contrôle que la proposition de loi à l'examen entend instaurer à l'égard des organismes liés aux partis politiques.

Réagissant à cette intervention, M. Vanvelthoven attire, à titre d'information, l'attention sur la proposition de loi n° 1159/1 modifiant l'article 104, alinéa 1er, 3°, b), du Code des impôts sur les revenus 1992, qui vise à supprimer la déductibilité fiscale des libéralités faites aux institutions scientifiques (notamment les services d'étude) liées à des partis politiques. Cette proposition forme un tout avec les textes à l'examen.

Pour le surplus, il n'est nullement favorable à ces deux amendements, et ce, pour une série de raisons :

— les partis politiques ne peuvent être tenus pour responsables des actes accomplis par toutes sortes d'ASBL ou par les groupes politiques des conseils provinciaux;

— les organismes culturels qui font partie d'une famille idéologique donnée ne soutiennent pas pour autant la politique d'un parti;

— il n'y a, du moins en Flandre, pas d'instituts d'éducation permanente pouvant être considérés comme composantes» (cf. rapport fait par M. Van Gheluwe au nom de la commission de l'Intérieur de la Chambre, Doc.Chambre, n° 1158/10-96/97, pp. 13-15 et 45).

Selon le président de la Chambre, le rejet de ces deux amendements permet de conclure également que les composantes organisées de manière fonctionnelle au niveau des arrondissements ne peuvent pas être considérées comme des composantes (op. cit., p. 45 – voir également le rapport fait par Mme Van Der Wildt au nom de la Commission de l'Intérieur du Sénat, doc. Sénat, n°1-944/6-1997/1998, pp. 7-8).

Mme Zoë Genot (Agalev-Ecolo – Ch.) attire l'attention sur le fait que le caractère limitatif de l'énumération ne saurait faire oublier la finalité de la disposition en question, qui est de donner un aperçu de l'ensemble des organisations qui sont liées à un parti politique. À cet égard, elle souhaite savoir si les sociétés patrimoniales doivent être incluses ou non dans le périmètre de consolidation.

Selon Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC – S.), il y a une différence entre les mouvements des jeunes et

vrouwenbewegingen van een partij die buiten de consolidatiekring vallen, en VZW's die van de partij afhangen, maar slechts in minieme mate door haar worden gefinancierd omdat ze overheidssubsidies genieten. Daarom zouden dergelijke VZW's eigenlijk niet als componenten van de partij mogen worden opgegeven. De nieuwe regeling mag er in elk geval niet toe leiden dat deze verenigingen hun opdracht niet meer kunnen vervullen.

De heer Guy Moens (SP – S) verklaart dat de politieke partijen, op grond van de door hen ingediende componentenlijst, in drie categorieën kunnen worden ingedeeld :

1. de partijen die uitsluitend de in artikel 1, 1°, tweede lid, bedoelde instellingen vermelden;
2. de partijen die een ruimere consolidatiekring opgeven dan die welke in de wet is bepaald;
3. de partijen die minder componenten opgeven dan wettelijk is vereist.

In dit laatste geval moeten de betrokken partijen worden aangemaand hun lijst volledig te maken. Bijvoorbeeld, de studiediensten die door de provincie Limburg worden gesubsidieerd, moeten, zelfs als ze arrondissementeel georganiseerd zijn, als afzonderlijke entiteit in de consolidatiekring worden opgenomen.

Met betrekking tot de partijen die hun consolidatiekring uitbreiden tot buiten de wettelijk vastgestelde grens, rijst er een ernstiger probleem. Moeten de instellingen die door een partij als component worden opgegeven, maar niet voorkomen in de in artikel 1, 1°, tweede lid, bepaalde opsomming, door de Controlecommissie uit de consolidatiekring worden geweerd ? Kan de commissie de componentenlijst van een partij verwerpen omdat deze laatste bepaalde verenigingen of instellingen die deel uitmaken van de structuur van de partij en een impact hebben op de geldstromen binnen de partij en tussen de partij en haar componenten, tegen de letter van de wet toch als een component beschouwt ?

Met betrekking tot de Limburgse vormingsinstellingen of studiediensten verwijst *de Kamervoorzitter* naar de voorbereidende werken blijkens welke een amendement om het toepassingsgebied van de wet uit te breiden tot de fracties van de provincieraden is verworpen (cf. het subsidiair amendement nr. 2 van de heer Deleuze op amendement nr. 1 dat hij met de heer Tavernier heeft ingediend - het verslag uitgebracht door de heer Van Gheluwe namens de Kamercommissie voor de Binnenlandse Zaken, Stuk Kamer, 1996-1997, nr. 1158/10, blz. 14 en 45). Bij uitbreiding geldt dat voor alle verenigingen en instellingen op provinciaal niveau.

les mouvements des femmes d'un parti qui restent à l'extérieur du périmètre de consolidation, et les ASBL qui dépendent du parti, mais n'en reçoivent qu'un financement minime parce qu'elles bénéficient de subventions publiques. C'est pourquoi, en réalité, on ne devrait pas pouvoir mentionner ces ASBL comme des composantes du parti. En tout cas, il serait inacceptable que ces associations ne puissent plus remplir leur mission du fait de la nouvelle réglementation.

M. Guy Moens (SP – S.) déclare que les partis politiques peuvent être divisés en trois catégories, sur la base de la liste de composantes qu'ils ont déposée :

1. les partis qui ne mentionnent que les organismes visés à l'article 1er, 1°, alinéa 2;
2. Les partis qui mentionnent un périmètre de consolidation plus large que celui prévu par la loi ;
3. Les partis qui déclarent moins de composantes que ce que requiert la loi.

Dans ce dernier cas, il faut mettre en demeure les partis concernés de compléter leur liste. Les services d'études qui sont subventionnés par la province de Limbourg, par exemple, doivent être considérés comme des entités séparées dans le périmètre de consolidation, même s'ils sont organisés par arrondissement.

En ce qui concerne les partis qui étendent leur périmètre de consolidation au-delà de la limite fixée par la loi, un problème plus grave se pose. La Commission de contrôle doit-elle exclure du périmètre de consolidation les organismes déclarés comme composantes, mais qui ne figurent pas dans l'énumération de l'article 1er, 1°, alinéa 2 ? La commission peut-elle rejeter la liste des composantes d'un parti parce qu'à l'encontre de la lettre de la loi, celui-ci considéré comme des composantes des associations ou organismes faisant partie de sa structure et ayant un impact sur les flux financiers qui s'opèrent en son sein du parti et entre lui et ses composantes ?

En ce qui concerne les organismes de formation ou les services d'études limbourgeois, *le président de la Chambre* renvoie aux travaux préparatoires d'où il ressort qu'un amendement visant à élargir le champ d'application de la loi aux groupes politiques des conseils provinciaux a été rejeté (cf. l'amendement subsidiaire n° 2 de M. Deleuze à l'amendement n° 1 qu'il avait déposé avec M. Tavernier – le rapport a été fait par M. Van Gheluwe au nom de la commission de l'Intérieur de la Chambre, doc. Chambre, 1996-1997, n° 1158/10, pp. 14 et 45). Ce refus d'élargir le champ d'application vaut aussi, par extension, pour l'ensemble des associations et organismes au niveau provincial.

Aangezien de Limburgse studiecentra en vormingsinstellingen hiervan een afgeleide zijn, heeft de VLD haar centrum niet in de consolidatiekring opgenomen. De commissie kan op dit punt geen standpunt innemen dat ingaat tegen de *ratio legis* van de wet.

De heer Guy Moens (SP – S) bestrijdt deze opvatting. Volgens artikel 1, 1°, tweede lid, moeten alle studiediensten worden aangegeven, ongeacht het niveau waarop ze zijn opgericht en de overheid waarvan ze subsidies ontvangen. In voormeld artikel wordt trouwens de meervoudsvorm gehanteerd. Bijgevolg moeten de politieke partijen hun Limburgs studiecentrum als component aangeven.

De heer Alfons Borginon (VU&ID – K) is van oordeel dat de wettekst op dit punt niet eenduidig is. In de door artikel 1, 1°, van de wet van 4 juli 1989 gegeven omschrijving van het begrip politieke partij en haar componenten onderkent hij een matrixstructuur. Politieke partijen in de brede zin van het woord worden gekenmerkt door een territoriale (verticale) en een functionele (horizontale) structuur. Volgens dit schema worden alle verenigingen en instellingen die op de verticale lijn tot op het arrondissementele niveau zijn georganiseerd, als component beschouwd. De vraag is nu of de jaarrekeningen van alle instellingen op de horizontale as moeten worden geconsolideerd, dan wel enkel op nationaal niveau of voor zover die instellingen volgens de territoriale as tot op de kritische grens van het arrondissementele niveau zijn georganiseerd.

Bijvoorbeeld, moet het studiecentrum van een lokale afdeling al dan niet in de consolidatiekring van de partij worden opgenomen ?

Zijns inziens luidt het antwoord ontkennend. Met betrekking tot de provinciale vormingsinstellingen zal de commissie moeten beslissen of hun jaarrekening al dan niet met die van de partijen moet worden geconsolideerd.

De heer Guy Moens (SP – S) is van oordeel dat de studiediensten op lokaal vlak buiten de consolidatiekring vallen. De verenigingen die tot de functionele structuur van de partij behoren, moeten daar slechts in worden opgenomen voor zover ze ten minste op arrondissementeel niveau zijn georganiseerd. Sommige partijen hebben de lat evenwel lager gelegd en zelfs de lokale studiecentra in hun consolidatiekring opgenomen. Spreker is evenwel niet bereid om deze partijen ertoe te verplichten deze instellingen uit hun perimeter te weren.

De heer Claude Eerdekens (PS – K) betoogt dat de in de wet bepaalde opsomming van de componenten erg ruim en complex is. Daarom is bij de parlementaire be-

Étant donné que les centres d'études et organismes de formation limbourgeois en sont des émanations, le VLD n'a pas fait figurer son centre dans le périmètre de consolidation. La commission ne saurait prendre, sur ce point, une attitude qui serait contraire à la *ratio legis*.

M. Guy Moens (SP – S) conteste avec ce point de vue. En vertu de l'article 1er, 1°, alinéa 2, l'ensemble des services d'études doivent être déclarés, quel que soit le niveau auquel ils ont été créés et quelle que soit l'autorité qui les subventionne. D'ailleurs, l'article précité utilise le pluriel. Par conséquent, les partis politiques doivent mentionner leur centre d'étude limbourgeois parmi leurs composantes.

M. Alfons Borginon (VU et ID – Ch) estime que la loi n'est pas claire sur ce point. Il distingue une structure matricielle dans la définition que l'article 1er, 1°, de la loi du 4 juillet 1989, donne de la notion de parti politique et de ses composantes. Les partis politiques au sens large du terme se caractérisent par une structure territoriale (verticale) et par une structure fonctionnelle (horizontale). Selon ce schéma, toutes les associations et les organismes qui se trouvent sur la ligne verticale, jusqu'au niveau des arrondissements, sont considérés comme des composantes. La question est maintenant de savoir si les comptes annuels de tous les organismes doivent être consolidés sur l'axe horizontal, ou bien seulement au niveau national ou dans la mesure où ces institutions sont organisées selon l'axe territorial jusqu'à la limite critique du niveau de l'arrondissement.

Par exemple, le centre d'étude d'une section locale doit-il être inclus dans le périmètre de consolidation du parti ?

L'intervenant estime que non. En ce qui concerne les institutions provinciales de formation au niveau provincial, la commission devra décider s'il y a lieu ou non de consolider leurs comptes annuels avec ceux des partis.

M. Guy Moens (SP-S) estime que les services d'études locaux ne tombent pas dans le périmètre de consolidation. Les associations qui font partie de la structure fonctionnelle du parti ne doivent être incluses dans le périmètre que si elles sont organisées au moins au niveau de l'arrondissement. Certains partis ont été plus loin et ont inclus dans leur périmètre de consolidation même les centres d'études locaux. L'intervenant n'est toutefois pas disposé à obliger ces partis à exclure les institutions en question de leur périmètre.

M. Claude Eerdekens (PS – Ch) déclare que l'énumération des composantes qui est faite dans la loi est très vaste et complexe. C'est pourquoi il a été dit

handeling van artikel 1, 1°, tweede lid, duidelijk gesteld dat voor de consolidatie uitsluitend de verenigingen en instellingen in aanmerking mogen worden genomen die ten minste op arrondissementeel niveau zijn gestructureerd. Kantonnale en gemeentelijke organisaties vallen dus buiten beschouwing. Zelfs met die beperking rijzen er nog problemen. Als een arrondissementele federatie de lokale afdelingen steunt of een studieproject opzet via een afzonderlijke structuur, kan men toch niet verwachten dat deze nieuwe structuur op haar beurt als afzonderlijke entiteit in de consolidatiekring wordt opgenomen. Op deze wijze wordt het geheel onoverzichtelijk en zullen de jaarrekeningen van de politieke partijen onderling niet vergelijkbaar zijn. Dus de jaarrekening van de arrondissementele federaties op zich moet voor de consolidatie in aanmerking worden genomen, maar niet die van andere structuren die horizontaal met de federaties verbonden zijn of op de verticale as op een lager niveau zijn opgericht.

De heer Philippe Mahoux (PS – S) merkt op dat de uitgaven van een arrondissementele federatie voor lokale afdelingen of studiegroepen in ieder geval in haar resultatenrekening terug te vinden zijn en dus door de bedrijfsrevisor zullen worden gecontroleerd. Volgens hem is een dergelijke controle voldoende.

De heer Paul Wille (VLD – S) wijst erop dat, wanneer de commissie de consolidatiekring extensief opvat, zij zich rekenschap moet geven van het daaraan verbonden kostenplaatje. Vermits alle componenten een bedrijfsrevisor dienen aan te stellen om hun jaarrekening te controleren, zullen de kosten hiervan per partij in de miljoenen lopen.

Volgens *de heer Ludwig Caluwé (CVP – S)* lag het in de bedoeling van de wetgever om alle componenten tot op het niveau van de kiesomschrijving in de consolidatiekring op te nemen. Dus arrondissementele studiediensten zijn als component te beschouwen. Om te vermijden dat de boekhouding van al deze diensten moeten worden geconsolideerd, heeft de CVP beslist om in 1999 drie van haar provinciale politieke vormingsinstellingen te vereffen, te weten de Brabantse Politieke Kaderschool, de Kempense Politieke Kaderschool en de Vlaamse Politieke Kaderschool (Stuk Kamer, nr. 50 0671/1 en Senaat, nr. 2-447/1, blz. 93). Naast de centrale vormingsinstelling IPOVO heeft de CVP enkel IPOVO Limburg in stand gehouden om aanspraak te kunnen blijven maken op de door deze provincie uitgekeerde subsidies.

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo – K) sluit zich hierbij aan. Indien er een arrondissementele studiedienst met een eigen structuur wordt opgericht die los staat

clairement lors de l'examen parlementaire de l'article 1er, 1°, alinéa 2, que seules les associations et institutions qui sont structurées au moins au niveau de l'arrondissement peuvent être prises en compte pour la consolidation. Les organisations cantonales et communales n'entrent donc pas en ligne de compte. Même avec cette restriction, on est encore confronté à des problèmes. Lorsqu'une fédération d'arrondissement soutient les sections locales ou met en place un projet d'études par l'intermédiaire d'une structure distincte, on ne peut tout de même pas s'attendre à ce que cette nouvelle structure soit intégrée à son tour dans le périmètre de consolidation en tant qu'entité distincte. L'ensemble deviendrait confus et il ne serait pas possible de comparer entre eux les comptes annuels des partis politiques. Par conséquent, il y a lieu, pour le périmètre de consolidation, de prendre en compte les fédérations d'arrondissement, mais pas les autres structures qui ont des liens horizontaux avec les fédérations ou qui ont été créées à un niveau inférieur, sur le plan vertical.

M. Philippe Mahoux (PS – S) souligne que les dépenses qu'une fédération d'arrondissement expose pour des sections ou des groupes d'études locaux figurent de toute façon dans le compte de résultats de la fédération et elles seront donc contrôlées par le réviseur d'entreprises. Il juge ce contrôle suffisant.

M. Paul Wille (VLD- S) signale que si la commission adopte une conception extensive du périmètre de consolidation, elle doit tenir compte également du coût qui y est lié. Comme toutes les composantes doivent désigner un réviseur d'entreprises pour contrôler leurs comptes annuels, cela représentera un coût de plusieurs millions par parti.

Selon *M. Ludwig Caluwé (CVP – S)*, le législateur avait l'intention d'inclure dans le périmètre de consolidation toutes les composantes jusqu'au niveau de la circonscription électorale. Par conséquent, les services d'études d'arrondissement doivent être considérés comme des composantes. Pour éviter de devoir consolider la comptabilité de tous ces services, le CVP a décidé en 1999 de supprimer trois de ses institutions de formation politique au niveau de la province, à savoir la *Brabantse Politieke Kaderschool*, la *Kempense Politieke Kaderschool* et la *Vlaamse Politieke Kaderschool* (doc. Chambre, n° 50-0671/1 et Sénat, n° 2-447/1, p. 93). Outre son institution de formation centrale IPOVO, le CVP a maintenu uniquement l'IPOVO Limbourg pour pouvoir continuer à bénéficier des subventions accordées par cette province.

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo – Ch) adhère à ces propos. Si on crée un service d'études au niveau de l'arrondissement, avec une structure distincte de celle de

van de federatie, dan is die als een component te beschouwen. Indien de federatie in haar eigen schoot een studieproject opzet, rijst er geen probleem.

De hieraan verbonden kosten en uitgaven zullen uit de boekhouding van de federatie kunnen worden afgelezen.

De heer Claude Eerdekens (PS – K) verklaart dat in deze discussie twee gedachtegangen worden gevolgd, ieder met zijn eigen logica en op zich legitiem, maar onderling tegenstrijdig. De eerste stelt de transparantie en de doorgedreven controle voorop omdat politieke partijen voornamelijk met overheidsgeld werken. De tweede kiest voor een redelijke controle. Hoe strikter men echter de controle en hoe ruimer men de consolidatiekring opvat, hoe moeilijker de controle in de praktijk uit te oefenen zal zijn en hoe meer de partijtop onschendbaar wordt gemaakt. Het kan immers niet dat de top aansprakelijk wordt gesteld voor fouten die een enkeling aan de basis heeft begaan en waarvan de top geen weet heeft. Stapt men in die logica, dan kiest men voor het volledig achterhaalde bureaucratisch centralistisch partijmodel van de vroegere Sovjet-Unie.

Volgens *de heer Alfons Borginon (VU&ID – K)* staan in deze discussie drie groepen tegenover elkaar.

De eerste is van oordeel dat de horizontale balk op nationaal niveau of op het niveau van de partij-nationaal secretariaat moet worden gehouden.

De tweede groep, waartoe spreker behoort, meent dat de partijen de horizontale balk tot op arrondissementeel niveau moeten verlagen. Verschillende partijen hebben dan ook hun arrondissementele studiediensten in de consolidatiekring opgenomen.

De derde groep gaat hiermee akkoord, maar is bevreesd omdat zij de ganse consolidatie-operatie niet vóór 30 april zal hebben afgerond.

Spreker stelt daarom voor om alle entiteiten die tot de functionele of horizontale structuur behoren, tot op het arrondissementeel niveau als componenten van de politieke partij te beschouwen. Voor het boekjaar 1999 kan hiervan eventueel nog worden afgeweken omdat de einddatum voor de indiening van de financiële verslagen, met name 30 april 2000, te nabij is. Vanaf het boekjaar 2000 dient de lat voor alle partijen evenwel op gelijke hoogte te worden gelegd.

la fédération, ce service doit être considéré comme une composante. Si la fédération met sur pied un projet d'études en son sein, il n'y a pas de problème.

Les frais et dépenses liés à ce projet pourront être déduits de la comptabilité de la fédération.

M. Claude Eerdekens (PS – Ch) déclare qu'il y a deux raisonnements dans le présent débat et que chacun a sa logique propre et est légitime en soi, mais que les deux raisonnements s'excluent mutuellement. Le premier fait primer la transparence et le contrôle poussé parce que les partis politiques fonctionnent principalement avec des fonds publics. Le deuxième opte pour un contrôle raisonnable. Cependant, plus le contrôle est strict et plus la conception du périmètre de consolidation est large et plus le contrôle sera difficile à appliquer en pratique et plus on immunise la direction du parti. En effet, on ne peut rendre la direction du parti responsable pour des fautes qu'un individu isolé à la base a commises et dont la direction n'était pas informée. Si on devrait entrer dans cette logique, on opterait pour le modèle de parti bureaucratique et centralisé totalement dépassé qui était de rigueur dans l'ex-Union soviétique.

Selon *M. Alfons Borginon (VU & ID – Ch.)* trois groupes s'opposent dans cette discussion.

Le premier estime que la barre horizontale doit être maintenue au niveau national ou au niveau du parti-secretariat national.

Le deuxième groupe, auquel l'intervenant doit appartenir, estime que les partis doivent ramener la barre horizontale au niveau de l'arrondissement. Plusieurs partis ont ainsi intégré dans leurs services d'études arrondissementaux le périmètre de consolidation.

Le troisième groupe souscrit à ce principe mais craint qu'il ne pourra pas boucler tout l'opération de consolidation avant le 30 avril.

L'intervenant propose dès lors de considérer toutes les entités appartenant à la structure fonctionnelle ou horizontale, jusqu'au niveau de l'arrondissement, comme des composantes du parti politique. Pour l'exercice 1999, on peut éventuellement encore déroger à cette règle parce que la date butoir pour le dépôt des rapports financiers, à savoir le 30 avril 2000, est trop rapprochée. À partir de l'exercice 2000, il conviendra cependant de placer la barre à une même hauteur pour tous les partis.

De heer Guy Moens (SP – S) merkt op dat, gelet op het gering aantal geïsoleerde organisaties, aan deze kwestie geen overdreven belang moet worden gehecht.

Daar komt nog bij, zo stelt *de heer Claude Eerdekens (PS – K)*, dat de kostprijs van de gehele consolidatie-operatie niet te verwaarlozen is. Met het huidige systeem is elke component verplicht om op dagelijkse basis een boekhouding te voeren. Dat vergt de inzet van een eventuele deeltijdse boekhouder, een bedrijfsrevisor die de boekhouding controleert en een andere revisor die instaat voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening. Dat leidt ertoe dat de politieke partijen een aanzienlijk deel van hun parlementaire dotatie zullen moeten gebruiken om de controle op het rechtmatig gebruik ervan mogelijk te maken. Als dat de wens is van de Controlecommissie, moet het bedrag van de parlementaire dotatie worden opgetrokken om de controlekosten op te vangen.

De Kamervoorzitter nodigt de commissie uit zich uit te spreken over de vraag of de door de partijen ingediende lijst van hun componenten vooralsnog als volledig kan worden beschouwd met dien verstande dat de opsomming moet voldoen aan de in de wet bepaalde classificatie.

De heer Paul Wille (VLD – S) wijst erop dat de entiteiten die door de partijen als component aan de door hun opgezonden lijst worden toegevoegd, over de nodige tijd moeten beschikken om van een kas- naar een balans-boekhouding over te schakelen zodat tot consolidatie kan worden overgegaan.

De Kamervoorzitter stelt daarom voor de door de partijen overgezonden lijsten die aan de in artikel 1, 1°, tweede lid, bepaalde classificatie voldoen, te aanvaarden voor het boekjaar 1999 en zo spoedig mogelijk voor de toekomst te beslissen of de horizontale balk al dan niet tot op het arrondissementele niveau moet worden verlaagd. In bevestigend geval dienen de partijen daarvan in kennis te worden gesteld zodat de betrokken entiteiten de nodige maatregelen kunnen nemen met het oog op het voeren van hun boekhouding.

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo – K) gaat hiermee akkoord op voorwaarde dat, wanneer de commissie de interpretatie huldigt dat zowel de horizontaal als de verticaal gestructureerde entiteiten tot op het arrondissementele niveau als component dienen te worden beschouwd, de partijen haar nu reeds preventief een lijst meedelen van de entiteiten die daarvoor in aanmerking komen. Deze componenten kunnen dan tijdig hun boekhouding aanpassen aan de strengere consolidatieregeling.

M. Guy Moens (SP – S) note que, comme les organisations concernées sont en nombre limitées, il ne faut pas accorder une attention démesurée à cette question.

Selon M. Claude Eerdekens (PS – Ch.), il faut encore ajouter à cela le fait que le coût de toute l'opération de consolidation n'est pas négligeable. Dans le cadre du système, chaque composante est obligée de tenir une comptabilité au jour le jour. Cela nécessite l'intervention d'un comptable, éventuellement à temps partiel, d'un réviseur d'entreprises chargé de contrôler la comptabilité et d'un autre réviseur chargé du contrôler les comptes annuels consolidés. Il s'ensuit que les partis politiques devront consacrer une part considérable de leur dotation parlementaire à des mesures visant à rendre possible le contrôle du bon usage de celle-ci. Si c'est que veut la Commission de contrôle, il conviendra d'augmenter le montant de la dotation parlementaire pour qu'elle permette de couvrir les frais de contrôle.

Le président de la Chambre invite la commission à se prononcer sur la question de savoir si la liste de leurs composantes que les partis ceux-ci déposent peut désormais être considérée comme complète en égard au principe selon lequel l'énumération répond à la classification prévue dans la loi.

M. Paul Wille (VLD – S) souligne que les entités qui sont ajoutées à la liste que les partis transmettent parmi les composantes, doivent pouvoir disposer du temps nécessaire pour passer d'une comptabilité de caisse à une comptabilité de bilan de manière que la consolidation soit possible.

Le président de la Chambre propose par conséquent d'accepter les listes pour l'exercice 1999 transmises par les partis qui satisfont à la classification prévue à l'article 1er, 1°, alinéa 2, et de décider le plus rapidement possible pour le futur si la barre horizontale doit ou non être abaissée au niveau de l'arrondissement. Si l'on décide que oui, les partis doivent en être informés de sorte que les entités puissent prendre les mesures nécessaires pour pouvoir tenir leur comptabilité.

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo – Ch.) approuve la proposition pour autant que, si la commission adopte l'interprétation selon laquelle les entités structurées horizontalement et les entités structurées verticalement doivent être considérées comme des composantes jusqu'au niveau de l'arrondissement, les partis communiquent d'ores et déjà à la commission, à titre préventif, une liste des entités entrant en ligne de compte. Ces composantes auront ainsi le temps d'adapter leur comptabilité au régime de consolidation qui est plus sévère.

De commissie sluit zich hierbij aan en beslist dat de partijen, voor zover de door hen meegedeelde lijst daar niet aan voldoet, aan de commissie een nieuwe lijst voorleggen met opgaaf van hun componenten volgens de in de wet bepaalde classificatie en met vermelding van hun rechtsvorm en van de functioneel tot op het arrondissementele niveau georganiseerde entiteiten die als component zouden kunnen worden beschouwd.

*De heer Claude Eerdeken*s (PS – K) verklaart dat, wanneer een politieke partij om redenen van goed beheer een enkele patrimoniumvennootschap of -VZW opricht die hoofdzakelijk door de partij wordt gefinancierd en gebouwen ter beschikking stelt van de partij (nationaal secretariaat) en de federaties, men het feit dat deze laatste aan deze patrimoniumvennootschap of -VZW geen huur betalen, niet als een verboden gift in de zin van artikel 16*bis* mag beschouwen. Deze vennootschap of VZW moet bijgevolg, ook al komt ze niet voor in artikel 1, 1°, tweede lid, als een component van de partij worden beschouwd. Het zou niet wenselijk zijn dat de partij en al haar componenten zich op disparate wijze in vastgoedoperaties moeten storten, met alle daar aan verbonden financiële transacties.

De heren Jef Tavernier (Agalev-Ecolo – K) en *Claude Eerdeken*s (PS – K) achten het de logica zelf dat patrimoniumvennootschappen in de consolidatiekring worden opgenomen. Het probleem is dat zij niet uitdrukkelijk in de wettelijke classificatie worden vermeld.

Zij zijn het er beiden over eens dat, voor zover een patrimoniumvennootschap of -VZW binnen de perimeter van de partij valt, er geen sprake van kan zijn om de terbeschikkingstelling van onroerende goederen om niet aan de partij en haar componenten als een verboden gift te beschouwen.

Valt deze vennootschap buiten de consolidatiekring, dan is er *a contrario* wel sprake van een verboden gift. In dat geval moeten de partij en haar componenten een correcte huurprijs betalen.

De heer Alfons Borginon (VU&ID – K) kan zich terugvinden in de stelling van de heren Eerdeken en Tavernier.

Hij vestigt er evenwel de aandacht op dat vermogensstructuren die onroerende goederen bezitten, eigendom kunnen zijn van de partij zelf, van derden of van beide. In welke mate kan men echter tot consolidatie overgaan wanneer een patrimoniumvennootschap of -VZW voor 90 pct. in handen is van derden die geen enkele band met de partij hebben?

La commission se rallie à ce point de vue et décide que, dans la mesure où la liste qu'ils ont communiquée ne répond pas aux critères, les partis doivent soumettre à la commission une nouvelle liste indiquant leurs composantes suivant la classification fixée par la loi et mentionnant leur forme juridique ainsi que les entités organisées fonctionnellement jusqu'au niveau de l'arrondissement qui pourraient être considérées comme des composantes.

*M. Claude Eerdeken*s (PS – Ch) déclare que, lorsqu'un parti politique fonde, pour des raisons de bonne gestion, une société ou une asbl de patrimoine unique financée principalement par le parti et met des immeubles à la disposition du (secrétariat national du) parti et des fédérations, on ne peut pas considérer comme un don interdit au sens de l'article 16*bis* le fait que ces derniers ne paient pas de loyer à cette société ou asbl de patrimoine. Cette société ou asbl doit donc, même si elle n'est pas mentionnée à l'article 1er, 1°, alinéa 2, être considérée comme une composante du parti. Il ne serait pas souhaitable que le parti et toutes ses composantes doivent se lancer d'une manière disparate dans des opérations immobilières, avec toutes les transactions financières allant de pair avec la chose.

MM. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo – Ch) et *Claude Eerdeken*s (PS – Ch) jugent parfaitement logique que des sociétés de patrimoine soient incorporées dans le périmètre de consolidation. Le problème, c'est qu'elles ne sont pas mentionnées explicitement dans la classification légale.

Tous deux s'accordent à dire que, pour autant qu'une société ou une asbl de patrimoine se trouve dans le périmètre du parti, il ne saurait être question de considérer comme un don interdit la mise d'immeubles à la disposition du parti et de ses composantes, à titre gratuit.

Si cette société n'appartient pas au périmètre de consolidation, on peut bel et bien parler *a contrario* de don interdit. Dans ce cas, le parti et ses composantes doivent payer un loyer correct.

M. Alfons Borginon (VU&ID – Ch) peut se rallier à la thèse de MM. Eerdeken et Tavernier.

Il souligne toutefois que des structures patrimoniales qui possèdent des immeubles peuvent être la propriété du parti lui-même, de tiers ou des deux. Dans quelle mesure peut-on toutefois procéder à une consolidation lorsqu'une société ou une asbl de patrimoine se trouve à raison de 90 % entre les mains de tiers qui n'ont aucun lien avec le parti?

Op grond hiervan en gelet op het stilzwijgen van de wet beslist de *Controlecommissie* dat patrimoniumvennootschappen of –VZW's die exclusief eigendom zijn van een partij, binnen de consolidatiekring vallen. Dit geldt eveneens voor de vennootschappen of VZW's die deels in handen zijn van een politieke partij, deels in die van particuliere, semi-publieke of publieke partners.

Volgens de heer *Claude Eerdekens (PS – K)* is deze laatste constructie evenwel niet aanbevelenswaardig en zou ze beter worden gemeden.

In de beide hypothesen zijn de andere componenten van de partij niet verplicht een huurprijs aan de patrimoniumvennootschap of -VZW te betalen om de beschuldiging te ontlopen dat zij giften van een rechtspersoon hebben ontvangen.

De heer *Guy Moens (SP – S)* is het volstrekt eens met de stelling dat de oprichting door partijen van VZW's die het onroerend vermogen van de partij beheren, de transparantie dient. Indien deze VZW's uitsluitend het patrimonium van de partij en haar componenten beheren, acht hij het vanzelfsprekend dat ze tot de consolidatiekring van de partij behoren. In dat geval is het logisch dat, bij wijze van uitzondering op de algemene regel dat het rechtspersonen verboden is giften te doen aan de partij, deze patrimonium-VZW's onroerende goederen onder de marktprijs of om niet ter beschikking mogen stellen van de partij en haar componenten.

Dat roept echter een andere vraag op. Zijn giften *in natura* of in geld van andere VZW's die tot de consolidatiekring behoren, aan de partij toegestaan of niet?

De *Kamervoorzitter* wijst op artikel 16*bis*, eerste lid, derde zin, van de wet van 4 juli 1989 luidens hetwelk ook componenten giften mogen ontvangen van hun politieke partij en omgekeerd. Dit betekent dat, zodra een VZW in de consolidatiekring is opgenomen, ze als component zowel giften van de partij mag ontvangen, als giften aan haar mag doen.

Hij besluit de discussie met de opmerking dat de vraag tot op welk niveau in de partijstructuur moet worden afgedaald om de omvang van de consolidatiekring te bepalen, opnieuw onder ogen zal moeten worden genomen.

Sur la base de ce qui précède et dans le silence de la loi, la commission de contrôle décide que les sociétés ou asbl de patrimoine qui sont la propriété exclusive d'un parti relèvent du périmètre de consolidation. Cela vaut également pour les sociétés ou asbl qui se trouvent en partie entre les mains d'un parti politique et en partie entre celles de particuliers ou de partenaires semi-publics ou publics.

Selon *M. Claude Eerdekens (PS – Ch)*, cette dernière construction n'est toutefois pas à recommander et il serait préférable de l'éviter.

Dans les deux hypothèses, les autres composantes du parti ne sont pas tenues de payer un loyer à la société ou à l'asbl de patrimoine pour échapper à l'accusation d'avoir reçu des dons d'une personne morale.

M. Guy Moens (SP – S) est tout à fait d'accord avec la thèse selon laquelle la création, par des partis, d'asbl qui gèrent le patrimoine immobilier du parti favorise la transparence. Si ces asbl gèrent exclusivement le patrimoine du parti et de ses composantes, il estime qu'il va de soi qu'elles font partie du patrimoine de consolidation du parti. Dans ce cas, il est logique qu'à titre d'exception à la règle générale selon laquelle il est interdit à des personnes morales de faire des dons au parti, ces asbl de patrimoine puissent mettre à la disposition du parti et de ses composantes des immeubles, au prix du marché ou gratuitement.

Cela soulève toutefois une autre question. Les dons en nature ou en espèces au parti d'autres asbl qui appartiennent au périmètre de consolidation sont-ils autorisés ou non?

Le président de la Chambre invoque l'article 16*bis*, alinéa 3, de la loi du 4 juillet 1989, qui dispose que les composantes peuvent, elles aussi, recevoir des dons de leur parti politique et inversement. Cela signifie que dès qu'une asbl est incorporée dans le périmètre de consolidation, elle peut, en tant que composante, à la fois recevoir des dons du parti et lui faire des dons.

Il conclut la discussion en faisant remarquer que la question de savoir jusqu'à quel niveau de la structure du parti il faut descendre pour déterminer l'ampleur du périmètre de consolidation devra à nouveau être examinée.

V.— KENNISGEVING VAN DE GENOMEN BESLISSINGEN AAN DE POLITIEKE PARTIJEN EN AAN HET INSTITUUT DER BEDRIJFSREVISOREN

Bij brief van 5 april 2000 stelden de voorzitters van de Controlemissie de tien partijvoorzitters, evenals het Instituut der Bedrijfsrevisoren, in kennis van de tijdens de vergaderingen van 15 februari en 28 maart 2000 door de commissie genomen beslissingen m.b.t. het nieuwe schema van financieel verslag (zie III) en de tot de consolidatiekring van de partijen behorende componenten (zie IV).

De brief aan de partijen was gesteld in de volgende bewoordingen :

«In aansluiting op onze brief van 21 februari laatstleden met als kenmerk G/C/PM/MP/282, verzoeken wij u, met het oog op de indiening van het bovenvermelde verslag op uiterlijk 30 april eerstkomend, nota te willen nemen van de beslissingen die de Controlemissie tijdens haar vergaderingen van 15 februari en 28 maart laatstleden heeft genomen nopens de problemen die het Instituut der Bedrijfsrevisoren haar heeft voorgelegd.

1. Aangezien het financieel verslag over het boekjaar 1999 voor de eerste maal een geconsolideerde jaarrekening zal bevatten, die zowel de partij als haar componenten betreft, heeft een vergelijking met het boekjaar 1998 weinig zin. Bijgevolg hoeven de op dat jaar betrekking hebbende gegevens niet in de kolom N-1 te worden vermeld. Het verslag over het boekjaar 2000 zal natuurlijk wel de gegevens van het boekjaar 1999 moeten inhouden.

2. De loonkosten van de parlementaire medewerkers hoeven niet in rekening te worden gebracht voor zover deze medewerkers rechtstreeks door de parlementaire assemblees worden betaald.

3. Met betrekking tot de in artikel 23 van de bovenvermelde wet bedoelde consolidatiekring dient de in artikel 1, 1°, tweede lid, van deze wet bepaalde opsomming van de componenten van een politieke partij als limitatief te worden beschouwd. Vallen dus buiten de consolidatiekring : de lokale afdelingen en de fracties van de provincieraden. De patrimoniumvennootschappen van de partijen, die het onroerend goed van de partij en haar componenten in eigendom hebben en beheren, moeten logischerwijze wel in de consolidatiekring worden opgenomen.

Gelet op het voorgaande, verzoeken wij u, voor zover de lijst die u ons bezorgd heeft daar niet aan voldoet, om ons een nieuwe lijst te doen toekomen met opgave zowel van de componenten volgens de in artikel 1, 1°,

V.— NOTIFICATION DES DÉCISIONS PRISES AUX PARTIS POLITIQUES ET À L'INSTITUT DES RÉVISEURS D'ENTREPRISES

Par lettre du 5 avril 2000, les présidents de la commission de contrôle ont notifié aux dix présidents de parti ainsi qu'à l'Institut des réviseurs d'entreprises les décisions prises par la commission lors des réunions des 15 février et 28 mars 2000 concernant le nouveau schéma de rapport financier (voir III) et les composantes appartenant au périmètre de consolidation des partis (voir IV).

La lettre aux partis politiques était rédigée comme suit :

« Comme suite à notre lettre du 21 février dernier, référencée G/C/PM/MP/282, nous vous invitons, en vue du dépôt des rapports précités le 30 avril prochain au plus tard, à prendre acte des décisions que la Commission de contrôle a prises au cours de ses réunions des 15 février et 28 mars derniers au sujet des problèmes soulevés par l'Institut des réviseurs d'entreprises.

1. Étant donné que le rapport financier afférent à l'exercice 1999 contiendra pour la première fois des comptes annuels consolidés, concernant tant le parti que ses composantes, une comparaison avec l'exercice 1998 n'a guère de sens. Il n'est par conséquent pas nécessaire de mentionner les données afférentes à cet exercice dans la colonne N-1. Il va cependant de soi que le rapport sur l'exercice 2000 devra contenir les données afférentes à l'exercice 1999.

2. Il n'est pas nécessaire de comptabiliser les coûts salariaux des collaborateurs parlementaires, si ces collaborateurs sont rémunérés directement par les assemblées parlementaires.

3. En ce qui concerne le périmètre de consolidation visé à l'article 23 de la loi susvisée, il convient de considérer que l'énumération des composantes d'un parti politique figurant à l'article 1er, 1°, alinéa 2, de la loi du 4 juillet 1989 est limitative. Ne relèvent donc pas de ce périmètre de consolidation : les sections locales et les groupes des conseils provinciaux. Les sociétés de patrimoine des partis, qui possèdent et gèrent les biens immobiliers du parti et de ses composantes, doivent cependant, en toute logique, être incluses dans le périmètre de consolidation.

Vu ce qui précède, nous vous saurions gré de bien vouloir nous faire parvenir, si la liste que vous nous avez fournie n'est pas satisfaisante, une nouvelle liste mentionnant tant les composantes, considérées comme tel-

tweede lid, van de wet van 4 juli 1989 bedoelde onderverdeling in zeven categorieën, als van de eventuele patrimoniumvennootschap.

Gelieve als bijlage tevens het model van samenvatting van financieel verslag, zoals het ons door het Instituut der bedrijfsrevisoren is voorgesteld, te willen vinden. Deze samenvatting wordt jaarlijks in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

(...)»

Bij brief van 18 april 2000 gaf de partij ÉCOLO gevolg aan het in het schrijven van 5 april 2000 geformuleerde verzoek en stelde de definitieve lijst van haar componenten als volgt vast :

les conformément à la subdivision en sept catégories prévue à l'article 1er, 1°, alinéa 2, de la loi du 4 juillet 1989, que l'éventuelle société de patrimoine.

Veillez trouver en annexe le modèle du résumé de rapport financier, tel qu'il nous a été proposé par l'Institut des réviseurs d'entreprises. Ce résumé est publié annuellement au Moniteur belge.

(...) »

Par lettre du 18 avril 2000, le parti ÉCOLO a donné suite à la demande formulée dans la lettre du 5 avril 2000 et a arrêté comme suit la liste définitive de ses composantes :

- « A. Secrétariat Fédéral : Mouvement Écolo (association de fait) (Rue du Séminaire 8 à 5000 Namur);
B. Institution article 22 : Ecodota A.S.B.L. (Rue du Séminaire 8 à 5000 Namur);
C. Service d'études : Centre d'Etudes et de Formation en Écologie (C.E.F.E.) A.S.B.L. (Rue Basse Marcelle 28 à 5000 Namur);
D. Composantes au niveau des arrondissements électoraux :
(Pour information, les coordinations provinciales concernaient en fait les groupes des conseillers provinciaux ; elles ne sont donc plus comprises dans le périmètre de consolidation)
1. Régionales : il s'agit des 15 entités régionales existantes, toutes en association de fait, instituées au niveau des arrondissements électoraux :
a. Régionale de Arlon-Marche-Bastogne;
b. Régionale du Brabant Wallon;
c. Régionale de Bruxelles ;
d. Régionale de Charleroi;
e. Régionale de Dinant-Philippeville ;
f. Régionale de Huy-Waremme;
g. Régionale de Liège;
h. Régionale de Mons Borinage;
i. Régionale de Namur;
j. Régionale de Neufchâteau-Virton;
k. Régionale Ost-Belgien (Eupen);
l. Régionale de Picardie;
m. Régionale de Soignies-Centre-Lessines;
n. Régionale de Thuin;
o. Régionale de Verviers.
2. « Structures immobilières » au niveau régional :
1. ASBL Maison luxembourgeoise de l'écologie – Arlon
2. ASBL Maison bruxelloise de l'écologie – Bruxelles
3. ASBL Maison verviétoise de l'écologie – Verviers
4. ASBL Maison picarde de l'écologie - Tournai
E. Groupes politiques :
1. Groupe parlementaire de la Chambre : il s'agit d'un groupe parlementaire commun Ecolo/Agalev; les comptes de ce groupe seront repris dans le périmètre de consolidation au prorata de la participation du parti Ecolo dans ce groupe parlementaire;
2. Groupe parlementaire du Sénat;
3. Groupe parlementaire du Conseil Régional Wallon;
4. Groupe parlementaire du Conseil Régional Bruxellois;
5. Groupe parlementaire de la Communauté Française;

6. Groupe parlementaire de la Commission Communautaire Francophone (COCOF) ;
7. Groupe parlementaire de la Communauté Germanophone (RDG).

Cela donne un total de 29 composantes à consolider.»

**VI. — VOORAFGAAND ONDERZOEK
DOOR DE RAPPORTEURS****1. Formele aspecten**

De tien politieke partijen die een financieel verslag moesten indienen, hebben zich tijdig, met name vóór 30 april 2000, van deze verplichting gekweten.

De financiële verslagen zijn opgesteld volgens het nieuwe door de Controlecommissie op 15 februari 2000 goedgekeurde schema, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 24 mei 2000, waarbij rekening is gehouden met de boekhouding van de componenten (de zogenaamde consolidatie).

Er moet evenwel worden vastgesteld dat, met uitzondering van de PSC, AGALEV en de VOLKSUNIE, de andere partijen die in de bijlage van het huishoudelijk reglement bedoelde samenvatting van het financieel verslag (model II) niet aan de voorzitters van de Controlecommissie hebben overgezonden. Het is deze samenvatting die krachtens de wet van 4 juli 1989 in het *Belgisch Staatsblad* dient te worden gepubliceerd. Hoewel dit document krachtens de bijlage bij de voormelde wet geen deel uitmaakt van het financieel verslag, zouden de betrokken partijen alsnog moeten worden uitgenodigd deze samenvatting in te dienen. In ieder geval kan de afwezigheid van de tijdige indiening van dit stuk bij gebrek aan rechtsgrond geen aanleiding geven tot sancties.

2. Ten gronde

Gelet op artikel 31 van het huishoudelijk reglement luidens hetwelk de commissie de financiële verslagen aan een onderzoek onderwerpt teneinde de conformiteit met de vigerende wetten en besluiten na te gaan, hebben de rapporteurs hun preliminair onderzoek toegespitst op de drie volgende punten :

- hebben de bedrijfsrevisoren al dan niet voorbehoud gemaakt ten aanzien van de financiële verslagen ?
- betreffen de financiële verslagen de volledige consolidatiekring zoals de partijen die aan de commissie hebben meegedeeld ?
- zijn de overheidsbijdragen voor de politieke partijen en de fracties, inzonderheid die van het Waals Parlement, alsook de personeelskosten voor de parlementaire medewerkers correct in de boekhouding opgenomen ?

a. Voorbehoud

Voor 9 van de 10 partijen hebben de bedrijfsrevisoren verklaard dat naar hun oordeel, rekening houdend met de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke voor-

**VI. — EXAMEN PRÉLIMINAIRE PAR LES
RAPPORTEURS****1. Aspects formels**

Les dix partis politiques qui devaient déposer un rapport financier se sont acquittés de cette obligation en temps utile, à savoir avant le 30 avril 2000.

Les rapports financiers ont été établis selon le nouveau schéma, approuvé par la commission de contrôle le 15 février 2000 et publié au *Moniteur belge* du 24 mai 2000, qui tient compte de la comptabilité des composantes (méthode dite de « consolidation »).

Force est toutefois de constater qu'à l'exception du PSC, d'AGALEV et de la VOLKSUNIE, les partis n'ont pas transmis le résumé du rapport financier, visé à l'annexe du règlement d'ordre intérieur (modèle II), aux présidents de la Commission de contrôle. C'est ce résumé qui doit être publié au *Moniteur belge* en vertu de la loi du 4 juillet 1989. Bien que ce document ne fasse pas partie du rapport financier en vertu de l'annexe à la loi précitée, les partis concernés devraient encore être invités à déposer ce résumé. En tout cas, le non-dépôt en temps utile de ce document ne peut donner lieu à l'application de sanctions, faute de fondement juridique.

2. Quant au fond

Vu l'article 31 du règlement d'ordre intérieur, aux termes duquel la commission examine les rapports financiers en vue d'en contrôler la conformité aux lois et arrêtés en vigueur, les rapporteurs ont axé leur examen préliminaire sur les trois points suivants :

- les réviseurs d'entreprises ont-ils ou non formulé des réserves à l'égard des rapports financiers ?
- les rapports financiers concernent-ils l'ensemble du périmètre de consolidation, tel que les partis l'ont communiqué à la commission ?
- les contributions octroyées aux partis et aux groupes politiques, en particulier celles du Parlement wallon, ainsi que les dépenses de personnel afférentes aux collaborateurs parlementaires ont-elles été correctement comptabilisées ?

a. Réserve

En ce qui concerne neuf des dix partis, les réviseurs d'entreprises ont déclaré qu'à leur avis, compte tenu des dispositions légales et réglementaires qui les régissent,

schriften, de geconsolideerde rekeningen afgesloten op 31 december 1999 een getrouw beeld geven van het geconsolideerde vermogen, van de financiële toestand en van de geconsolideerde resultaten van de partij en haar componenten en een passende verantwoording wordt gegeven in de toelichting.

Gelet op het feit dat de bedrijfsrevisor, ingevolge de wetswijziging van 23 juni 1999, in tegenstelling tot het verleden een daadwerkelijke controle uitoefent op het financieel verslag dat door de politieke partij is opgesteld, achten de rapporteurs het wegens het voormelde visum niet relevant de jaarrekeningen van deze 9 partijen nader te onderzoeken.

Voor de VLD daarentegen neemt de bedrijfsrevisor in de rubriek *Verklaring over de jaarrekening zonder voorbehoud* het volgende standpunt in :

«Onze controles werden verricht overeenkomstig de normen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren. Deze beroepsnormen eisen dat onze controle zo wordt georganiseerd en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de geconsolideerde rekening geen onjuistheden van materieel belang bevat, rekening houdend met de Belgische wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften met betrekking tot de jaarrekening.

Overeenkomstig deze normen hebben wij rekening gehouden met de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de betrokken entiteiten, alsook met de procedures van interne controle. De verantwoordelijken van de VZW hebben onze vragen naar opheldering of inlichtingen duidelijk beantwoord. Wij hebben op basis van steekproeven de verantwoording onderzocht van de bedragen opgenomen in de geconsolideerde rekening.

Ingevolge het laattijdig voorleggen van de financiële informatie van de verschillende componenten en de laattijdige aanstelling van de commissaris-revisor bij een niet onaanzienlijk aantal componenten, was het onmogelijk de nodige werkzaamheden uit te voeren overeenkomstig de algemene controlenormen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren (onderlijnd door de rapporteurs).

Gezien het een eerste controlejaar betreft, kunnen wij ons niet uitspreken over de vergelijkbaarheid van de cijfers met deze van vorig jaar (noot van de rapporteurs : dat geldt voor alle partijen).

Wij dienen bovendien uw aandacht te vestigen op het feit dat de financiële informatie van de VZW van het Arrondissement Leuven niet werd opgenomen in de consolidatie.

les comptes consolidés clôturés au 31 décembre 1999 donnent une image fidèle du patrimoine consolidé, de la situation financière et des résultats consolidés des partis et de leurs composantes et que les informations données dans l'annexe sont adéquates.

Considérant que, depuis la loi modificative du 23 juin 1999, le réviseur d'entreprises exerce un contrôle effectif sur le rapport financier rédigé par le parti politique, les rapporteurs jugent non pertinent, eu égard au visa précité, d'examiner plus avant les comptes annuels de ces neuf partis.

Par contre, en ce qui concerne le VLD, le réviseur d'entreprises adopte le point de vue suivant sous la rubrique *Attestation sans réserve des comptes annuels* (traduction) :

« Nos contrôles ont été réalisés en conformité avec les normes de l'Institut des réviseurs d'entreprises. Ces normes professionnelles requièrent que notre révision soit organisée et exécutée de manière à obtenir une assurance raisonnable que les comptes consolidés ne comportent pas d'inexactitudes significatives compte tenu des dispositions légales et réglementaires applicables aux comptes annuels.

Conformément à ces normes, nous avons tenu compte de l'organisation des entités concernées en matière administrative et comptable ainsi que des dispositifs de contrôle interne. Les responsables de l'ASBL ont répondu clairement à nos demandes d'explications et d'informations. Nous avons examiné par sondages la justification des montants figurant dans les comptes consolidés.

Par suite de la communication tardive des informations financières des différentes composantes et de la désignation tardive du commissaire-réviseur pour un nombre non négligeable de composantes, il s'est avéré impossible d'effectuer les opérations requises conformément aux normes de contrôle générales de l'Institut des réviseurs d'entreprises (souligné par les rapporteurs).

S'agissant d'une première année de contrôle, nous ne pouvons nous prononcer sur la comparabilité des chiffres avec ceux de l'année précédente (Note des rapporteurs : c'est le cas pour tous les partis).

Nous attirons en outre votre attention sur le fait que les informations financières de l'ASBL de l'arrondissement de Louvain n'ont pas été reprises dans la consolidation.

Aangezien deze in de loop van 1999 reeds in vereffening werd gesteld, is de financiële impact op de consolidatie op basis van de ons beschikbare informatie verwaarloosbaar.

In de gegeven omstandigheden wensen we ons te onthouden van enige verklaring ten aanzien van de geconsolideerde balans opgesteld door de verantwoordelijke op afsluitdatum 31/12/1999.»

Het staat aan de commissie te bepalen welk gevolg ze aan deze vaststelling wenst te hechten.

b. Overeenstemming met de door de politieke partijen opgegeven consolidatiekringen

Voor 9 van de 10 politieke partijen stemt de in de jaarrekening vervatte consolidatiekring overeen met de eerder door deze partijen aan de Controlecommissie verstrekte gegevens.

De in het financieel verslag van de VLD opgenomen consolidatiekring stemt echter niet overeen met die welke deze partij bij brief van 10 maart 2000 aan de Controlecommissie heeft meegedeeld. Enerzijds blijkt de samenvattende jaarrekening van een van de 11 arrondissementale besturen te ontbreken, namelijk die van het bestuur van het arrondissement Veurne-Diksmuide-leper-Oostende, anderzijds zijn in het verslag de samenvattende jaarrekeningen opgenomen van een vijftal componenten die niet vermeld zijn in de brief van 10 maart 2000.

Bovendien is de rubriek *Aantal tewerkgestelde personen* in de samenvattende jaarrekeningen niet altijd ingevuld.

c. Belgische overheidsbijdragen en personeelskosten

1. Belgische overheidsbijdragen (rubriek VI. van de toelichting bij de resultatenrekening)

Er bestaat een opvallend grote variatie in de boeking van de overheidsbijdragen. Zo boekt de CVP in deel 1.A voor de nationale werkingsentiteit een bedrag van 37 639 332 frank, terwijl de PS en de SP hiervoor niets boeken.

Wat de dotatie van het Waals Parlement betreft, heeft Ecolo de bedragen verkeerdelijk onder deel 2 van rubriek VI geboekt (Bijdragen van gewestraden aan de instelling bedoeld in artikel 22 van de wet van 4 juli 1989), terwijl ze in deel 3 (fracties) thuishoren.

Étant donné que cette ASBL a été mise en liquidation dans le courant de 1999, l'incidence financière sur la consolidation est, au vu des informations dont nous disposons, négligeable.

Dans ces conditions, nous souhaitons nous abstenir de toute déclaration quant au bilan consolidé dressé par le responsable et clôturé au 31 décembre 1999. ».

Il appartient à la commission de décider de la suite qu'elle souhaite donner à cette constatation.

b. Conformité avec les périmètres de consolidation indiqués par les partis politiques

Pour 9 des 10 partis politiques, le périmètre de consolidation contenu dans les comptes annuels est conforme aux données fournies par ces partis à la Commission de contrôle.

Le périmètre de consolidation figurant dans le rapport financier du VLD n'est toutefois pas conforme à celui que ce parti a communiqué par lettre du 10 mars 2000 à la Commission de contrôle. D'une part, les comptes annuels synthétiques d'une des onze directions d'arrondissement, à savoir ceux de la direction de l'arrondissement de Furnes-Dixmude-Ypres-Ostende, font défaut; d'autre part, le rapport comprend les comptes annuels synthétiques de cinq composantes qui ne sont pas mentionnées dans la lettre du 10 mars 2000.

La rubrique *Personnel occupé* figurant dans les comptes annuels synthétiques n'est en outre pas toujours complétée.

c. Contributions publiques belges et charges de personnel

1. Contributions publiques belges (rubrique VI. de l'annexe du compte de résultats)

Il existe des divergences manifestes dans l'imputation des contributions publiques. C'est ainsi que pour l'entité fonctionnelle nationale, le CVP comptabilise un montant de 37 639 332 francs dans la partie 1.A, alors que le PS et le SP n'imputent aucun montant sur ce poste.

ECOLO a imputé erronément les montants afférents à la dotation du Parlement wallon sur la partie 2 de la rubrique VI (Contributions des conseils régionaux à l'institution visée à l'article 22 de la loi du 4 juillet 1989), alors qu'ils devraient être mentionnés dans la partie 3 (groupes).

2. Personeelskosten

In een brief aan de politieke partijen en het Instituut der Bedrijfsrevisoren hebben de voorzitters van de Controlecommissie laten weten dat de personeelskosten van parlementaire medewerkers *sensu lato* niet in de partijboekhouding hoeven te worden opgenomen wanneer ze rechtstreeks door de assemblees ten laste worden genomen.

Deze precisering volgde op de vaststelling dat de zeven assemblees er op dit ogenblik ieder hun eigen reglementering op nahouden inzake subsidies voor fracties, fractievoorzitters en parlementsleden met het oog op de indienstneming van medewerkers. Dat is niet bevorderlijk voor de transparantie van de boekhouding. Daarom stellen de rapporteurs voor dat de Controlecommissie er bij de 7 parlementsvoorzitters op zou aandringen de desbetreffende regelingen te harmoniseren.

*
* *

In *La Libre Belgique* van 10 mei 2000 werd opgemerkt dat de door sommige partijen voor de verkiezingen van 13 juni 1999 gedane verkiezingsuitgaven blijkens hun boekhouding het toegestane maximumbedrag van 40 miljoen frank hebben overschreden (zie de toelichting bij de resultatenrekening, rubriek XI.A *Uitsplitsingen van de rubriek II.B.4. van de resultatenrekening* en rubriek XI.B. *Détail van de verkiezingskosten volgens bestemming*).

Deze zogenaamde overschrijdingen zijn ons inziens het gevolg van het feit dat de betrokken partijen soms belangrijke bedragen aan hun kandidaten hebben geschonken opdat zij er hun persoonlijke verkiezingscampagne mee zouden financieren. Deze uitgaven werden evenwel niet door de partij, maar door de betrokken kandidaten als verkiezingsuitgaven aangegeven.

Bijgevolg was er geen schending van de wetgeving inzake beperking van de verkiezingsuitgaven. Het feit dat een partij optreedt zowel als financier van individuele verkiezingscampagnes als van haar eigen campagne waarvan ze het bedrag als verkiezingsuitgave aangeeft, verklaart derhalve mogelijk waarom haar totale verkiezingsbudget het maximumbedrag van 40 miljoen frank kan overschrijden.

2. Charges de personnel

Les présidents de la Commission de contrôle ont fait savoir, par lettre adressée aux partis politiques et à l'Institut des réviseurs d'entreprises, que les charges de personnel afférentes aux collaborateurs parlementaires *sensu lato* ne doivent pas être reprises dans la comptabilité du parti lorsqu'elles sont prises directement en charge par les assemblées.

Cette précision est consécutive à la constatation du fait qu'actuellement, les sept assemblées possèdent chacune leur propre réglementation en matière de contributions aux groupes politiques, aux présidents de groupe et aux parlementaires en vue de l'engagement de collaborateurs. Cette situation ne favorise guère la transparence de la comptabilité. Les rapporteurs proposent dès lors que la Commission de contrôle insiste auprès des sept présidents d'assemblée pour que l'on harmonise les réglementations précitées.

*
* *

Dans *La Libre Belgique* du 10 mai dernier, il a été fait observer qu'il ressort de la comptabilité de certains partis que les dépenses électorales engagées pour les élections du 13 juin 1999 ont excédé le montant maximum autorisé de 40 millions de francs (voir l'annexe du compte de résultats, rubrique XI.A *Détail de la rubrique II.B.4. du compte de résultats* et rubrique XI.B. *Détail des charges électorales par destination*).

Ces dépassements sont la conséquence, à notre avis, du fait que les partis concernés ont parfois offert des montants importants à leurs candidats afin de les aider à financer leur campagne électorale. Ces dépenses n'ont toutefois pas été déclarées comme dépenses électorales par le parti, mais par les candidats concernés.

Il n'y avait, par conséquent, aucune transgression de la législation relative à la limitation de dépenses électorales. Le fait qu'un parti puisse financer aussi bien les campagnes électorales de certains candidats que sa propre campagne, dont il déclare le montant comme dépense électorale, expliquerait donc pourquoi son budget total afférent aux élections peut dépasser le montant maximum de 40 millions de francs.

VII. — BESPREKING EN STEMMINGEN

Vanwege de in punt II. «Procédure» aangehaalde reden (zie supra) draagt de Kamervoorzitter vanaf 21 juni 2000 het voorzitterschap van de commissie over aan de voorzitter van de Senaat.

A. Vergadering van 21 juni 2000

1. Het voorbehoud van de bedrijfsrevisor over de geconsolideerde jaarrekening van de VLD

Mevrouw Ann Van Rysseghem, vertegenwoordigster van de bedrijfsrevisor die door de VZW Libera belast werd met de controleopdracht over het financieel verslag inzake de boekhouding van de VLD, licht vooreerst toe dat deze partij, bij het opstellen van haar verslag, een liberale attitude heeft aangenomen. Dit betekent m.a.w. dat iedere partijcomponent vrij was een eigen bedrijfsrevisor aan te stellen om de controlewerkzaamheden betreffende de eigen boekhouding te verrichten.

Ingevolge de laattijdige voorlegging van de cijfers van verschillende componenten en de laattijdige aanstelling van de commissaris-revisor bij een niet onaanzienlijk aantal componenten, was het inderdaad voor de voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening aangestelde revisor onmogelijk om binnen de toegemeten termijn de nodige werkzaamheden te verrichten overeenkomstig de algemene controlenormen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren.

Vandaar het in het verslag van de bedrijfsrevisor gemaakte voorbehoud omtrent de geconsolideerde jaarrekening, hetgeen niet wijst op vastgestelde onregelmatigheden, maar wel op het ontbreken van de tijd om de controlewerkzaamheden nauwgezet uit te voeren.

*
* *

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo-K) merkt op dat blijkbaar enkel de VLD moeilijkheden heeft ondervonden om tijdig de controlewerkzaamheden te verrichten.

Wellicht ligt de oorzaak in de aanstelling door iedere component van een eigen bedrijfsrevisor, hetgeen tot deelattesten inzake de conformiteit van de rekeningen aanleiding geeft. De wet heeft het echter enkel over één bedrijfsrevisor, aangesteld door de algemene vergadering van de VZW die de dotaties namens de partij ontvangt. Deze bedrijfsrevisor dient, overeenkomstig artikel 23 van de wet, een verslag op te stellen over de geconsolideerde jaarrekening.

VII. — DISCUSSION ET VOTES

Pour la raison citée au point II. «Procédure» (voir ci-dessus), le président de la Chambre a transmis, le 21 juin 2000, le flambeau de la présidence de la commission au président du Sénat.

A. Réunion du 21 juin 2000

1. La réserve du réviseur d'entreprises sur les comptes annuels consolidés du VLD

Mme Ann Van Rysseghem, représentante du réviseur d'entreprises qui a été chargé par la VZW Libera de contrôler le rapport financier relatif à la comptabilité du VLD, précise tout d'abord que ce parti a rédigé son rapport dans l'esprit libéral. Cela signifie en d'autres termes que chaque composante du parti était libre de désigner son propre réviseur d'entreprises pour effectuer les opérations de contrôle de sa propre comptabilité.

À la suite du dépôt tardif des chiffres des différentes composantes et de la désignation tardive du commissaire-réviseur chez un nombre non négligeable de composantes, les réviseurs désignés pour contrôler les comptes annuels consolidés se sont effectivement trouvés dans l'impossibilité d'accomplir les opérations requises dans le délai imparti conformément aux normes générales de contrôle de l'Institut des réviseurs d'entreprises.

Tel est le pourquoi de la réserve formulée dans le rapport du réviseur d'entreprises à propos des comptes annuels consolidés, laquelle n'implique pas que des irrégularités aient été commises mais souligne plutôt que le temps a manqué pour effectuer correctement les opérations de contrôle.

*
* *

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo-Ch) fait remarquer que le VLD est apparemment le seul à avoir connu des difficultés pour effectuer ses opérations de contrôle dans les temps.

C'est peut-être dû à la désignation par chaque composante d'un réviseur d'entreprises propre et, partant, à l'élaboration d'attestations partielles sur la conformité des comptes. La loi ne parle cependant que d'un seul réviseur d'entreprises, désigné par l'assemblée générale de l'ASBL qui reçoit les dotations au nom du parti. Ce réviseur d'entreprises doit, conformément à l'article 23 de la loi, établir un rapport sur les comptes annuels consolidés.

De heren Ludwig Caluwe (CVP-S) en René Thissen (PSC-S) zijn het met de vorige spreker eens dat in de wet slechts sprake is van één bedrijfsrevisor, die de verantwoordelijkheid opneemt voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening. Niet iedere component dient m.a.w. een eigen bedrijfsrevisor aan te wijzen.

Volgens *de heer Hugo Coveliers (VLD-K)* is het perfect mogelijk de wet aldus te interpreteren dat iedere component een eigen bedrijfsrevisor aanduidt, terwijl de bedrijfsrevisor waarvan sprake in artikel 23 van de wet, de conformiteit van de geconsolideerde jaarrekening over de boekhouding van de partij en haar componenten, attesteert.

Hoewel *de heer Alfons Borginon (VU&ID-K)* het niet helemaal met deze zienswijze eens is, zou hij graag vernemen binnen welke tijdsspanne de bedrijfsrevisor denkt de controlewerkzaamheden te kunnen beëindigen overeenkomstig de algemene controlenormen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren. Desnoods moet de bedrijfsrevisor die verantwoordelijk is voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening, ook maar de controle over de nog niet geattesteerde rekeningen van de partijcomponenten op zich nemen en dit teneinde de werkzaamheden op korte termijn af te ronden.

Omdat het een eerste toepassing van de nieuwe wetgeving betreft, acht *de heer René Thissen (PSC-S)* het geoorloofd om de bedrijfsrevisor van de VLD nog een beperkte tijd te laten om de controle naar behoren uit te voeren.

Volgens *de heer Guy Moens (SP-S)* dient men aan de VLD geen strengere eisen te stellen dan aan de andere partijen. Het volstaat dat de bedrijfsrevisor van de VLD de geconsolideerde jaarrekening in haar geheel attesteert, zonder dat een visum voor elke component afzonderlijk moet worden voorgelegd. Uiteraard zal de algemene vergadering van de VZW Libera wel de definitieve geconsolideerde jaarrekening ook formeel dienen goed te keuren.

2. De consolidatiekring van de VLD

Met betrekking tot de opmerking van de rapporteurs dat de in het financieel verslag van de VLD opgenomen consolidatiekring niet overeenstemt met die welke deze partij bij brief van 10 maart 2000 aan de Controlecommissie heeft meegedeeld, geeft *de heer Hedwig De Koker, adjunct-penningmeester van de VLD*, de volgende toelichting :

– De geconsolideerde jaarrekening omvat wel degelijk de samenvattende jaarrekening van het bestuur

MM. Ludwig Caluwé (CVP-S) et René Thissen (PSC-S) partagent l'avis du préopinant selon lequel il n'est question dans la loi que d'un seul réviseur d'entreprises qui assume la responsabilité du contrôle des comptes annuels consolidés. Autrement dit, chaque composante ne doit pas désigner son propre réviseur d'entreprises.

Selon M. Hugo Coveliers (VLD-Ch), il est parfaitement possible d'interpréter la loi dans le sens de la désignation par chaque composante d'un réviseur d'entreprises tandis que le réviseur d'entreprises dont il est question à l'article 23 de la loi atteste la conformité des comptes annuels consolidés afférents à la comptabilité du parti et de ses composantes.

Bien que *M. Alfons Borginon (VU&ID-Ch)* ne partage pas tout à fait cette vision des choses, il souhaiterait néanmoins apprendre dans quel délai le réviseur d'entreprises pense pouvoir terminer ses opérations de contrôle conformément aux normes générales de contrôle de l'Institut des réviseurs d'entreprises. Au besoin, le réviseur d'entreprises qui est responsable du contrôle des comptes annuels consolidés n'a qu'à aussi prendre sur lui le contrôle des comptes non encore attestés des composantes du parti, et ce afin de conclure les opérations au plus vite.

Comme il s'agit d'une première application de la nouvelle législation, *M. René Thissen (PSC-S)* estime qu'il faudrait accorder au réviseur d'entreprises du VLD une courte période supplémentaire pour lui permettre d'effectuer le contrôle comme il se doit.

Selon M. Guy Moens (SP-S), il ne faut pas imposer au VLD des conditions plus sévères qu'aux autres partis. Il suffit que le réviseur d'entreprises du VLD atteste l'ensemble des comptes annuels consolidés sans qu'un visa doive être présenté séparément pour chaque composante. L'assemblée générale de la VZW Libera devra évidemment, de son côté, approuver aussi formellement les comptes annuels consolidés définitifs.

2. Le périmètre de consolidation du VLD

En ce qui concerne la remarque des rapporteurs suivant laquelle le périmètre de consolidation figurant dans le rapport financier du VLD ne correspond pas à ce que ce parti avait communiqué dans sa lettre du 10 mars 2000 à la Commission de contrôle, *M. Hedwig De Koker, trésorier adjoint du VLD*, fournit les commentaires suivants :

– Les comptes annuels consolidés contiennent bel et bien les comptes annuels de synthèse de la direction de

van het arrondissement Veurne-Diksmuide-Ieper-Oostende : het betreft de VZW Vlaams Liberaal Democratisch Centrum, gevestigd te 8420 De Haan, Dantelaan 6;

– In de aan de Controlecommissie gerichte brief dd. 10 maart 2000 m.b.t. de consolidatiekring van de partij, ontbreken inderdaad een vijftal componenten. Op voormelde datum had de partij er geen weet van dat bepaalde arrondissementele besturen, naast hun feitelijke vereniging, ook een VZW hadden opgericht; aangezien het hier eveneens componenten van de VLD betreft, werden deze uiteraard wel in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen.

Tot slot geeft de heer De Koker de lacune m.b.t. de rubriek «Aantal tewerkgestelde personen» toe; de correcte cijfers zullen aan de Controlecommissie worden meegedeeld.

3. Detail van de verkiezingskosten volgens bestemming (rubriek XI.B van de toelichting bij de resultatenrekening)

De Controlecommissie onderschrijft de zienswijze van de beide rapporteurs, volgens welke de zogenaamde overschrijdingen door partijen van hun maximum-bedrag inzake verkiezingsuitgaven (cf. het persartikel in «La Libre Belgique» dd. 10 mei 2000) het gevolg is van het feit dat de betrokken partijen vaak belangrijke bedragen aan hun kandidaten hebben geschonken ter financiering van hun persoonlijke verkiezingscampagne.

Wellicht zijn in de onder de rubriek «Verkiezingskosten van de partij en haar geconsolideerde entiteiten» aangegeven bedragen ook geldsommen begrepen die, via de arrondissementen of federaties van de partijen, eveneens de verkiezingscampagnes van individuele kandidaten zijn ten goede gekomen en niet op het quotum van de politieke partij moesten worden aangerekend.

De heer René Thissen (PSC-S) dringt er op aan om, teneinde in de toekomst mogelijke misverstanden te vermijden, de partijen de nodige instructies te geven nopens de in de rubriek XI.B te geven toelichting. Er zou een duidelijke afsplitsing moeten komen tussen de op de quota van de politieke partijen aangerekende bedragen inzake verkiezingsuitgaven en de door hen aan de arrondissementen en federaties geschonken bedragen ter financiering van campagnes van lijsten en/of individuele kandidaten.

4. Beslissingen van de Controlecommissie

4.1. Ingevolge de opmerking van de rapporteurs dat 7 partijen hebben nagelaten de samenvatting van het fi-

l'arrondissement de Furnes-Dixmude-Ypre-Ostende : il s'agit de l'ASBL Vlaams Liberaal Democratisch Centrum, établie à 8420 De Haan, Dantelaan 6 ;

– Il est vrai qu'il manque quelque cinq composantes dans la lettre relative au périmètre de consolidation du parti qui a été envoyée à la Commission de contrôle le 10 mars 2000. À cette date, le parti ignorait que certaines directions d'arrondissement, outre leur association de fait, avaient créé également une ASBL ; comme il s'agit également de composantes du VLD, celles-ci ont bien entendu été incorporées dans les comptes annuels consolidés.

Pour conclure, M. De Koker admet qu'il y a une lacune dans la rubrique « Nombre de personnes occupées » ; les chiffres exacts seront communiqués à la Commission de contrôle.

3. Détail des charges électorales par destination (rubrique XI.B de l'annexe du compte de résultats)

La Commission de contrôle souscrit au point de vue des deux rapporteurs suivant lequel les « dépassements » du montant maximum des dépenses électorales (cf. l'article de « La Libre Belgique » du 10 mai 2000) sont dus au fait que les partis concernés ont souvent versé des montants importants à leurs candidats en vue de financer leur campagne électorale personnelle.

Il est probable que la rubrique « dépenses électorales du parti et de ses composantes consolidées » comprenne également les montants qui, via les arrondissements ou les fédérations des partis, ont bénéficié aussi aux campagnes électorales de candidats individuels et n'auraient pas dû être imputées au quota du parti .

M. René Thissen (PSC-S) insiste pour que l'on donne aux partis les instructions nécessaires concernant le commentaire à fournir sur la rubrique XI.B, afin d'éviter les malentendus à l'avenir. Il faudrait distinguer clairement les montants de dépenses électorales imputés sur le quota des partis politiques et les montants que ceux-ci ont versés aux arrondissements et aux fédérations en vue de financer les campagnes de liste et/ou de candidats individuels.

4. Décisions de la Commission de contrôle

4.1. À la suite de l'observation des rapporteurs selon laquelle sept partis ont omis de joindre le résumé du

nancieel verslag bij de geconsolideerde jaarrekeningen te voegen, beslist de commissie de betrokken partijen, zijnde VLD, CVP, PS, PRL-FDF-MCC, Vlaams Blok, SP en Ecolo uit te nodigen om bedoeld document alsnog tegen uiterlijk 30 juni 2000 toe te zenden en dit met het oog op de publicatie ervan in *het Belgisch Staatsblad*.

4.2. De commissie beslist eveneens de voorzitter van de VLD te wijzen op de m.b.t. het financieel verslag van deze partij vastgestelde tekortkomingen.

Teneinde de VLD in staat te stellen om zich alsnog aan de wet van 4 juli 1989 te conformeren, zal namens de Controlecommissie aan haar partijvoorzitter verzocht worden om tegen uiterlijk 30 juni 2000 :

- a. de brief van de heer H. De Koker dd. 10 maart 2000 waarin de componenten van de VLD worden opgesomd, te actualiseren volgens het schema opgenomen in artikel 1, 1°, tweede lid, van de voormelde wet, daarbij rekening houdend met de componenten waarvan de samenvattende rekeningen in het financieel verslag van de partij zijn opgenomen;
- b. het attest te bezorgen waarin de door de VLD aangewezen bedrijfsrevisor, na verificatie van de financiële informatie over alle componenten, zich uitsprekt over de conformiteit van de geconsolideerde jaarrekening;
- c. de onvolledige samenvattende jaarrekeningen van de componenten te laten aanvullen (samenstelling van de beheerraden, aantal tewerkgestelde personen, ...).

*
* *

Beide beslissingen van de Controlecommissie werden geconcretiseerd bij brieven dd. 22 juni 2000 van de voorzitters van de Controlecommissie aan de respectievelijke partijvoorzitters. Ter wille van de overzichtelijkheid, werd tevens aan de voorzitter van de VLD gevraagd om twee volledig geactualiseerde versies van het financieel verslag aan de Controlecommissie te bezorgen.

B. Vergadering van 4 juli 2000

Tijdens deze vergadering heeft de Controlecommissie akte genomen van :

1. de samenvattingen van de financiële verslagen die inmiddels werden overgezonden;
2. de brief dd. 26 juni 2000 van de heer Hedwig De Koker, adjunct-penningmeester van de VLD, m.b.t. de consolidatiekring van de partij; deze wordt als volgt vastgesteld :

rapport financier aux comptes annuels consolidés, la commission décide d'inviter les partis concernés, à savoir le VLD, le CVP, le PS, la fédération PRL-FDF-MCC, le Vlaams Blok, le SP et Ecolo, à transmettre le document en question au plus tard le 30 juin 2000, en vue de sa publication au *Moniteur belge*.

4.2. La commission décide également de signaler au président du VLD les lacunes qui ont été constatées dans le rapport financier de ce parti.

Afin de permettre au VLD de se conformer à la loi du 4 juillet 1989, son président sera invité, au nom de la Commission de contrôle, pour le 30 juin 2000 au plus tard :

- a. à actualiser la lettre de M. H. De Koker du 10 mars 2000 énumérant les composantes du VLD suivant le schéma prévu à l'article 1er, 1°, alinéa 2, de la loi susvisée en tenant compte des composantes dont les comptes de synthèse figurent dans le rapport financier du parti ;
- b. à transmettre l'attestation par laquelle, après vérification des informations financières relatives à toutes les composantes, le réviseur d'entreprises désigné par le VLD se prononce sur la conformité des comptes annuels consolidés.
- c. à faire compléter (composition des conseils d'administration, nombre de personnes occupées,...), les comptes annuels de synthèse incomplets des composantes du parti.

*
* *

Ces deux décisions de la Commission de contrôle se sont concrétisées par des lettres du 22 juin 2000 adressées par les présidents de la Commission de contrôle aux présidents de parti concernés. Par souci de clarté, il a été demandé également au président du VLD de transmettre à la Commission de contrôle deux versions entièrement actualisées du rapport financier de ce parti.

B. Réunion du 4 juillet 2000

Durant cette réunion, la commission a pris acte :

1. des résumés des rapports financiers transmis jusqu'à cette date ;
2. de la lettre du 26 juin 2000 de M. Hedwig De Koker, trésorier adjoint du VLD, concernant le périmètre de consolidation de ce parti ; celui-ci est fixé comme suit :

«— *Libera V.Z.W. (art. 22)*

- VLD F.V.
- CMI V.Z.W.
- LSC V.Z.W.
- CVB Centrum voor Vorming en Beleid. C.V.
- I.V.K. (Instituut voor Kadervorming) V.Z.W.
- Librado V.Z.W.
- Paul Hymanscentrum V.Z.W.
- Fractie van
  - Kamer : F.V. en V.Z.W.
  - Senaat : F.V. en V.Z.W.
  - Vlaams Parlement : V.Z.W.
  - Brusselse Hoofdstedelijke Raad : F.V. en F.V.
- Elf Arrondissementele Besturen :
  - Dendermonde : F.V. en V.Z.W.
  - Oudenaarde-Aalst : F.V. en V.Z.W.
  - Leuven : V.Z.W. in ontbinding (de V.Z.W. Liberale ombudsdienst van het arrondissement Leuven) en F.V. (Liberale ombudsdienst voor het arrondissement Leuven)
  - Mechelen : V.Z.W. (Artume) en F.V.
  - Antwerpen : F.V.
  - Brussel-Halle-Vilvoorde : F.V.
  - Brugge : F.V.
  - Gent-Eeklo : V.Z.W.
  - Kortrijk-Roeselare-Tielt : F.V.
  - Oostende-Veurne-Diksmuide : V.Z.W. (Vlaams Liberaal Democratisch Centrum) en F.V.
  - Limburg : F.V.»

3. de geactualiseerde versie dd. 30 juni 2000 van het financieel verslag 1999 van de VLD en haar componenten, houdende o.m. het attest van de bedrijfsrevisor waarbij deze zonder voorbehoud de conformiteit van de geconsolideerde jaarrekening attesteert (zie bijlage II). Deze versie vult tevens de voorheen onvolledige samenvattende jaarrekeningen van de componenten, aan.

*
* *

De discussie spitst zich tijdens deze vergadering toe op de geactualiseerde versie van het financieel verslag van de VLD.

Bij wijze van ordemotie stelt *de heer Ludwig Caluwé (CVP-S)* voor de bespreking van dit verslag tot een latere datum uit te stellen. Aangezien hij pas dezelfde dag kennis heeft gekregen van dit document, ontbreekt hem de tijd om het grondig door te nemen en zich een oordeel te vormen over de conformiteit ervan met de toepasselijke wetgeving. Daarom stelt hij voor de bespreking ervan uit te stellen tot een volgende vergadering.

De Senaatsvoorzitter heeft hiertegen geen bezwaar voor zover dit uitstel ook de financiële verslagen van de andere partijen betreft.

«— *Libera V.Z.W. (art. 22)*

- VLD F.V.
- CMI V.Z.W.
- LSC V.Z.W.
- CVB Centrum voor Vorming en Beleid. C.V.
- I.V.K. (Instituut voor Kadervorming) V.Z.W.
- Librado V.Z.W.
- Paul Hymanscentrum V.Z.W.
- Fractie van
  - Kamer : F.V. en V.Z.W.
  - Senaat : F.V. en V.Z.W.
  - Vlaams Parlement : V.Z.W.
  - Brusselse Hoofdstedelijke Raad : F.V. en F.V.
- Elf Arrondissementele Besturen :
  - Dendermonde : F.V. en V.Z.W.
  - Oudenaarde-Aalst : F.V. en V.Z.W.
  - Leuven : V.Z.W. in ontbinding (de V.Z.W. Liberale ombudsdienst van het arrondissement Leuven) en F.V. (Liberale ombudsdienst voor het arrondissement Leuven)
  - Mechelen : V.Z.W. (Artume) en F.V.
  - Antwerpen : F.V.
  - Brussel-Halle-Vilvoorde : F.V.
  - Brugge : F.V.
  - Gent-Eeklo : V.Z.W.
  - Kortrijk-Roeselare-Tielt : F.V.
  - Oostende-Veurne-Diksmuide : V.Z.W. (Vlaams Liberaal Democratisch Centrum) en F.V.
  - Limburg : F.V.»

3. de la version actualisée du 30 juin 2000 du rapport financier 1999 du VLD et de ses composantes, portant notamment l'attestation du réviseur d'entreprises par laquelle ce dernier atteste sans réserve la conformité des comptes annuels consolidés (voir annexe II). Cette version complète également les comptes annuels récapitulatifs incomplets des composantes.

*
* *

La discussion se focalise durant cette réunion sur la version actualisée du rapport financier du VLD.

Par voie de motion d'ordre, *M. Ludwig Caluwé (CVP – S)* propose de reporter à une date ultérieure la discussion du présent rapport. Étant donné qu'il n'a pris connaissance de ce document que le jour même, il n'a pas eu le temps de l'examiner en détail et de se forger une opinion sur sa conformité avec la législation applicable. C'est pourquoi il propose de reporter la discussion de ce document à une réunion ultérieure.

Le président du Sénat n'y voit aucune objection pour autant que ce report s'applique également aux rapports financiers des autres partis.

*De heer Hedwig De Koker, adjunct-penningmeester van de VLD, merkt op dat de verbeterde versie van het jaarverslag tijdig, d.w.z. op 30 juni 2000, aan de voorzitters van de Controlecommissie is meegedeeld. Bovendien werd tijdens de vergadering van 21 juni 2000 beslist dat de geconsolideerde jaarrekening van de VLD niet hoefde te worden onderzocht indien de bedrijfsrevisor in zijn verslag een visum zonder voorbehoud verleende, wat *in casu* het geval is.*

De heer Ludwig Caluwé (CVP – S) twijfelt eraan of de commissie deze beslissing expliciet heeft genomen. De vertegenwoordigster van de bedrijfsrevisor heeft trouwens op 21 juni 2000 verklaard dat het vrijwel onmogelijk was om tijdig de geactualiseerde versie van het jaarverslag op te stellen. Vandaar de noodzaak om dit verslag nauwkeurig te bekijken.

Gelet op het voorgaande beslist de commissie zich op 13 juli 2000 uit te spreken over de goedkeuring van alle financiële verslagen, te beginnen met dat van de VLD.

C. Vergadering van 13 juli 2000

1. Het financieel verslag van de VLD en haar componenten

De heer Ludwig Caluwé (CVP-S) stelt vast dat de geactualiseerde versie van het financieel verslag van de VLD voldoet aan de vereiste van een visum zonder voorbehoud vanwege de bedrijfsrevisor. Er werden daarenboven een aantal onvolkomenheden en materiële vergissingen rechtgezet.

Toch wenst spreker nog een aantal vaststellingen te berde te brengen:

- a. sommige resultaten zien er in de geactualiseerde versie anders uit dan in de oorspronkelijke; is er hier voor een verklaring ?;*
- b. de VLD hanteert nog steeds de techniek van herwaarderingsmeerwaarden, hetgeen men een merkwaardige manier van werken kan noemen;*
- c. in de samenvattende jaarrekening van het Centrum voor Maatschappelijke Informatie staat een schuld geboekt van bijna 87 miljoen frank (in de geconsolideerde jaarrekening weliswaar teruggebracht tot een lager bedrag) met daartegenover als financiële kost nauwelijks een bedrag van 2 miljoen frank. Men kan hier zonder overdrijving gewagen van een uiterst goedkope lening, in die mate zelfs dat de vraag naar een verboden gift zich zou kunnen stellen.*

M. Hedwig De Koker, trésorier adjoint du VLD, fait remarquer que la version corrigée du rapport annuel a été communiquée au président de la Commission de contrôle dans les délais, à savoir le 30 juin 2000. De plus, il a été décidé durant la réunion du 21 juin 2000 qu'il n'y avait pas lieu d'examiner les comptes annuels consolidés du VLD si le réviseur d'entreprises émettait un visa sans réserve dans son rapport, ce qui est le cas en l'espèce.

M. Ludwig Caluwé (CVP – S) doute que la commission ait pris pareille décision de manière explicite. Le représentant du réviseur d'entreprises a d'ailleurs déclaré le 21 juin 2000 qu'il était quasiment impossible de rédiger une version actualisée du rapport annuel dans le délai imparti. D'où la nécessité d'examiner ce rapport en détail.

Compte tenu de ce qui précède, la commission décide de se prononcer le 13 juillet 2000 sur l'approbation de tous les rapports financiers, à commencer par celui du VLD.

C. Réunion du 13 juillet 2000

1. Le rapport financier du VLD et de ses composantes

M. Ludwig Caluwé (CVP – S) constate que la version actualisée du rapport financier du VLD satisfait à la condition du visa sans réserve de la part du réviseur d'entreprises. De plus, une série d'imprécisions et d'erreurs matérielles ont été corrigées.

Toutefois, l'intervenant souhaite faire quelque constatations:

- a. certains résultats présentés dans la version actualisée diffèrent par rapport à ceux de la version initiale ; y a-t-il une explication ?*
- b. le VLD applique toujours la technique des plus-values de réévaluation, ce qui est une méthode de travail pour le moins curieuse ;*
- c. le compte annuel récapitulatif du Centrum voor Maatschappelijke Informatie affiche une dette de quelque 87 millions de francs (ramenée il est vrai à un montant moindre dans les comptes annuels consolidés), dont le coût financier n'est cependant que de 2 millions de francs. On peut parler ici, sans exagération, d'un prêt consenti à des conditions extrêmement libérales, à telle enseigne que l'on pourrait même se demander s'il ne s'agit pas là d'une donation interdite.*

*
* *

De heer Yves Leterme (CVP-K) wenst hier nog een informatieve vraag m.b.t. de Coöperatieve Vennootschap «Centrum voor Vorming en Beleid» aan toe te voegen.

Deze vennootschap heeft een uitgebreid maatschappelijk doel en genereert toch enkel maar inkomsten, zonder enige uitgave. Zulks is toch wel vrij eigenaardig. De vennootschap heeft bovendien een aanzienlijk negatief vermogen van bijna 8 miljoen frank en een schuldpositie van ruim 16 miljoen frank.

Teneinde deze situatie correct in te schatten, is het van belang te weten of het hier een coöperatieve vennootschap met beperkte dan wel met onbeperkte aansprakelijkheid betreft.

Is de omzetting gebeurd conform de wet van 1991 ? Het antwoord hierop kan van belang zijn om de verantwoordelijkheden vast te leggen t.o.v. deelhebbenden en van derden in geval van negatief vermogen.

De toepassing van de desbetreffende vennootschapswetgeving kan immers leiden tot het opstarten van de alarmbelprocedure ingeval het vermogen naar de negatieve kant overhelt.

*
* *

De heer Hugo Coveliers (VLD-K) verwondert zich over deze vragen. Eerder werd afgesproken dat het financieel verslag, in geval van visum zonder enig voorbehoud vanwege de bedrijfsrevisor, zonder meer zou worden goedgekeurd.

Aangezien zulk visum werd verstrekt, is het onnodig nog bijkomende vragen te stellen. Zoniet dient men ook de andere financiële verslagen nogmaals gedetailleerd te onderzoeken en gebeurlijk de bedrijfsrevisoren uit te nodigen.

*
* *

De heer Yves Leterme (CVP-K) wenst geen misverstanden te laten bestaan. Ook hij zal het financieel verslag van de VLD goedkeuren. De Controlecommissie mag zeker niet tot een commissie uitgroeien waar partijpolitieke spelletjes de bovenhand halen.

Dit belet echter niet dat, met het oog op de transparantie en op het verfijnen van de interpretatie van

*
* *

M. Yves Leterme (CVP – Ch) souhaite poser, en la matière, une autre question concernant la Société coopérative « *Centrum voor Vorming en Beleid* ».

Cette société a un objet social large et ne fait que générer des revenus, sans rien dépenser. C'est assez bizarre. En outre, la société a un passif considérable de presque 8 millions de francs et un endettement de plus de 16 millions de francs.

Pour pouvoir évaluer la situation correctement, il est important de savoir s'il s'agit d'une société coopérative à responsabilité limitée ou à responsabilité illimitée.

La conversion s'est-elle faite conformément à la loi du 1991 ? La réponse à cette question peut être importante pour pouvoir déterminer les responsabilités vis-à-vis des participants et des tiers en cas de passif.

En effet, si l'on applique la législation en question sur les sociétés, l'on pourra lancer la procédure de la sonnette d'alarme si le patrimoine social tend vers le négatif.

*
* *

M. Hugo Coveliers (VLD – Ch) s'étonne de ces questions. Il a été convenu que si le réviseur d'entreprises avait donné son visa sans aucune réserve, le rapport financier serait tout simplement approuvé.

Comme ce visa a été accordé, il est inutile de poser des questions supplémentaires. Sinon, il faudra examiner une nouvelle fois, de manière détaillée, les autres rapports financiers et, éventuellement, inviter les réviseurs d'entreprises.

*
* *

M. Yves Leterme (CVP – Ch) souhaite éviter tout malentendu. Il approuvera lui aussi le rapport financier du VLD. La Commission de contrôle ne saurait devenir une commission où les partis politiques se livreraient à de petits jeux.

Cela dit, il doit être possible de poser des questions sur la comptabilité des partis, dans un souci de transpa-

deze nieuwe wetgeving, informatieve vragen over de boekhoudingen van de partijen mogelijk moeten blijven.

De eerder gestelde vragen om verduidelijking betreffen overigens enkel de legaliteit van de uitgaven en handelen geenszins over de opportuniteit ervan.

*
* *

De heer Jef Tavernier (Agalev-Ecolo-K) pleit voor een meer performante verslaggeving in de toekomst. Zo zou o.m. uit het financieel verslag moeten blijken welke interestvoeten op leningen van toepassing zijn. Gaat het daarbij al dan niet om een normale marktrente ?

Zo zou eveneens, net als dit voor een privé-onderneming het geval is, een bedrijfsrevisor opmerkingen moeten maken in geval van een vastgesteld negatief vermogen. De algemene vergadering van de gecontroleerde instelling zou in dat geval een plan moeten voorleggen om de toestand in positieve zin om te buigen.

*
* *

Volgens *de heer René Thissen (PSC-S)* betekent het door de bedrijfsrevisor verstrekte visum geenszins dat de Controlecommissie elke controle dient achterwege te laten. Het moet mogelijk blijven manifeste anomalieën te onderzoeken.

Hierop repliceert *de heer Hugo Coveliers (VLD-K)* dat de Controlecommissie zich in ieder geval nooit zal mogen buigen over de opportuniteit van de uitgaven van een partij; de goedkeuringsprocedure betreft enkel de vraag of de uitgaven conform de wet zijn verricht en geboekt.

2. Stemmingen

De tien ingediende financiële verslagen worden goedgekeurd bij eenparigheid van de 16 aanwezige leden.

*
* *

Dit verslag werd op 21 december 2000 goedgekeurd.

De rapporteurs,

De voorzitters,

Jean-François ISTASSE
Daniël VANPOUCKE.

Herman DE CROO
Armand DE DECKER.

rence et en vue d'affiner l'interprétation de la nouvelle législation.

Au demeurant, les demandes d'éclaircissements qui ont été formulées précédemment concernaient uniquement la légalité des dépenses et en aucun cas leur opportunité.

*
* *

M. Jef Tavernier (Agalev-Ecolo-Ch) plaide pour qu'à l'avenir, l'on élabore le rapport de manière plus performante. C'est ainsi que le rapport financier devrait montrer quels sont les taux d'intérêt applicables aux emprunts. S'agit-il à cet égard oui ou non d'un taux d'intérêt, normal, pratiqué sur le marché ?

En outre, comme c'est le cas dans les entreprises privées, le réviseur d'entreprises devrait pouvoir faire des remarques en cas de passif constaté. Dans ce cas, l'assemblée générale de l'organisme contrôlé devrait présenter un plan pour rétablir la situation.

*
* *

M. René Thissen (PSC – S) estime que le visa accordé par le réviseur d'entreprises ne signifie en aucun cas que la Commission de contrôle doit abandonner tout contrôle. Il doit rester possible d'examiner les anomalies manifestes.

M. Hugo Coveliers (VLD – Ch) réplique qu'en tout cas, la Commission de contrôle ne pourra jamais examiner l'opportunité des dépenses d'un parti ; la procédure d'approbation concerne uniquement la question de savoir si les dépenses ont été réalisées et comptabilisées conformément à la loi.

2. Votes

Les dix rapports financiers qui ont été déposés sont approuvés à l'unanimité des 16 membres présents.

*
* *

Le présent rapport a été approuvé le 21 décembre 2000.

Les rapporteurs,

Les présidents,

Jean-François ISTASSE
Daniël VANPOUCKE.

Herman DE CROO
Armand DE DECKER.

BIJLAGE 1

**SAMENVATTINGEN VAN DE FINANCIËLE
VERSLAGEN OVER HET BOEKJAAR 1999**

ANNEXE 1

**RESUMES DES RAPPORTS FINANCIERS
RELATIFS A L'EXERCICE 1999**

1. VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN (VLD)

Het financieel verslag voor de Vlaamse Liberalen en Democraten is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad van de VZW Libera, overeenkomstig de vereisten van artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name :

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elke component;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

– Opbrengsten uit de gewone werking	229.055.533
– Kosten uit de gewone werking	- 248.500.602
– <i>Courant resultaat</i>	-19.445.069
– Financieel resultaat	547.101
– Uitzonderlijk resultaat	14.058
– Belastingen	—
– Resultaat van het boekjaar	- 18.883.910

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

2. CHRISTELIJKE VOLKSPARTIJ (CVP)

Het financieel verslag voor de Christelijke Volkspartij is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad van de VZW AGORA, overeenkomstig de vereisten van het artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name :

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

- Opbrengsten uit de gewone werking	314.943.696
- Kosten uit de gewone werking	- 304.097.076
- Courant resultaat	10.846.620
- Financieel resultaat	1.060.337
- Uitzonderlijk resultaat	6.297.961
- Belastingen	- 283.012
- Resultaat van het boekjaar	17.921.906

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

3. PARTI SOCIALISTE (PS)

Le rapport financier relatif au PARTI SOCIALISTE a été établi sous la responsabilité du conseil d'administration de l'ASBL FONSOC, conformément aux exigences de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, et contient les éléments mentionnés par l'annexe à la même loi telle qu'introduite par l'article 14 de la loi du 19 novembre 1998, c'est-à-dire :

- Un document identifiant le parti et ses composantes;
- Les comptes synthétiques de chacune de ces composantes;
- Les comptes consolidés du parti et de ses composantes;
- Le rapport du réviseur.

Les résultats consolidés de l'exercice découlant des comptes consolidés du parti et de ses composantes fournissent en synthèse les informations suivantes :

- Produits sur activités courantes	328.863.037
- Charges sur activités courantes	-385.952.095
- <i>Résultat courant</i>	-57.089.058
- Résultats financiers	7.084.663
- Résultats exceptionnels	-29.385.437
- Impôts	- 701.852
- Résultat de l'exercice	-80.091.684

Le réviseur d'entreprises a délivré une attestation sans réserve sur les comptes consolidés de l'exercice.

**4. PARTI RÉFORMATEUR LIBERAL (PRL)
FRONT DÉMOCRATIQUE DES FRANCOPHONES (FDF)
MOUVEMENT DES CITOYENS POUR LE CHANGEMENT (MCC)**

Le rapport financier relatif au PRL-FDF-MCC a été établi sous la responsabilité du conseil d'administration de l'ASBL GESTION ET ACTION LIBÉRALE, conformément aux exigences de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, et contient les éléments mentionnés par l'annexe à la même loi telle qu'introduite par l'article 14 de la loi du 19 novembre 1998, c'est-à-dire :

- Un document identifiant le parti et ses composantes;
- Les comptes synthétiques de chacune de ces composantes;
- Les comptes consolidés du parti et de ses composantes;
- Le rapport du réviseur.

Les résultats consolidés de l'exercice découlant des comptes consolidés du parti et de ses composantes fournissent en synthèse les informations suivantes :

- Produits sur activités courantes	258.117.731
- Charges sur activités courantes	- 312.643.755
- <i>Résultat courant</i>	- 54.526.024
- Résultats financiers	- 2.276.305
- Résultats exceptionnels	- 3.270.515
- Impôts	- 224.412
- Résultat de l'exercice	- 60.297.256

Le réviseur d'entreprises a délivré une attestation sans réserve sur les comptes consolidés de l'exercice.

5. VLAAMS BLOK

Het financieel verslag voor VLAAMS BLOK is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad van de VZW VLAAMSE CONCENTRATIE, overeenkomstig de vereisten van het artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name :

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

- Opbrengsten uit de gewone werking 149.987.352
- Kosten uit de gewone werking ..... - 154.076.324

-
- *Courant resultaat* ..... - 4.088.972
  - Financieel resultaat 7.418.779
  - Uitzonderlijk resultaat 194.625
  - Belastingen 0

- Resultaat van het boekjaar 3.524.432

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

6. SOCIALISTISCHE PARTIJ (SP)

Het financieel verslag voor de Socialistische Partij is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad van de VZW Socialistische Stichting voor Beheer en Financiën, afgekort SOCFIN, overeenkomstig de vereisten van het artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name:

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

- Opbrengsten uit de gewone werking	272.684.802
- Kosten uit de gewone werking	- 343.865.412
- <i>Courant resultaat</i>	-71.180.610
- Financieel resultaat	14.040.499
- Uitzonderlijk resultaat	- 106.436.494
- Belastingen	
- Resultaat van het boekjaar	- 163.576.605

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

7. ÉCOLO

Le rapport financier relatif au parti politique ÉCOLO a été établi sous la responsabilité du conseil d'administration de l'ASBL ECODOTA, conformément aux exigences de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, et contient les éléments mentionnés par l'annexe à la même loi telle qu'introduite par l'article 14 de la loi du 19 novembre 1998, c'est-à-dire :

- Un document identifiant le parti et ses composantes;
- Les comptes synthétiques de chacune de ces composantes;
- Les comptes consolidés du parti et de ses composantes;
- Le rapport du réviseur.

Les résultats consolidés de l'exercice découlant des comptes consolidés du parti et de ses composantes fournissent en synthèse les informations suivantes :

- Produits sur activités courantes	170.188.344
- Charges sur activités courantes	- 169.410.558
- <i>Résultat courant</i>	777.786
- Résultats financiers	127.332
- Résultats exceptionnels	- 44.875
- Impôts	0
- Résultat de l'exercice	860.243

Le réviseur d'entreprises a délivré une attestation sans réserve sur les comptes consolidés de l'exercice.

8. PARTI SOCIAL CHRÉTIEN (PSC)

Le rapport financier relatif au Parti Social Chrétien a été établi sous la responsabilité du conseil d'administration de l'ASBL Action Solidaire, conformément aux exigences de l'article 23 de la loi du 4 juillet 1989, et contient les éléments mentionnés par l'annexe à la même loi telle qu'introduite par l'article 14 de la loi du 19 novembre 1998, c'est-à-dire :

- Un document identifiant le parti et ses composantes;
- Les comptes synthétiques de chacune de ces composantes;
- Les comptes consolidés du parti et de ses composantes;
- Le rapport du réviseur.

Les résultats consolidés de l'exercice découlant des comptes consolidés du parti et de ses composantes fournissent en synthèse les informations suivantes :

- Produits sur activités courantes	155.924.415
- Charges sur activités courantes	- 169.171.250
- <i>Résultat courant</i>	-13.246.835
- Résultats financiers	1.523.365
- Résultats exceptionnels	334.106
- Impôts	0
- Résultat de l'exercice	-11.389.364

Le réviseur d'entreprises a délivré une attestation sans réserve sur les comptes consolidés de l'exercice.

9. AGALEV

Het financieel verslag voor Agalev is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad van de VZW Groen Fonds, overeenkomstig de vereisten van het artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name :

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

- Opbrengsten uit de gewone werking	110.898.562
- Kosten uit de gewone werking	- 109.584.228
- <i>Courant resultaat</i>	1.314.334
- Financieel resultaat	926.243
- Uitzonderlijk resultaat	210.028
- Belastingen	0
- Resultaat van het boekjaar	2.450.605

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

10. VOLKSUNIE (VU)

Het financieel verslag voor de politieke partij VOLKSUNIE is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad van de VZW Volksunie, overeenkomstig de vereisten van het artikel 23 van de wet van 4 juli 1989, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name :

- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elk van deze componenten;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor.

De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen :

- Opbrengsten uit de gewone werking	93.038.270
- Kosten uit de gewone werking	- 93.135.389

- <i>Courant resultaat</i>	- 97.119
- Financieel resultaat	2.125.446
- Uitzonderlijk resultaat	29.091
- Belastingen	

- Resultaat van het boekjaar	2.057.418

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

BIJLAGE 2

**HET AANGEPASTE FINANCIËEL VERSLAG VAN DE
VLD, INGEDIEND OP 30 JUNI 2000.**

ANNEXE 2

**LE RAPPORT FINANCIER ADAPTÉ DU VLD,
DÉPOSÉ LE 30 JUIN 2000.**

V.L.D.

Geconsolideerde rekening van de Vlaamse Liberalen en
Democraten en haar componenten afgesloten op 31 december
1999

Brussel, 30 juni 2000

**FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN
EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN**

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de V.Z.W. Libera.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **Libera**
Juridische vorm: **V.Z.W.**
Plaats van de maatschappelijke zetel: **Melsensstraat 34
1000 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

De vereniging heeft tot doel, met uitsluiting van enig winstoogmerk, de Vlaamse Liberalen en Democraten financieel en materieel te ondersteunen.

Meer in het bijzonder zal de vereniging de dotaties die van overheidswegen voor de Vlaamse Liberalen en Democraten voorzien zijn, in ontvangst nemen.

De vereniging zal zich hierbij richten naar de bepalingen van de wet van 4 juli 1989 betreffende de financiering van de politieke partijen, evenals naar de reglementeringen en de uitvoeringsbepalingen die uit deze wetgeving voortspruiten.

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

De Croo Herman
Voorzitter
Lepelstraat 57
9660 Brakel

Dewael Patrick
Vlaams Minister President
Linderstraat 62
3700 Tongeren

Denys André
Beheerder
Roodborststraat 10
9870 Zulte

Versnick Geert
Beheerder
Weegbreestraat 3
9031 Drongen

Goovaerts Leo, Advocaat
Beheerder
Kerselarenlaan 116
1020 Brussel

Coveliers Hugo
V.L.D. fractievoorzitter Kamer
Edelinckstraat 17
2018 Antwerpen

Beysen Ward
Beheerder
Dr. Donnyplein 14
2610 Wilrijk

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

WILLY DOMS & PARTNERS B.V.B.A.
Bedrijfsrevisoren
Liersesteenweg 395
2800 Mechelen

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	0
Viottende activa	0
Totaal van de activa	0
Patrimonium	0
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	0
Schulden	0
Totaal van de passiva	0

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	91.362.536
Kosten uit de gewone werking	91.365.195
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-2.659
Financiële opbrengsten	2.659
Financiële kosten	
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	0
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	0

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTIDSE EQUIVALENTEN: 0

**FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN
EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN**

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de Feitelijke Vereniging Vlaamse Liberalen en Democraten.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **Vlaamse Liberalen en Democraten**

Juridische vorm: **Feitelijke vereniging**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Melsensstraat 34
1000 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

Nihil

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

De Gucht Karel

Voorzitter

Hoogstraat 9

9290 Berlaere

Bril Louis

Penningmeester

Beversesteenweg 303

8800 Roeselare

De Koker Hedwig

Adjunct-penningmeester

Torteldreef 38

3140 Keerbergen

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

WILLY DOMS & PARTNERS B.V.B.A.

Bedrijfsrevisoren

Liersesteenweg 395

2800 Mechelen

2. Samenvattende jaarrekening van elk component*(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)*

BALANS	
Vaste activa	40.686.206.
Vlottende activa	94.463.769
Totaal van de activa	135.149.975
Patrimonium	92.814.964
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	25.195.920
Schulden	17.139.091
Totaal van de passiva	135.149.975

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	158.650.159
Kosten uit de gewone werking	151.101.428
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	7.548.731
Financiële opbrengsten	311.427
Financiële kosten	373.935
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	7.486.223
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	7.486.223

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN: 14

**FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN
EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN**

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlegecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de V.Z.W. Centrum voor Maatschappelijke Informatie

2. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **Centrum voor Maatschappelijke Informatie**

Juridische vorm: **V.Z.W.**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Melsensstraat 34
1000 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

De vereniging heeft tot doel , met uitsluiting van enig winstoogmerk, financiële en andere middelen bijeen te brengen teneinde de Vlaamse Liberalen en Democraten te ondersteunen overeenkomstig de wettelijke bepalingen. Hiertoe kunnen de meest diverse activiteiten worden georganiseerd , steeds overeenkomstig de wettelijke bepalingen.

De Vereniging kan in opdracht, namens en voor rekening van de V.L.D. alle rekeningen en uitgaven betalen, die voortvloeien uit de werking van de V.L.D.

De vereniging kan één of meer afdelingen of bedrijfszetels tellen waar de in de vorige paragrafen bedoelde activiteiten uitgeoefend worden, zulks ook buiten het gerechtelijk arrondissement waar de hoofdzetel gevestigd is.

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

De Croo Herman
Voorzitter
Lepelstraat 57
9660 Brakel

Goovaerts Leo, Advocaat
Beheerder
Kerselarenlaan 116
1020 Brussel

Versnick Geert
Beheerder
Weegbreestraat 3
9031 Drongen

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

WILLY DOMS & PARTNERS B.V.B.A.

Bedrijfsrevisoren

Liersesteenweg 395

2800 Mechelen

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	6.000.000
Viottende activa	17.463.717
Totaal van de activa	23.463.717
Patrimonium	-63.443.417
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	0
Schulden	86.907.134
Totaal van de passiva	23.463.717

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	
Kosten uit de gewone werking	
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	
Financiële opbrengsten	415.500
Financiële kosten	2.061.912
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-1.646.412
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-1.646.412

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTIDSE EQUIVALENTEN: 0

**FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN
EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN**

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de V.Z.W. L.S.C..

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **LIBERAAL STUDIECENTRUM (L.S.C.)**

Juridische vorm: **V.Z.W.**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Melsensstraat 34
1000 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

De vereniging heeft tot doel de inrichting en het beheer van een liberaal studiecetrum. De vereniging kan alle initiatieven nemen die daarop rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben.

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

De Croo Herman

Voorzitter

Lepelstraat 57

9661 Brakel

Goovaerts Leo, Advocaat

Beheerder

Kerselarenlaan 116

1020 Brussel

Versnick Geert

Beheerder

Weegbreestraat 3

9031 Drongen

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

WILLY DOMS & PARTNERS B.V.B.A.

Bedrijfsrevisoren

Liersesteenweg 395

2800 Mechelen

2. Samenvattende jaarrekening van elk component*(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)*

BALANS	
Vaste activa	4.203
Vlottende activa	146.529
Totaal van de activa	150.732
Patrimonium	-1.423.740
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	0
Schulden	1.574.472
Totaal van de passiva	150.732

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	2.272.424
Kosten uit de gewone werking	3.542.687
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-1.270.263
Financiële opbrengsten	487
Financiële kosten	3.871
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-1.273.647
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-1.273.647

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN: **2**

**FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN
EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN**

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de Coöperatieve Vennootschap Centrum voor Vorming en Beleid.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **CENTRUM VOOR VORMING EN BELEID**

Juridische vorm: **Coöperatieve Vennootschap**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Melsensstraat 34
1000 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

De vennootschap heeft als doel commerciële of civiele handelingen van enigerlei aard te verrichten, te begeleiden of te adviseren, rechtstreeks of als tussenpersoon, voor eigen of voor andermans rekening, bezoldigd of onbezoldigd, voor eigen gebruik of ten behoeve van derden.

De vennootschap heeft meer bepaald tot doel: het concipiëren, uitwerken, adviseren, promoten of op enigerlei wijze, rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken te zijn bij publiciteitsstudies, adviezen en campagnes; verkiezingsstudies en -campagnes debatten, bijeenkomsten, uitgaven, audiovisuele voorstellingen, seminaries en cursussen aangaande politieke, ideologische of bedrijfsaangelegenheden of aangaande managementsopleidingen, managers- en personeelstrainingen, en - motiveringen, vergaderings-, onderhandelings- of overtuigingstechnieken, verkoopstechnieken, leiderschapstudies, begeleidingen en trainingen, mechaniseringstechnieken, begeleidingsstrategieën, campagnevoeringen, of prospectietechnieken, automatiseringsadviezen, en/of activiteiten met inbegrip van soft- en hardware-analyses, structuuranalyses, en/of communicatieadviezen, boekhoudingsanalyses en/of audits, financiële structuuranalyses en adviezen, inbegrepen beleggingsadviezen, fiscale studies, voorstellingen, debatavonden en adviezen, organisatie van traiteuractiviteiten en afgeleide bezigheden, marktstudies interviews, activiteiten als copywriter, opleidingen van diverse aard, terbeschikkingstelling, verkoping of verhuring van lokalen, materieel, personeel of enigerlei andere assistentie te verlenen aan derden, tegemoetkomingen in de werkingskosten van diverse verenigingen, eenmalige en/of periodieke uitgaven met inbegrip van audiovisuele demonstraties op beeld- en geluidsdragers, gefotokopieerd of gepolykopieerd begeleidingsmateriaal of statische gegevens, het aanleggen van bestanden, listings en/of andere gegevens met betrekking tot personen, maatschappelijke stromingen, groeperingen, economische, sociale of financiële evoluties, en/of fenomenen, het beroep doen op derden, instanties of organisaties teneinde zich te laten bijstaan of vertegenwoordigen in de verwezenlijking van het maatschappelijk doel.

De vennootschap mag alle roerende en onroerende rechtshandelingen stellen met inbegrip van verkopen, verhuringen, financieringen, transacties en overeenkomsten van diverse aard.

De vennootschap mag financiële participaties, vaste of andere, nemen in andere vennootschappen, verenigingen of organisaties, fusies aangaan, omvormingen en/of kapitaalsverhogingen en -verminderingen doorvoeren, evenals lidmaatschap opnemen van de vertegenwoordigde en/of bestuursorganen van voornoemde vennootschappen, verenigingen en organisaties.

De vennootschap mag leningen toestaan of aangaan met inbegrip van obligatieleningen, de vennootschap mag inschrijven op binnen- en buitenlandse openbare of particuliere fondsen van enigerlei aard, de vennootschap mag onroerende beleggingen doen.

De vennootschap mag giften en legaten ontvangen.

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Verhofstadt Guy

Voorzitter

Rodonkstraat 44

9930 Mariakerke

Gabriëls Jacques

Penningmeester

Siemenstraat 28

3690 Bree

De Koker Hedwig

Afgevaardigd Bestuurder

Torteldreef 38

3140 Keerbergen

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

WILLY DOMS & PARTNERS B.V.B.A.

Bedrijfsrevisoren

Liersesteenweg 395

2800 Mechelen

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	8.517.823
Totaal van de activa	8.517.823
Patrimonium	-7.938.777
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	0
Schulden	16.456.600
Totaal van de passiva	8.517.823

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	1.755.732
Kosten uit de gewone werking	
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	1.755.732
Financiële opbrengsten	
Financiële kosten	
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	1.755.732

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN: 0

**FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN
EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN**

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de V.Z.W. Instituut voor Kadervorming.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **Instituut voor Kadervorming**

Juridische vorm: **V.Z.W.**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Melsensstraat 34
1000 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

Het I.V.K. heeft tot doel het bieden van vormingsmogelijkheden die er op gericht zijn de veelzijdige persoonsontwikkeling van volwassenen met het oog op een beter begrip van zichzelf en van hun situatie in het maatschappelijk gebeuren te bevorderen.

De middelen die zij hiertoe aanwendt, zijn onder meer het organiseren van vormingsprogramma's de aanmaak van schriftelijke cursusdocumenten en het bijdragen tot de oprichting of inrichting van spreekbeurten, debatten, studiekringen, werkgroepen, seminars, bibliotheken.

Deze opsomming is niet beperkend; zij kan worden uitgebreid tot elke vorm van cultuurspreiding en vrijetijdsbesteding op maatschappelijk vlak, met het oog op de volmaking van kaders en de volksopleiding.

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Vandenborre Georges
Notstraat 48
1730 Asse

Monsaert Paul
Provincieweg 557
9550 Herzele

Pierco Leon
Een Meilaan 40
3010 Leuven

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

DUMONT, BUSSAERT, WALTNIEL & CO
Bedrijfsrevisoren
Keizersplein 40a b4
9300 Aalst

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	919.216
Totaal van de activa	919.216
Patrimonium	-556.963
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	750.000
Schulden	726.179
Totaal van de passiva	919.216

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	6.012.888
Kosten uit de gewone werking	7.924.625
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-1.911.737
Financiële opbrengsten	9.495
Financiële kosten	8.125
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-1.910.367
Uitzonderlijke opbrengsten	1.954.400
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	44.033
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	44.033

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 4,5

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de V.Z.W. Paul Hymans Centrum.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **Paul Hymans Centrum**

Juridische vorm: **V.Z.W.**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Napelsstraat 37-39
1050 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

De vereniging heeft tot doel:

1° De objectieve studie van alle vraagstukken in verband met het liberalisme in al zijn aspecten, zijn doctrine, zijn evolutie, zijn toepassingen op alle nationale en internationale gebieden, onder meer op economisch, sociaal, cultureel en politiek gebied.

2° De verspreiding via alle middelen van het resultaat van zijn studies en alle informatie betreffende zijn doel of er rechtstreeks of onrechtstreeks in verband mee; zij zal onder meer alle manifestaties mogen organiseren, de uitgave, de publicatie en de steun en de verspreiding verzekeren van onverschillig welke publicatie, onderhavige opsomming is slechts ten titel van voorbeeld;

3° De aanmoediging onder welke vorm ook van activiteiten en initiatieven die kunnen bijdragen tot het gestelde doel.

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

De Croo Herman

Voorzitter

Lepelstraat 57

9660 Brakel

Michel Louis

Afgevaardigd Beheerder

Chaussee de Tirlemont 278

1370 Jodoigne

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	695.250
Vlottende activa	7.611.331
Totaal van de activa	8.306.581
Patrimonium	7.307.822
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	180.000
Schulden	818.759
Totaal van de passiva	8.306.581

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	5.577.727
Kosten uit de gewone werking	6.688.323
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-1.110.596
Financiële opbrengsten	348.309
Financiële kosten	4.917
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-767.204
Uitzonderlijke opbrengsten	15.813
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	-751.391
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-751.391

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 2

**FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN
EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN**

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlegecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de V.Z.W. Librado.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **Librado**

Juridische vorm: **V.Z.W.**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **August Reyerslaan 103 bus 1/2
1030 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

De vereniging heeft tot doel radio-en televisieprogramma's te produceren, die afgestemd zijn op het verschaffen, vanuit een liberale maatschappijvisie, van informatieve duiding en opiniering van de sociale, economische, culturele, maatschappelijke en levensbeschouwelijke actualiteit binnen de toegekende zendtijd op het uitzendingsinstituut.

De vereniging kan haar programma's alsook de programmaoverzichten der uitzendingen uitgeven en verkopen.

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Versnick Geert
Voorzitter
Weegbreestraat 3
9000 Gent

Neyts Annemie
Ondervoorzitter
L. Lepagestraat 9
1000 Brussel

De Meyer Chantal
Penningmeester
Dr. Wijmerschlaan 30
9620 Zottegem

De Vos Luk
Ondervoorzitter
Koning Albertlaan 95
9000 Gent

Mouling Alfons
Secretaris
Molenstraat 214
1851 Humbeek

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

B.V.B.A. WESTEN, FRANCOIS & CO
Bedrijfsrevisoren
Kortrijksesteenweg 1126
9051 Gent

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

BOLLEN, MATHY & CO
Bedrijfsrevisoren
Boulevard Lambermont 430b3
1030 Brussel

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	10.899.800
Vlottende activa	4.134.129
Totaal van de activa	15.033.929
Patrimonium	14.763.610
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	270.319
Schulden	
Totaal van de passiva	15.033.929

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	623.366
Kosten uit de gewone werking	2.865.382
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-2.242.016
Financiële opbrengsten	108.088
Financiële kosten	-6.066
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-2.139.994
Uitzonderlijke opbrengsten	13.776
Uitzonderlijke kosten	469.931
Resultaat voor belastingen	-2.596.149
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-2.596.149

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 2

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de Feitelijke Vereniging V.L.D Kamerfractie.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **V.L.D. KAMERFRACTIE**

Juridische vorm: **Feitelijke Vereniging**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Paleis der Natie
Natieplein 2
1008 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

De vereniging heeft tot doel een administratieve en technische samenwerking in te stellen voor de leden van de V.L.D. Kamerfractie.

Zij mag eveneens alle activiteiten ondernemen en ondersteunen die tot doel hebben de coördinatie, de organisatie en de begeleiding van de politieke activiteiten van die leden en de verspreiding van het liberaal ideeëngoed.

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Coveliers Hugo
Voorzitter
Edelinkstraat 17
2018 Antwerpen

De Croo Herman
Beheerder
Lepelstraat 57
9660 Brakel

Cortois Willy
Penningmeester
Engelandlaan 11
1800 Vilvoorde

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

TOELEN, CATS, MORLIE & CO
Bedrijfsrevisoren
J. Van Arteveldestraat 30
2240 Mortsel

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	421.281
Vlottende activa	29.961.987
Totaal van de activa	30.383.268
Patrimonium	30.383.268
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	
Totaal van de passiva	30.383.268

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	35.173.763
Kosten uit de gewone werking	41.261.167
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-6.087.404
Financiële opbrengsten	726.324
Financiële kosten	19.493
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-5.380.573
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-5.380.573

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 0

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de V.Z.W. V.L.D Kamerfractie.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **V.L.D. KAMERFRACTIE**

Juridische vorm: **V.Z.W.**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Paleis der Natie
Natieplein 2
1008 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

De vereniging heeft tot doel een administratieve en technische samenwerking in te stellen voor de leden van de V.L.D. Kamerfractie.

Zij mag eveneens alle activiteiten ondernemen en ondersteunen die tot doel hebben de coördinatie, de organisatie en de begeleiding van de politieke activiteiten van die leden en de verspreiding van het liberaal ideeëngoed.

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Coveliers Hugo
Voorzitter
Edelinkstraat 17
2018 Antwerpen

De Croo Herman
Beheerder
Lepelstraat 57
9660 Brakel

Cortois Willy
Penningmeester
Engelandlaan 11
1800 Vilvoorde

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

TOELEN, CATS, MORLIE & CO
Bedrijfsrevisoren
J. Van Arteveldestraat 30
2240 Mortsel

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	480.946
Totaal van de activa	480.946
Patrimonium	480.946
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	
Totaal van de passiva	480.946

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	11.048.421
Kosten uit de gewone werking	10.546.219
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	502.202
Financiële opbrengsten	2.397
Financiële kosten	4.395
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	500.204
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	500.204

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 3

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de Feitelijke Vereniging VLD-Senaatsfractie.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **V.L.D. Senaatsfractie**

Juridische vorm: **Feitelijke Vereniging**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Natiënplein 1
1000 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

"De vereniging heeft tot doel een administratieve en technische samenwerking in te stellen voor de leden van de V.L.D.-fractie van de Senaat.

Zij zal eveneens alle activiteiten ondernemen en ondersteunen die tot doel hebben de coördinatie, de organisatie en de begeleiding van de politieke activiteiten van die leden enerzijds, en de verspreiding van het liberaal ideeëngoed anderzijds. "

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Ramoudt Didier
Voorzitter
Oud Stationsstraat 6
8401 Oostende

Devolder Jacques
Secretaris
Julius Dooghelaan 103
8310 Brugge

Leduc Jeannine
Ondervoorzitter
Hertenstraat 25
3831 Wellen

Wille Paul
Penningmeester
Oostveldstraat 192
9900 Eeklo

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

DUMONT – BOSSAERT, WALTNIEL & CO.
Bedrijfsrevisoren
Keizerplein 40A
9300 Aalst

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	1.494.992
Totaal van de activa	1.494.992
Patrimonium	1.494.992
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	
Totaal van de passiva	1.494.992

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	3.072.538
Kosten uit de gewone werking	1.580.441
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	1.492.097
Financiële opbrengsten	2.895
Financiële kosten	
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	1.494.992
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	1.494.992

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 0

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de V.Z.W. VLD-Senaatsfractie.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **V.L.D. Senaatsfractie**

Juridische vorm: **V.Z.W.**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Natiënplein 1
1000 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

"De vereniging heeft tot doel een administratieve en technische samenwerking in te stellen voor de leden van de V.L.D.-fractie van de Senaat.

Zij zal eveneens alle activiteiten ondernemen en ondersteunen die tot doel hebben de coördinatie, de organisatie en de begeleiding van de politieke activiteiten van die leden enerzijds, en de verspreiding van het liberaal ideeëngoed anderzijds. "

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Ramoudt Didier
Voorzitter
Oud Stationsstraat 6
8400 Oostende

Devolder Jacques
Secretaris
Julius Dooghelaan 103
8310 Brugge

Leduc Jeannine
Ondervoorzitter
Hertenstraat 25
3830 Wellen

Wille Paul
Penningmeester
Oostveldstraat 192
9900 Eeklo

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Dumont – Bossaert, Waltniel & Co.
Bedrijfsrevisoren
Keizerplein 40A
9300 Aalst

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	13.992.319
Totaal van de activa	13.992.319
Patrimonium	12.396.972
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	1.595.347
Totaal van de passiva	13.992.319

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	26.021.543
Kosten uit de gewone werking	30.519.877
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-4.498.334
Financiële opbrengsten	308.397
Financiële kosten	
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-4.189.937
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-4.189.937

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 5

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlegeschiedenis. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de v.z.w. V.L.D. Fractie Vlaams Parlement.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **VLD-Fractie Vlaams Parlement**

Juridische vorm: **V.Z.W.**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Vlaams Parlement
1011 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

De vereniging heeft tot doel een administratieve en technische samenwerking in te stellen met de leden van de VLD-fractie van het Vlaams Parlement.

Zij mag eveneens alle activiteiten ondernemen en ondersteunen die tot doel hebben de coördinatie, de organisatie en de begeleiding van de politieke activiteiten van die leden en de verspreiding van het liberaal ideeëngoed.

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Laverge Jacques
Voorzitter
Ruitersweg 5
8500 Kortrijk

Keulen Marino
Penningmeester
Dassenpad 2
3620 Lanaken

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

BUYSSE MARTINE
Bedrijfsrevisor
Eedstraat 80
9052 Zwijnaarde

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	578.127
Vlottende activa	13.628.628
Totaal van de activa	14.206.755
Patrimonium	13.770.673
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	436.082
Totaal van de passiva	14.206.755

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	25.180.804
Kosten uit de gewone werking	29.258.696
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-4.077.892
Financiële opbrengsten	284.149
Financiële kosten	10.934
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-3.804.677
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-3.804.677

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 0

**FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN
EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN**

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de feitelijke vereniging V.L.D. Fractie Brussels Hoofdstedelijke Raad.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **VLD-FRACTIE BRUSSELS HOOFDSTEDELIJKE RAAD**

Juridische vorm: **FEITELIJKE VERENIGING**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Koningsstraat 35
1000 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten: **NIHIL**

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Vanhengel Guy
Voorzitter
Mosselmansstraat 5
1140 Evere

Mennekens Herman
Penningmeester
Peretstraat 49
1090 Jette

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

WILLY DOMS & PARTNERS B.V.B.A.
Bedrijfsrevisoren
Liersesteenweg 395
2800 Mechelen

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	132.080
Vlottende activa	157.864
Totaal van de activa	289.944
Patrimonium	136.939
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	153.005
Totaal van de passiva	289.944

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	1.173.756
Kosten uit de gewone werking	1.007.128
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	166.628
Financiële opbrengsten	70
Financiële kosten	705
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	165.993
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	165.993

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 0

**FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN
EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN**

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de feitelijke vereniging V.L.D. Fractie Brussels Hoofdstedelijke Raad.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **VLD-FRACTIE BRUSSELS HOOFDSTEDELIJKE RAAD**

Juridische vorm: **FEITELIJKE VERENIGING – vereffend 13 juni 1999**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Koningsstraat 35
1000 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten: **NIHIL**

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Goovaerts Leo
Voorzitter
Kerselarenlaan 116
1020 Brussel

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

WILLY DOMS & PARTNERS B.V.B.A.
Bedrijfsrevisoren
Liersesteenweg 395
2800 Mechelen

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	
Totaal van de activa	
Patrimonium	
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	
Totaal van de passiva	

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	199.724
Kosten uit de gewone werking	217.446
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-17.722
Financiële opbrengsten	
Financiële kosten	
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-17.722

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 0

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de Feitelijke Vereniging V.L.D. Arrondissement Dendermonde – St. Niklaas.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **V.L.D. Arrondissement Dendermonde – St. Niklaas**

Juridische vorm: **Feitelijke Vereniging**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Sint-Jorisgilde 12
9200 Dendermonde**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten: **NIHIL**

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Macharis Andre
Voorzitter
Molenveldstraat 33
9280 Lebbeke

Beken-Vanhoesen R.
Secretaris
Hof ter Hertstraat 5
9280 Lebbeke

Van Leeuw Danny
Penningmeester
Koning Albertlaan 48b5
1830 Machelen

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

STEYAERT JACQUES B.V.B.A.
Bedrijfsrevisor
Poolse Winglaan 98
9051 Sint-Denijs-Westrem

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	642.804
Totaal van de activa	642.804
Patrimonium	622.804
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	20.000
Totaal van de passiva	642.804

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	1.067.000
Kosten uit de gewone werking	2.560.360
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-1.493.360
Financiële opbrengsten	
Financiële kosten	382
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-1.493.742
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-1.493.742

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 0

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de VZW V.L.D. Arrondissement Dendermonde – St. Niklaas.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **V.L.D. Arrondissement Dendermonde – St. Niklaas**

Juridische vorm: **V.Z.W.**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **St. Jorisgilde 12
9200 Dendermonde**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

"De vereniging heeft tot doel een administratieve en technische werking te organiseren van de V.L.D.-arrondissementsfederatie Dendermonde-Sint-Niklaas en dit in overeenstemming met de beslissingen van het V.L.D.-bestuur van de arrondissementsfederatie Dendermonde-Sint-Niklaas.

Zij mag eveneens alle activiteiten ondernemen en ondersteunen die tot doel hebben de coördinatie, de organisatie en de begeleiding van de politieke activiteiten van de leden en de verspreiding van het liberaal ideeëngoed. "

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Macharis Andre
Voorzitter
Molenveldstraat 33
9280 Lebbeke

Van Leeuw Daniël
Lid Raad van Beheer
Dennenlaan 19
9170 Sint-Gillis-Waas

Antheunis Georges
Lid Raad van Beheer
Karlapperstraat 40
9160 Lokeren

Vanhoesen Rosanne
Lid Raad van Beheer
Hof ter Hertstraat 5
9280 Lebbeke

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

STEYAERT JACQUES B.V.B.A.
Bedrijfsrevisor
Poolse Winglaan 98
9051 Sint-Denijs-Westrem

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	47.987
Vlottende activa	38.081
Totaal van de activa	86.068
Patrimonium	86.068
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	
Totaal van de passiva	86.068

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	3.450.000
Kosten uit de gewone werking	3.402.303
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	47.697
Financiële opbrengsten	771
Financiële kosten	1.166
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	47.302
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	47.302

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTIDSE EQUIVALENTEN : 1

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de Feitelijke Vereniging V.L.D Arrondissementsfederatie Oudenaarde – Aalst.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **VLD Arrondissementsfederatie Oudenaarde - Aalst**

Juridische vorm: **Feitelijke Vereniging**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Markt 63
9700 Oudenaarde**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten: **NIHIL**

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

De Croo Herman

Lepelstraat 57
9660 Brakel

De Maegt-Aelbrecht Anny

Metsereelstraat 21
9310 Aalst

Eeman Jan

Rodestraat 95
9470 Denderleeuw

De Padt Guido

Karmelietenstraat 51
9500 Geraardsbergen

Van Tittelboom Johan

Secretaris
Pastorijstraat 30
9552 Herzele

Van Caenegem Johan

Voorzitter
Stationstraat 19a
9600 Ronse

Nelis-Van Liedekerke Lisette

Stationstraat 23
9450 Haalter

Browaeyts Jozef

Dorpstraat 74
9667 Horebeke

Machenil Geert

Trompetstraat 2
9700 Oudenaarde

Corijn Rudy

Penningmeester
Roost 14a
9400 Ninove

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats
B.V.B.A. Elpers Frans en Partners
Bedrijfsrevisoren
Echel 94
9401 Ninove

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	1.107.920
Totaal van de activa	1.107.920
Patrimonium	1.107.920
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	
Totaal van de passiva	1.107.920

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	2.145.771
Kosten uit de gewone werking	745.300
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	1.400.471
Financiële opbrengsten	
Financiële kosten	
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	1.400.471

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 0

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de VZW V.L.D Arrondissementsfederatie Oudenaarde – Aalst.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **VLD Arrondissementsfederatie Oudenaarde - Aalst**

Juridische vorm: **V.Z.W.**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Markt 63
9700 Oudenaarde**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

"De administratieve-technische-financiële en politieke ondersteuning van de V.L.D. binnen de kiesomschrijving en het arrondissement Oudenaarde-Aalst"

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

De Croo Herman

Lepelstraat 57
9660 Brakel

De Maegt-Aelbrecht Anny

Metsereelstraat 21
9310 Aalst

Eeman Jan

Rodestraat 95
9470 Denderleeuw

De Padt Guido

Karmelietenstraat 51
9500 Geraardsbergen

Van Tittelboom Johan

Secretaris
Pastorijstraat 30
9552 Herzele

Van Caenegem Johan

Voorzitter
Stationstraat 19a
9600 Ronse

Nelis-Van Liedekerke Lisette

Stationstraat 23
9450 Haalter

Browaets Jozef

Dorpstraat 74
9667 Horebeke

Machenil Geert

Trompetstraat 2
9700 Oudenaarde

Corijn Rudy

Penningmeester
Roost 14a
9400 Ninove

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

B.V.B.A. ELPERS FRANS EN PARTNERS
Bedrijfsrevisoren
Echel 94
9401 Ninove

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	71.443
Vlottende activa	560.188
Totaal van de activa	631.631
Patrimonium	631.631
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	
Totaal van de passiva	631.631

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	1.250.000
Kosten uit de gewone werking	2.747.611
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-1.497.611
Financiële opbrengsten	16.177
Financiële kosten	6.021
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-1.487.455
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-1.487.455

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN:

Halftijds bediende

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de VZW Liberale Ombudsdienst voor het Arrondissement Leuven.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **Liberale Ombudsdienst voor het Arrondissement Leuven**

Juridische vorm: **V.Z.W. in vereffening**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Koning Albertlaan 32
3000 Leuven**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten :

"De vereniging heeft tot doel het instellen van een administratieve en technische ondersteuning en samenwerking met de VLD mandatarissen van het Vlaams Parlement, de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat. Het uitvoeren en/of laten uitvoeren van studies, onderzoekingen, enquêtes, hoorzittingen, enz. ter ondersteuning van de VLD mandatarissen op het plaatselijk, provinciaal en regionaal en federaal niveau. Het opzetten van een ombudsdienst ten behoeve van alle burgers overeenkomstig de VLD statuten."

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Ludo Mues
Vereffenaar
Valkenberg 78
3370 Boutersem

Vangramberen Jan
Vereffenaar
Kloosterstraat 54
3360 Bierbeek

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

ERNST & YOUNG
Bedrijfsrevisoren
Koning Leopold I-straat 1A/26
3000 Leuven

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	34.396
Totaal van de activa	34.396
Patrimonium	13.200
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	21.196
Totaal van de passiva	34.396
RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	376.500
Kosten uit de gewone werking	707.007
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-330.507
Financiële opbrengsten	1647
Financiële kosten	833
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-329.693
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	329.693

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN: 0

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de Feitelijke Vereniging Liberale Ombudsdienst voor het Arrondissement Leuven.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **Liberale Ombudsdienst voor het Arrondissement Leuven**

Juridische vorm: **Feitelijke Vereniging**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Koning Albertlaan 32
3000 Leuven**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten : **NIHIL**

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Moreau Andre
Beheerder
Groot Overlaer 83
3300 Tienen

Van den Eynde Dirk
Bediende
Steestraat 56
3200 Aarschot

Pierco Leon
Ambtenaar
Eenmeilaan 40
3010 Leuven

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

ERNST & YOUNG
Bedrijfsrevisoren
Koning Leopold I-straat 1A/26
3000 Leuven

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	737.713
Totaal van de activa	737.713
Patrimonium	419.479
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	318.234
Totaal van de passiva	737.713

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	3.018.502
Kosten uit de gewone werking	4.181.674
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-1.163.172
Financiële opbrengsten	20.109
Financiële kosten	391
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-1.143.454
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-1.143.454

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN: 1

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de Feitelijke Vereniging Mechelen-Turnhout.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **Arrondissement Mechelen Turnhout**

Juridische vorm: **Feitelijke Vereniging**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Schurveld 18
2288 Grobbendonk**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten: **NIHIL**

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

De Cock Frans
Voorzitter
Hoge Heide 12
2260 Westerlo

De Preter Mario
Ondervoorzitter
Isschotseweg 256
2222 Itegem

Hus Michel
Secretaris
Hemelrijkstraat 126
2400 Mol

Gijsbrechts Peter
Penningmeester
Jan De Cordesstraat 40
2580 Putte

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

HUYGENS & co
Bedrijfsrevisoren
Koningin Astridlaan 10
2800 Mechelen

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	255.438
Totaal van de activa	255.438
Patrimonium	140.538
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	114.900
Totaal van de passiva	255.438

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	999.740
Kosten uit de gewone werking	2.055.448
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-1.055.708
Financiële opbrengsten	5.373
Financiële kosten	387
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-1.050.722
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-1.050.722

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTIDSE EQUIVALENTEN : 0

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de VZW Artume.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **Artume**

Juridische vorm: **V.Z.W.**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Schurveld 18
2288 Grobbendonk**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

***"De administratieve, technische, financiële en politieke ondersteuning van de Vlaams Liberalen en Democraten (VLD) binnen de kiesomschrijving Mechelen-Turnhout.
Zij kan alle verrichtingen uitvoeren die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met haar doel en kan haar medewerking verlenen aan elke gelijkaardige bedrijvigheid.***

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Taelman Willy
Herenthoutsesteenweg 18
2288 Grobbendonk

Van Aperen Arnold
Meerleseweg 2
2321 Hoogstraten

Vanderpoorten Marleen
Mosdijk 11
2500 Lier

Schepens Francis
Vonderpad 24
2470 Retie

De Cock Frans
Hoge Heide 12
2260 Westerlo

Vanosselaer Robert
Fr. De Merodestraat 49
2800 Mechelen

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

HUYGENS & co
Bedrijfsrevisoren
Koningin Astridlaan 10
2800 Mechelen

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Viottende activa	461.721
Totaal van de activa	461.721
Patrimonium	461.721
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	
Totaal van de passiva	461.721

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	1.017.680
Kosten uit de gewone werking	1.897.677
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-879.997
Financiële opbrengsten	4.718
Financiële kosten	343
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-875.622
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-875.622

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN:

Halftijds bediende

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlemmissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de feitelijke vereniging V.L.D. Arrondissement Antwerpen

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **V.L.D. Arrondissement Antwerpen**

Juridische vorm: **Feitelijke vereniging**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Komedieplaats 17
2000 Antwerpen**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten: **NIHIL**

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Van Nuffel Gilbert

Voorzitter
Krijgslaan 190
2610 Wilrijk

Van Aperen Alfons

Penningmeester
Leopoldslei 175
2930 Brasschaat

Stevelynek Yoeri

Secretaris
Solhofdreef 80
2630 Aartselaar

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Quisquater & Co. Bedrijfsrevisoren

Zijdestraat 6
2930 Brasschaat

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	2.096.893
Totaal van de activa	2.096.893
Patrimonium	1.861.701
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	235.192
Totaal van de passiva	2.096.893

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	2.471.004
Kosten uit de gewone werking	3.436.049
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-965.045
Financiële opbrengsten	20.414
Financiële kosten	
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-944.631
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-944.631

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 1

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de Feitelijke Vereniging V.L.D.Arrondissementsfederatie Brussel Halle Vilvoorde.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **VLD Arrondissementsfederatie Brussel-Halle-Vilvoorde**

Juridische vorm: **Feitelijke vereniging**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Em. Jacqumainlaan 99/2
1000 Brussel**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten :

"De arrondissementele werking van de Partij"

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Guns Leo
Voorzitter
Ambtenaar
Kasteelstraat 58
1790 Affligem

Holsters Frans
Ondervoorzitter
Ambtenaar
Iepenlaan 29
1740 Ternat

Neyts Freddy
Ondervoorzitter
Bediende
L. Lepagestraat 9
1000 Brussel

Van Obberghen Vincent
Ondervoorzitter
Advocaat
Nowelei 31
1800 Vilvoorde

Potoms Lucien
Secretaris
Ambtenaar
Klepperstraat 66
1860 Meise

Schollaert willy
Politiek secretaris
Ambtenaar
Vollezelestraat 57
1570 Galmaarden

Verdeyen Erik
Penningmeester
Zelfstandige
J.B. De Vlemincklaan 8/12
1930 Zaventem

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

WILLY DOMS & PARTNERS B.V.B.A.
Bedrijfsrevisoren
Liersesteenweg 395
2800 Mechelen

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	278.864
Totaal van de activa	278.864
Patrimonium	-139.839
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	418.703
Totaal van de passiva	278.864

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	3.026.132
Kosten uit de gewone werking	5.155.833
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-2.129.701
Financiële opbrengsten	2.105
Financiële kosten	7.793
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-2.135.389
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-2.135.389

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 1

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de Feitelijke vereniging VLD Arrondissement Brugge.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **VLD Arrondissement Brugge**

Juridische vorm: **Feitelijke vereniging**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Revillpark 1
Brugge**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten : **NIHIL**

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Devey André
Voorzitter
Van Hoonackerstraat 28/B1
8000 BRUGGE

Marmenout Michel
Secretaris
Koninginlaan 49
8370 Blankenberge

Stevens Johan
Penningmeester
Kunstschilderslaan 2
8020 Oostkamp

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

WILLY DOMS & PARTNERS B.V.B.A.
Bedrijfsrevisoren
Liersesteenweg 395
2800 Mechelen

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	1.198.195
Totaal van de activa	1.198.195
Patrimonium	1.144.778
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	53.417
Totaal van de passiva	1.198.195

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	1.367.875
Kosten uit de gewone werking	1.488.029
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-120.154
Financiële opbrengsten	
Financiële kosten	563
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-120.717
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-120.717

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 0

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de VZW De Liberale Actie Gent – Eeklo.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: De Liberale Actie Gent - Eeklo

Juridische vorm: VZW

Plaats van de maatschappelijke zetel: Notarisstraat 3
9000 Gent

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten :

"De vereniging heeft tot doel de liberale gedachte in de Provincie Oost-Vlaanderen en inzonderheid in het arrondissement Gent-Eeklo uit te dragen en te stimuleren. Meer bepaald zal zij het administratief, organisatorisch en financieel beheer van de feitelijke vereniging VLD-Gent-Eeklo verzorgen. Met het oog op het realiseren van dit doel zal zij alle daden van beheer en beschikking stellen in de meest uitgebreide zin van het woord."

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Verhofstadt Guy
Senator
Rodonkstraat 44
Gent
Beheerder

Versnick Geert
Volksvertegenwoordiger
Weegbreestraat 3
Gent
Beheerder

Van Belle Ignace
Volksvertegenwoordiger
Markt 15
Zomergem
Beheerder

Denys André
Vlaams volksvertegenwoordiger
Roodborststraat 10
Zulte
Beheerder

De Swaene Roland
Vlaams volksvertegenwoordiger
Gloxinialaan 2
Lochristi
Beheerder

Lachaert Patrick
Vlaams volksvertegenwoordiger
Terzweildreef 9
Merelbeke
Beheerder

Cools Pol
Arrondissementsvoorzitter
Bastenakkerstraat 16
Destelbergen
Beheerder en voorzitter

Ruyffelaere Pierre
Arrondissementsschatbewaarder
Putkapelstraat 43
Gent
Secretaris

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

B.V.B.A. Van Wemmel Kaekebeke
Bedrijfsrevisoren
Apostelhuizen 26
VWK 9000 gent

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	36.000
Vlottende activa	5.227.857
Totaal van de activa	5.263.857
Patrimonium	4.658.515
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	605.342
Totaal van de passiva	5.263.857

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	4.004.279
Kosten uit de gewone werking	7.884.297
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-3.880.018
Financiële opbrengsten	423.574
Financiële kosten	15.361
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-3.471.805
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-3.471.805

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 1

**FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN
EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN**

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de **F.V. V.L.D.** Arrondissement Kortrijk Roeselare Tielt.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **V.L.D. Arrondissement Kortrijk Roeselare Tielt**

Juridische vorm: **FEITELIJKE VERENIGING**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Iepersestraat 110
8800 Roeselare**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten : **NIHIL**

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Werbrouck Francis
Voorzitter
Schierveldenstraat 33
8800 Roeselare

Van Marcke Claude
Administratief secretaris
Grote Leiestraat 85
8570 Anzegem

Vereecken Carl
Politiek secretaris
Populierenlaan 14
8520 Kuurne

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

PRIEM JOHAN B.V.B.A.
Bedrijfsrevisoren
Nonnebosschestraat 20
8900 Ieper

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	443.524
Totaal van de activa	443.524
Patrimonium	423.036
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	20.488
Totaal van de passiva	443.524

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	1.587.630
Kosten uit de gewone werking	2.304.312
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-716.682
Financiële opbrengsten	
Financiële kosten	2.370
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-719.052
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-719.052

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN :

Halftijds bediende

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de feitelijke vereniging V.L.D. Oostende, Veurne, Ieper, Diksmuide.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **V.L.D. OOSTENDE, VEURNE, IEPER, DIKSMUIDE**

Juridische vorm: **FEITELIJKE VERENIGING**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Dantelaan 6
8420 De Haan**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten: **NIHIL**

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Demeulenaere Julien
Parlementair
Westerkerkestraat 142
8460 Oudenburg

Desimpel Aimé
Parlementair
Handzamestraat 87
8610 Kortemark

Lahaye Martial
Parlementair
Diksmuideweg 42
8900 Ieper

Ramoudt Didier
Parlementair
E. Vlietinckstraat 22
8400 Oostende

Denorme Jacques
Secretaris
Mijterlaan 6
8400 Oostende

Laridon Louis
Voorzitter
Dantelaan 6
8420 De Haan

Vanthourhout Nadine
Penningmeester
Elisabethlaan 312
8400 Oostende

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

B.V.B.A. Vandelanotte
Bedrijfsrevisoren
Lauwestraat 166
8561 Wevelgem
Vertegenwoordigd door Koen Vandelanotte

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	2.944.791
Totaal van de activa	2.944.791
Patrimonium	2.612.788
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	332.003
Totaal van de passiva	2.944.791

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	1.319.517
Kosten uit de gewone werking	1.129.008
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	190.509
Financiële opbrengsten	62.545
Financiële kosten	5.335
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	247.719
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	247.719

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTIDSE EQUIVALENTEN : 0

FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de VZW Vlaams Liberaal Democratisch Centrum.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **Vlaams Liberaal Democratisch Centrum**

Juridische vorm: **V.Z.W.**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Dantelaan 6
8420 De Haan**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten:

"De vereniging heeft tot doel sociaal, economisch, cultureel en politiek onderzoek."

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Demeulenaere Julien
Parlementair
Westerkerkestraat 142
8460 Oudenburg

Desimpel Aimé
Parlementair
Handzamestraat 87
8610 Kortemark

Lahaye Martial
Parlementair
Diksmuideweg 42
8900 Ieper

Ramoudt Didier
Parlementair
E. Vlietincstraat 22
8400 Oostende

Denorme Jacques
Secretaris
Mijterlaan 6
8400 Oostende

Laridon Louis
Voorzitter
Dantelaan 6
8420 De Haan

Vanthournhout Nadine
Penningmeester
Elisabethlaan 312
8400 Oostende

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

B.V.B.A. Vandelanotte
Bedrijfsrevisoren
Lauwestraat 166
8560 Wevelgem
Vertegenwoordigd door Koen Vandelanotte

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	2.757.446
Viottende activa	26.779
Totaal van de activa	2.784.225
Patrimonium	146.134
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	2.638.091
Totaal van de passiva	2.784.225

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	200.000
Kosten uit de gewone werking	38.102
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	161.898
Financiële opbrengsten	
Financiële kosten	23.764
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	138.134
Uitzonderlijke opbrengsten	8.000
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	146.134
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	146.134

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTIIJDSE EQUIVALENTEN :

Halftijds bediende

**FINANCIEEL VERSLAG MET BETREKKING TOT DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE LIBERALEN
EN DEMOCRATEN HAAR COMPONENTEN**

Overeenkomstig artikel 24 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, is huidig verslag gericht aan de Minister van Financiën, aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. De lijst van de componenten, evenals de geconsolideerde jaarrekening werden vastgesteld door de Raad van beheer van de Feitelijke Vereniging VLD Limburg.

1. Identificatie van de partij en haar componenten

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

Benaming van de entiteit: **VLD-LIMBURG**

Juridische vorm: **Feitelijke vereniging**

Plaats van de maatschappelijke zetel: **Leopoldplein 21
3500 Hasselt**

Maatschappelijk doel: artikel van de statuten: **Nihil**

Samenstelling van het beheersorgaan (raad van beheer, zaakvoerder of andere):

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

Van Baelen Gilbert

Voorzitter

Hazenstraat 12

3910 Overpelt

De Zutter Mark

Secretaris

Koerselsesteenweg 57

3580 Beringen

Gielen Didier

Penningmeester

Martelarenlaan 30

3500 Hasselt

Samenstelling van het controleorgaan (gewone commissaris, commissaris-revisor)

- voor elk lid : naam, voornaam, beroep, woonplaats

VAN HAVERMAET

Bedrijfsrevisoren

Diepenberkweg 65/1

3500 Hasselt

2. Samenvattende jaarrekening van elk component

(volgende informatie wordt verstrekt per entiteit)

BALANS	
Vaste activa	
Vlottende activa	1.040.368
Totaal van de activa	1.040.368
Patrimonium	1.040.368
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	
Schulden	
Totaal van de passiva	1.040.368

RESULTATENREKENING	
Opbrengsten uit de gewone werking	7.809.281
Kosten uit de gewone werking	8.300.469
Resultaat uit de gewone werking vóór financieel resultaat	-491.188
Financiële opbrengsten	9.499
Financiële kosten	459
Resultaat uit de gewone werking vóór belastingen	-482.148
Uitzonderlijke opbrengsten	
Uitzonderlijke kosten	
Resultaat voor belastingen	
Belastingen	
Resultaat van het boekjaar	-482.148

AANTAL TEWERKGESTELDE PERSONEN UITGEDRUKT IN VOLTijdSE EQUIVALENTEN : 0

GECONSOLIDEERDE STAAT**1. BALANS****ACTIVA****VASTE ACTIVA****I. OPRICHTINGSKOSTEN (TOELICHTING I)****II. IMMATERIELE VASTE ACTIVA (TOELICHTING II)****III. MATERIELE VASTE ACTIVA (TOELICHTING III)**

- A. Terreinen en gebouwen
- B. Installaties, machines en uitrusting
- C. Meubilair en rollend materieel
- D. Leasing en soortgelijke rechten
- E. Overige materiële vaste activa
- F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen

IV. FINANCIELE VASTE ACTIVA (TOELICHTING IV)**VLOTTENDE ACTIVA****V. VORDERINGEN OP MEER DAN EEN JAAR**

- A. Vorderingen uit gewone werking
- B. Overige vorderingen

VI. VOORRADEN EN BESTELLINGEN IN UITVOERING**VII. VORDERINGEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR**

- A. Vorderingen uit gewone werking
- B. Overige vorderingen

VIII. GELDBELEGGINGEN**IX. LIQUIDE MIDDELEN****X. OVERLOPENDE REKENINGEN****TOTAAL DER ACTIVA**

1999	1998
62,329,823	-
-	-
-	-
60,158,801	-
55,387,310	-
2,272,254	-
2,499,237	-
-	-
-	-
-	-
2,171,022	-
124,331,463	-
-	-
-	-
-	-
-	-
3,012,449	-
2,033,480	-
978,969	-
13,342,412	-
100,330,145	-
7,646,457	-
186,661,286	-

PASSIVA

	1999	1998
EIGEN VERMOGEN	117,947,631	-
I. MAATSCHAPPELIJK FONDS EN RESERVES	250,000	-
II. HERWAARDERINGSMEERWAARDEN	46,845,059	-
III. OVERGEDRAGEN RESULTAAT :	70,852,572	-
overgedragen overschot	(+) 70,852,572	
overgedragen tekort	(-) -	
IV. KAPITAALSUBSIDIES	-	-
VOORZIENINGEN EN UITGESTELDE BELASTINGEN	26,125,920	-
V.A. VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN (TOELICHTING V)	26,125,920	-
A. Voorzieningen voor verkiezingspropaganda	25,000,000	-
B. Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen	195,920	-
C. Voorzieningen voor grote herstellings- en onderhoudswerken	-	-
D. Voorzieningen voor overige risico's en kosten	930,000	-
V.B. UITGESTELDE BELASTINGEN		
SCHULDEN	42,587,735	-
VI. SCHULDEN OP MEER DAN EEN JAAR	26,235,982	-
A. Financiële schulden	26,235,982	-
1. Kredietinstellingen	26,235,982	-
2. Leasingschulden en soortgelijke	-	-
3. Overige leningen	-	-
B. Schulden uit gewone werking	-	-
C. Overige schulden	-	-
VII. SCHULDEN OP TEN HOOGSTE EEN JAAR	15,398,854	-
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	90,154	-
B. Financiële schulden	4,000,000	-
1. Kredietinstellingen	4,000,000	-
2. Overige schulden	-	-
C. Schulden uit gewone werking	4,439,059	-
D. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	6,601,052	-
1. Belastingen	6,601,052	-
2. Bezoldigingen en sociale lasten	-	-
E. Overige schulden	268,589	-
VIII. OVERLOPENDE REKENINGEN	952,899	-
TOTAAL DER PASSIVA	186,661,286	-

2. RESULTATENREKENING**I. OPBRENGSTEN UIT DE GEWONE WERKING**

- A. Belgische overheidsbijdragen (toelichting VI)
- B. Andere bijdragen
  - 1. Niet geconsolideerde verbonden entiteiten
  - 2. Mandatarissen
  - 3. Andere (toelichting VII)
- C. Lidgelden (toelichting VIII)
- D. Opbrengsten uit het onroerend vermogen
- E. Opbrengsten van manifestaties, publicaties en reclame
- F. Giften, schenkingen of legaten van natuurlijke personen
- G. Diverse opbrengsten (toelichting IX)

II. KOSTEN VOOR DE GEWONE WERKING

- A I. Voorraden en werken in uitvoering
  - 1. Inkopen
  - 2. Wijziging in de voorraad en bestellingen in uitvoering
- A II. Dotaties
  - 1. Niet geconsolideerde verbonden entiteiten
  - 2. Mandatarissen
  - 3. Andere (toelichting X)
- B. Diensten en diverse goederen
  - 1. Huisvestingskosten
  - 2. Administratie en beheer
  - 3. Publicaties
  - 4. Reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten (toelichting XI)
  - 5. Diverse kosten
- C. Personeelskosten (toelichting XII)
- D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, immateriële en materiële vaste activa
- E. Waardeverminderingen op voorraden en vorderingen uit de gewone werking
- F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -, terugnemingen -)
- G. Andere kosten voor de gewone werking
- H. Geactiveerde kosten (toelichtingen I, II en XI)

**III. RESULTAAT UIT DE GEWONE WERKING
VÓÓR FINANCIËEL RESULTAAT**

	1,999	1,998
I. OPBRENGSTEN UIT DE GEWONE WERKING	229,055,533	-
A. Belgische overheidsbijdragen (toelichting VI)	192,004,604	-
B. Andere bijdragen	9,671,995	-
1. Niet geconsolideerde verbonden entiteiten	1,745,595	-
2. Mandatarissen	7,926,400	-
3. Andere (toelichting VII)	-	-
C. Lidgelden (toelichting VIII)	12,781,480	-
D. Opbrengsten uit het onroerend vermogen	627,034	-
E. Opbrengsten van manifestaties, publicaties en reclame	8,804,979	-
F. Giften, schenkingen of legaten van natuurlijke personen	10,000	-
G. Diverse opbrengsten (toelichting IX)	5,155,441	-
II. KOSTEN VOOR DE GEWONE WERKING	248,500,602	-
A I. Voorraden en werken in uitvoering	84,013	-
1. Inkopen	84,013	-
2. Wijziging in de voorraad en bestellingen in uitvoering	-	-
A II. Dotaties	10,926,357	-
1. Niet geconsolideerde verbonden entiteiten	10,443,439	-
2. Mandatarissen	482,918	-
3. Andere (toelichting X)	-	-
B. Diensten en diverse goederen	170,670,809	-
1. Huisvestingskosten	4,902,749	-
2. Administratie en beheer	54,326,545	-
3. Publicaties	15,871,051	-
4. Reclame, propaganda en vergaderingen, inbegrepen de verkiezingskosten (toelichting XI)	92,629,923	-
5. Diverse kosten	2,940,541	-
C. Personeelskosten (toelichting XII)	68,710,119	-
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, immateriële en materiële vaste activa	5,285,730	-
E. Waardeverminderingen op voorraden en vorderingen uit de gewone werking	489,202	-
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -, terugnemingen -)	-8,995,004	-
G. Andere kosten voor de gewone werking	1,329,376	-
H. Geactiveerde kosten (toelichtingen I, II en XI)	-	-
III. RESULTAAT UIT DE GEWONE WERKING VÓÓR FINANCIËEL RESULTAAT	-19,445,069	-

(-)

RESULTATENREKENING (vervolg)

	1,999	1,998
IV. FINANCIËLE OPBRENGSTEN	2,668,970	-
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	-	-
B. Opbrengsten uit vlottende activa	2,660,608	-
C. Overige financiële opbrengsten	8,362	-
V. FINANCIËLE KOSTEN	2,121,869	-
A. Kosten van schulden	2,026,178	-
B. Waardeverminderingen op vlottende activa andere dan bedoeld onder II E	-	-
C. Overige financiële kosten	95,691	-
VI. RESULTAAT UIT DE GEWONE WERKING NA FINANCIËEL RESULTAAT	-18,897,968	-
VII. UITZONDERLIJKE OPBRENGSTEN (toelichting XIII)	483,989	-
VIII. UITZONDERLIJKE KOSTEN (toelichting XIV)	469,931	-
IX. BELASTINGEN OP HET RESULTAAT (+) (-)	-	-
X. RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR	-18,883,910	-
A. Overschot van het boekjaar	(+) -	-
B. Tekort van het boekjaar	(-) -18,883,910	-

EVOLUTIE VAN HET GECONSOLIDEERD PATRIMONIUM

	Per einde v. vorig boekj.	Toevoeging	Terugnemingen	Per einde v. het boekj.
A. Maatschappelijk fonds en reserves	250,000	-	-	250,000
B. Herwaarderingsmeerwaarden	46,845,059	-	-	46,845,059
C. Overgedragen resultaat	89,736,482	0	-	70,852,572
1. Overgedragen overschot	(+) 89,736,482	-	-	89,736,482
2. Overgedragen tekort	(-) -	-	-18,883,910	-18,883,910
Geconsolideerd patrimonium	136,831,541	0	-	117,947,631

3. TOELICHTING

I. STAAT VAN DE OPRICHTINGSKOSTEN

a) Nettoboekwaarde per einde van
het boekjaar

b) Mutaties tijdens het boekjaar

- Kosten van het boekjaar

- Afschrijvingen

- Andere

c) Netto boekwaarde per einde van
het boekjaar (a-b)

	Oprichtings- kosten	Herstructu- reringskost.	Totaal
	-	-	-
	-	-	-
	-	-	-
(-)	-	-	-
(+) (-)	-	-	-
	-	-	-

II. STAAT VAN DE IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Geactiveerde kosten voor verkiezings- propaganda	Andere immateriële vaste activa	Totaal
a) Aanschaffingswaarde			
Per einde van het vorige boekjaar	6,379,376	-	-
Mutaties tijdens het boekjaar			
- Aanschaffingen met inbegrip van de geproduceerde vaste activa en andere activeringen	-	-	-
- Overdrachten en buitengebruikstellingen	(-) -	-	-
- Overboekingen van een post naar een andere	(+) (-) -	-	-
Per einde van het boekjaar	6,379,376	-	-
c) Afschrijvingen en waardeverminderingen			
Per einde van het vorige boekjaar	5,119,376	-	-
Mutaties tijdens het boekjaar	1,260,000		
- Geboekt	1,260,000	-	-
- Teruggenomen want overtollig	(-) -	-	-
- Verworven van derden	-	-	-
- Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	(-) -	-	-
- Overgeboekt van een post naar een andere	(+) (-) -	-	-
Per einde van het boekjaar	6,379,376	-	-
d) Netto boekwaarde per einde van het boekjaar (a-c)	-	-	-

III. STAAT VAN DE MATERIELE VASTE ACTIVA

(Eerste deel)

a) Aanschaffingswaarde

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar

- Aanschaffingen, met inbegrip van de
geproduceerde vaste activa

- Overdrachten en buitengebruikstellingen

- Overboekingen van een post naar een
andere

Per einde van het boekjaar

Terreinen en Gebouwen	Installaties Machines en Uitrusting	Meubilair en Rollend Materieel
77,660,108	10,931,736	3,464,493
-	2,135,558	1,443,181
(-) -	-	-
(+) (-) -	-	-
77,138,558	13,067,294	4,907,674

b) Meerwaarden

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar

- Geboekt

- Verworven van derden

- Afgeboekt

- Overgeboekt van een post naar een
andere

Per einde van het boekjaar

-	-	-
-	-	-
-	-	-
(-) -	-	-
(+) (-) -	-	-
-	-	-

c) Afschrijvingen en waardeverminderingen

Per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar

- Geboekt

- Teruggenomen want overtoellig

- Verworven van derden

- Afgeboekt na overdracht en buitengebruikstelling

- Overgeboekt van een post naar een
andere

Per einde van het boekjaar

19,768,794	8,308,415	1,591,786
1,982,454	2,486,625	816,651
(-) -	-	-
-	-	-
(-) -	-	-
(+) (-) -	-	-
21,751,248	10,795,040	2,408,437

d) Nettoboekwaarde per einde boekjaar (a+b-c)

55,387,310	2,272,254	2,499,237

III. STAAT VAN DE MATERIELE VASTE ACTIVA

(Tweede deel)

a) Aanschaffingswaarde

- Per einde van het vorig boekjaar
Mutaties tijdens het boekjaar
- Aanschaffingen met inbegrip van de geproduceerde vaste activa
- Overdrachten en buitengebruikstellingen
- Overboekingen van een post naar een andere

(-)
(+)(-)

Leasing en soortelijke rechten	Overige materiële vaste activa	Activa in aanbouw en vooruitbetalingen
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-

Per einde van het boekjaar

b) Meerwaarden

- Per einde van het vorige boekjaar
Mutaties tijdens het boekjaar
- Geboekt
- Verworven van derden
- Afgeboekt
- Overgeboekt van een post naar een andere

(-)
(+)(-)

-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-

Per einde van het boekjaar

c) Afschrijvingen en waardeverminderingen

- Per einde van het vorige boekjaar
Mutaties tijdens het boekjaar
- Geboekt
- Teruggenomen want overtollig
- Verworven van derden
- Afgeboekt na overdracht en buitengebruikstellingen
- Overgeboekt van een post naar een andere

(-)
(-)
(+)(-)

-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-

Per einde van het boekjaar

d) Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar (a+b-c)

- waa - Terreinen en gebouwen
- Installaties, machines en uitrusting
- Meubilair en rollend materieel

-	-	-
-		
-		
-		

IV. STAAT VAN DE FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Financiële vaste activa	
1. Deelnemingen en aandelen	
a) Aanschaffingswaarde	10,439,000
Per einde van het vorige boekjaar	-
Mutaties tijdens het boekjaar	
- Aanschaffingen	-
- Overdrachten en buitengebruikstellingen	(-) -
- Overboekingen van een post naar een andere	(+) (-) -
Per einde van het boekjaar	10,439,000
b) Meerwaarden	
Per einde van het vorige boekjaar	-
Mutaties tijdens het boekjaar	
- Geboekt	-
- Verworven van derden	-
- Afgeboekt	(-) -
- Overgeboekt van een post naar een andere	(+) (-) -
Per einde van het boekjaar	-
c) Waardeverminderingen	
Per einde van het vorige boekjaar	7,876,863
Mutaties tijdens het boekjaar	452,244
- Geboekt	452,244
- Teruggenomen want overtoollig	(-) -
- Verworven van derden	-
- Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	(-) -
- Overgeboekt van een post naar een andere	(+) (-) -
Per einde van het boekjaar	8,329,107
d) Niet-opgevraagde bedragen	
Per einde van het vorige boekjaar	-
Mutaties tijdens het boekjaar	(+) (-) -
Per einde van het boekjaar	-
Netto boekwaarde per einde van het boekjaar (a+b-c-d)	2,109,893

2. Vorderingen

Nettoboekwaarde per einde van het vorige boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar:

- Toevoegingen	-
- Terugbetalingen	(-) -
- Geboekte Waardeverminderingen	(-) -
- Teruggenomen waardeverminderingen	(+) -
- Wisselkoersverschillen	(+) (-) -
- Overige	(+) (-) -

Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar

61,129

Gecumuleerde waardeverminderingen op vorderingen per
einde boekjaar

-

**V. EVOLUTIE VAN DE VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN
(RUBRIEK V.A. VAN HET PASSIEF)**

	Voorzieningen Verkiezings- propaganda	Pensioenen en soort- gelijke verplichtingen	Voorzieningen voor grote her- stellings- en onderhouds- werken
Per einde van het vorige boekjaar	33,750,000	440,924	-
Mutaties van het boekjaar	-8,750,000	-245,004	-
- Toevoeging	(+) 25,000,000	-	-
- Terugnemingen	(-) 33,750,000	245,004	-
Per einde van het boekjaar	25,000,000	195,920	-

	Andere voorzieningen	Totaal
Per einde van het vorige boekjaar	1,084,400	35,275,324
Mutaties van het boekjaar	-154,400	-9,149,404
- Toevoeging	(+) -	25,000,000
- Terugnemingen	(-) 154,400	34,149,404
Per einde van het boekjaar	930,000	26,125,920

VI. BELGISCHE OVERHEIDSBIDDRAGEN: DETAIL (RUBRIEK IA RESULTATENREKENING)

DEEL 1

- A. Bijdragen van :
     Kamer van Volksvertegenwoordigers
     Senaat
     Gemeenschapsraden (Vlaamse Raad)
     Gewestraden (Brussels Hoofdstedelijk Gewest)
     Sub-totaal
- B. Subsidies
     Federale Overheid
     Gemeenschappen
     Gewesten
     Provincies
     Gemeenten
     Sub-totaal
- C. Overige subsidies
     TOTAAL :

Nationale Werkings-entiteit	Studie-dienst	Weten-schappelijke-instellingen
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	868,999	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	868,999	-

DEEL 2

- A. Bijdragen van :
     Kamer van Volksvertegenwoordigers
     Senaat
     Gemeenschapsraden (Vlaamse Raad)
     Gewestraden (Brussels Hoofdstedelijk Gewest)
     Sub-totaal
- B. Subsidies
     Federale Overheid
     Gemeenschappen
     Gewesten
     Provincies
     Gemeenten
     Sub-totaal
- C. Overige subsidies
     TOTAAL :

Politieke vormings-instelling	Politieke omroep-vereniging	Instelling Art. 22
-	-	44,918,224
-	-	46,444,312
-	-	-
-	-	-
-	-	91,362,536
-	-	-
6,004,988	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
6,004,988	-	-
-	4,750,000	-
6,004,988	4,750,000	91,362,536

DEEL 3

- A. Bijdragen van :
- Kamer van Volksvertegenwoordigers
  - Senaat
  - Gemeenschapsraden (Vlaamse Raad)
  - Gewestraden (Brussels Hoofdstedelijk Gewest)
  - Sub-totaal
- B. Subsidies
- Federale Overheid
  - Gemeenschappen
  - Gewesten
  - Provincies
  - Gemeenten
  - Sub-totaal
- C. Overige subsidies
- TOTAAL :

Arondisse- menten (kieskringen)	Politieke Fracties	Totaal
-	33,828,032	78,746,256
-	29,094,081	75,538,393
-	25,180,804	25,180,804
-	915,164	915,164
-	89,018,081	180,380,617
-	-	6,873,987
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	6,873,987
-	-	4,750,000
-	89,018,081	192,004,604

VII. ANDERE BIJDRAGEN (Rubriek I B.3. van de resultatenrekening)

Uitsplitsing van deze rubriek indien het belangrijke bedragen betreft.

.....
.....
Totaal :

1999	1998
-	-
-	-
-	-

VIII. LIDGELDEN (Rubriek I C van de resultatenrekening)

1. Partijkaarten
  - Lidgelden (a)
  - Lidgelden afgestaan aan niet-geconsolideerde
Partijgeledingen (b)
  - Saldo lidgelden van de in de consolidatiekring
opgenomen partijgeledingen (a-b)
2. Andere lidgelden
- Netto-totaal van de lidgelden (1+2)

1999	1998
12,781,480	-
471,630	-
12,309,850	-
-	-
12,309,850	-

IX. DIVERSE OPBRENGSTEN (Rubriek I.G. van de resultatenrekening)

Uitsplitsing van deze rubriek indien het belangrijke bedragen betreft.

Publiciteit in magazines
Promotiemateriaal
Diverse
Doorbelasting advertenties, folders
Doorbelasting personeelskosten
Doorbelasting diverse kosten

Totaal

1999	1998
536,190	
303,689	
100,973	
1,376,983	-
454,400	-
66,954	
2,839,189	-

X. ANDERE DOTATIES (Rubriek II.A2.3. van de resultatenrekening)

Uitsplitsing van deze rubriek indien het belangrijke bedragen betreft.

.....
.....
Totaal :

1999	1998
-	-
-	-
-	-

XI. DOOR DE PARTIJ VERSTREKTE UITSPLITSING M.B.T. RECLAME, PROPAGANDA EN VERGADERINGEN, INBEGREPEN VERKIEZINGSKOSTEN

Deze staat XI. is opgesteld door het bestuursorgaan van de Partij in zijn vergadering d.d. 25 april 2000.

XI.A. UITSPLITSINGEN VAN DE RUBRIEK II.B.4. VAN DE RESULTATENREKENING

1. Publiciteitskost, propaganda
2. Vergaderingen
3. Verkiezingskosten (in de zin van de wet dd. 4 juli 1989)(Detail hierna)

Totaal van de rubriek

1999	1998
21,299,063	-
4,334,328	-
66,996,532	-
92,629,923	-

XI.B. DETAIL VAN DE VERKIEZINGSKOSTEN VOLGENS BESTEMMING (Toelichting XI.A.3)

1. Verkiezingskosten van de partij en haar geconsolideerde entiteiten
2. Verkiezingssteun overgemaakt aan niet-geconsolideerde verbonden entiteiten
3. Verkiezingssteun overgemaakt aan mandatarissen

Totaal van de verkiezingskosten

1999	1998
65,629,086	-
-	-
1,367,446	-
66,996,532	-

XI.C. SYNTHESE VAN DE VERKIEZINGSKOSTEN OVER HET BOEKJAAR

+	Verkiezingskosten (zie toelichting XI.A.3 of XI.B)
-	Geactiveerde verkiezingskosten (toelichting II.)
+	Geboekte afschrijvingen op geactiveerde verkiezingskosten (toelichting II.)
+	Toevoegingen aan voorzieningen voor verkiezingspropaganda (toelichting V.)
-	Bestedingen en terugnemingen voorzieningen voor verkiezingspropaganda (toelichting V.)
=	Invloed van de verkiezingskosten op het resultaat van het boekjaar

1999	1998
66,996,532	-
-	-
-	-
25,000,000	-
33,750,000	-
58,246,532	-

XII. PERSONEELSKOSTEN

- A. Personeelskosten (rubriek II.C. van de resultatenrekening)
1. Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen
  2. Patronale bijdragen voor sociale verzekeringen
  3. Patronale premies voor bovenwettelijke verzekeringen
  4. Andere personeelskosten
  5. Pensioenen

Totaal :

1999	1998
-	-
50,033,165	-
9,623,190	-
-	-
2,663,335	-
245,378	-
62,565,067	-

- B. Kost van het aan de geconsolideerde entiteiten permanent ter beschikking gesteld personeel (begrepen in rubriek II.B.2 van de resultatenrekening)

6,145,052	-

- C. Doorerekende personeelskosten aan de niet in de consolidatiekring opgenomen verbonden entiteiten (begrepen in rubriek I.G. van de resultatenrekening)

-	-

- D. Gedragen personeelskost (= A + B - C)

68,710,119	-

XIII. UITZONDERLIJKE OPBRENGSTEN (Rubriek XII van de resultatenrekening)

- A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa
- B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa
- C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten
- D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa
- E. Andere uitzonderlijke opbrengsten

Totaal

1999	1998
-	-
-	-
-	-
-	-
483,989	-
483,989	-

De rubriek XIII. E. "Andere uitzonderlijke opbrengsten" wordt verder opgedeeld indien het om een belangrijk bedrag gaat.

XIV. UITZONDERLIJKE KOSTEN

A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	
E. Andere uitzonderlijke kosten	
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten	(-)
Totaal	

1999	1998
-	-
452,244	-
-	-
-	-
17,687	-
-	-
469,931	-

De rubriek XIV. E. "Andere uitzonderlijke kosten" wordt verder opgedeeld indien het om een belangrijk bedrag gaat.

XV. CASH-FLOW VAN HET BOEKJAAR

+	Resultaat van het boekjaar
+	Afschrijvingen en waardeverminderingen
-	Terugneming van afschrijvingen en waardeverminderingen
+	Toevoegingen aan de voorzieningen
-	Bestedingen en terugnemingen van voorzieningen
-	Geactiveerde kosten
=	cash-flow van het boekjaar

1999	1998
-18,883,910	-
5,774,932	-
-	-
25,000,000	-
-33,995,004	-
-	-
-22,103,982	-

Samenvatting van de waarderingsregels

A. Immateriële vaste activa

Uitzonderlijk werden de congreskosten van 1994 geactiveerd. Deze congreskosten werden afgeschreven over 5 jaar. Er werden geen nieuwe kosten geactiveerd.

B. Materiële vaste activa

Het bureelmateriaal, de computerapparatuur en de kantoorinrichting wordt afgeschreven à rato van 20% per jaar. De gebouwen werden geherwaardeerd. De herwaardering wordt afgeschreven over 20 jaar.

C. Vorderingen en schulden

Vorderingen en schulden worden gewaardeerd aan nominale waarde ; waardeverminderingen worden geboekt als op balansdatum de invorderbaarheid als moeilijk beschouwd wordt.

D. Financiële vaste activa

De borgtochten in contanten worden op de balans tot uitdrukking gebracht.

E. Voorzieningen voor verkiezingspropaganda

Vanaf 1 januari 1996 wordt een jaarlijkse provisie aangelegd voor verkiezingen.

F. Andere voorzieningen

De wettelijke voorziening inzake verlofgeld en andere belangrijke kosten noodzakelijk om de annaliteit van kosten en uitgaven te benaderen werden geboekt.

**GECONSOLIDEERDE REKENING VAN DE POLITIEKE PARTIJ VLAAMSE
LIBERALEN EN DEMOCRATEN EN VAN HAAR COMPONENTEN
AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 1999**

Verslag van de Bedrijfsrevisor aan de v.z.w. Libera

Overeenkomstig artikel 23, § 2 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, brengen wij U verslag uit over de uitvoering van de controleopdracht die ons werd toevertrouwd door de v.z.w. Libera (de door artikel 22 van de wet bedoelde v.z.w.).

Overeenkomstig artikel 24 van dezelfde wet, is dit verslag gericht aan de Minister van Financiën, alsook aan de Voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat en aan de Controlecommissie. Dit verslag omvat de geconsolideerde rekening opgesteld overeenkomstig artikel 23, § 1 van de wet en volgens het door de Controlecommissie vastgelegd schema.

Wij hebben de controle uitgevoerd van de bestanddelen van het financieel verslag opgesteld onder verantwoordelijkheid van het beheersorgaan van de v.z.w. Libera, over het boekjaar 1999. Het omvat de geconsolideerde rekening van de politieke partij en haar componenten, afgesloten op 31 december 1999, met een balanstotaal van BEF 186.661.286 en waarvan de resultatenrekening afsluit met een tekort van het boekjaar van BEF 18.883.910, alsook de andere gegevens die in de bijlage van de wet van 4 juli 1989 zijn vereist.

De lijst van de componenten van de partij die deel uitmaken van de consolidatiekring stemt overeen met de lijst die door het beheersorgaan van de v.z.w. Libera is opgemaakt en medegedeeld aan de Controlecommissie.

Verklaring over de jaarrekening zonder voorbehoud.

Onze controles werden verricht overeenkomstig de normen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren. Deze beroepsnormen eisen dat onze controle zo wordt georganiseerd en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de geconsolideerde rekening geen onjuistheden van materieel belang bevat, rekening houdend met de Belgische wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften met betrekking tot de jaarrekening.

*Liersesteenweg 395
2800 Mechelen*

Overeenkomstig deze normen hebben wij rekening gehouden met de administratieve en boekhoudkundige organisatie van de betrokken entiteiten, alsook met de procedures van interne controle. De verantwoordelijken van de v.z.w. hebben onze vragen naar opheldering of inlichtingen duidelijk beantwoord. Wij hebben op basis van steekproeven de verantwoording onderzocht van de bedragen opgenomen in de geconsolideerde rekening. Wij hebben de waarderingsregels, de betekenisvolle boekhoudkundige ramingen die de v.z.w. maakte en de voorstelling van de geconsolideerde rekening in haar geheel beoordeeld. Wij zijn van mening dat deze werkzaamheden een redelijke basis vormen voor het uitbrengen van ons oordeel.

Naar ons oordeel, rekening houdend met de toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften, geeft de geconsolideerde rekening afgesloten op 31 december 1999 een getrouw beeld van het geconsolideerd vermogen, van de financiële toestand en van de geconsolideerde resultaten van de partij en haar componenten en wordt een passende verantwoording gegeven in de toelichting.

Bijkomende verklaringen (en inlichtingen)

Wij vullen ons verslag aan met de volgende bijkomende verklaringen (en inlichtingen) die niet van aard zijn om de draagwijdte van onze verklaring over de geconsolideerde rekening te wijzigen :

- De tabel met de inlichtingen omtrent de geconsolideerde componenten is in overeenstemming met de jaarrekening opgesteld door deze entiteit.
- De geconsolideerde rekening is opgesteld overeenkomstig de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen.
- De administratieve en boekhoudkundige organisatie van de partij en haar componenten is voldoende om geconsolideerde rekeningen op te maken.
- Gezien het een eerste controlejaar betreft, kunnen we ons niet uitspreken over de vergelijkbaarheid van de cijfers met deze van het vorig jaar.

Brussel, 30 juni 2000

Willy Doms & Partners, Bedrijfsrevisoren b.v.b.a.
Vertegenwoordigd door Willy Doms
Bedrijfsrevisor:

*Liersesteenweg 395
2800 Mechelen*

SAMENVATTING VAN HET FINANCIEEL VERSLAG

Het financieel verslag voor de Vlaamse Liberalen en Democraten is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de beheerraad van de VZW Libera, overeenkomstig de vereisten van artikel 23 van dezelfde wet, en omvat de gegevens die vermeld zijn in de bijlage bij deze wet, zoals ingevoegd door artikel 14 van de wet van 19 november 1998, met name:

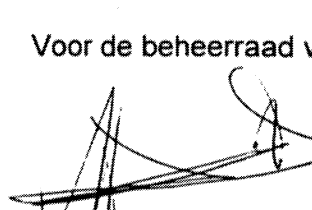
- Een document met de identificatie van de partij en haar componenten;
- De samenvattende rekening van elke component;
- De geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten;
- Het verslag van de bedrijfsrevisor

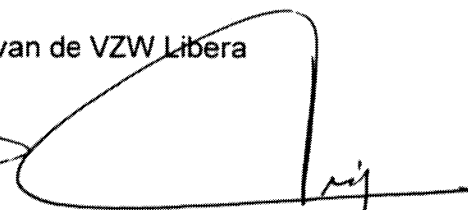
De geconsolideerde resultaten van het boekjaar, die uit de geconsolideerde rekening van de partij en haar componenten voortvloeien, vatten volgende gegevens samen:

Opbrengsten uit de gewone werking	229.055.533
Kosten uit de gewone werking	248.500.602

Courant resultaat	-19.445.069
Financieel resultaat	547.101
Uitzonderlijke resultaat	14.058
Belastingen	

Resultaat van het boekjaar	-18.883.910

De bedrijfsrevisor heeft over de geconsolideerde rekening van het boekjaar een verklaring zonder voorbehoud afgegeven.

Voor de beheerraad van de VZW Libera

Hugo Cove liers
Beheerder

Geert Versnick
Beheerder

Andre Denys
Beheerder